

**KÜRE DAĞLARI MİLLİ PARKI'NIN BARTIN BÖLÜMÜNDEKİ SOSYO-
KÜLTÜREL YAPININ PAN PARKS ÇERÇEVESİNDE İNCELENMESİ**

**2012
YÜKSEK LİSANS TEZİ**

GÜL AKBULUT

**KÜRE DAĞLARI MİLLİ PARKI'NIN BARTIN BÖLÜMÜNDEKİ
SOSYO-KÜLTÜREL YAPININ PAN PARKS ÇERÇEVESİNDE İNCELENMESİ**

Gül AKBULUT

**Bartın Üniversitesi
Fen Bilimleri Enstitüsü
Orman Mühendisliği Anabilim Dalında
Yüksek Lisans Tezi
Olarak Hazırlanmıştır**

**BARTIN
Haziran 2012**

KABUL:

Gül AKBULUT tarafından hazırlanan "KÜRE DAĞLARI MİLLİ PARKI'NIN BARTIN BÖLÜMÜNDEKİ SOSYO-KÜLTÜREL YAPININ PAN PARKS ÇERÇEVESİNDE İNCELENMESİ" başlıklı bu çalışma jürimiz tarafından değerlendirilerek, Bartın Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü Orman Mühendisliği Anabilim Dalı'nda Yüksek Mühendislik Tezi olarak oybirliğiyle kabul edilmiştir. 29.06.2012

Başkan: Prof. Dr. Aytuğ AKESEN (İÜ)

Üye: Prof. Dr. İsmet DAŞDEMİR (BÜ)

Üye: Doç. Dr. Erdoğan ATMIŞ (BÜ)

ONAY:

Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

Prof. Dr. Ali Naci TANKUT
Fen Bilimleri Enstitüsü Müdürü

“Bu tezdeki tüm bilgilerin akademik kurallara ve etik ilkelere uygun olarak elde edildiğini ve sunulduğunu; ayrıca bu kuralların ve ilkelerin gerektirdiği şekilde bu çalışmadan kaynaklanmayan bütün atıfları yaptığımı beyan ederim.”

Gül AKBULUT

ÖZET

Yüksek Lisans Tezi

KÜRE DAĞLARI MİLLİ PARKI'NIN BARTIN BÖLÜMÜNDEKİ SOSYO-KÜLTÜREL YAPININ PAN PARKS ÇERÇEVESİNDE İNCELENMESİ

Gül AKBULUT

Bartın Üniversitesi

Fen Bilimleri Enstitüsü

Orman Mühendisliği Anabilim Dalı

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Erdoğan ATMIŞ

Haziran 2012, 115 sayfa

Bartın-Kastamonu illeri arasında yer alan ve 2000 yılında milli park olarak ilan edilen Küre Dağları Milli Parkı (KDMP) bünyesinde bulundurduğu bitki örtüsü, hayvan türleri, jeolojik ve jeomorfolojik yapısı, köklü tarihi geçmişi, kültürel zenginliği ve turizm değerleri ile dünya çapında önem taşımaktadır.

Açılımı “Korunan Alanlar Ağı” olan “PAN Parks”, Avrupa düzeyinde korunan alanlarda kalitenin artırılmasını ve korunan alan çevresinde kırsal kalkınmanın desteklenmesini amaçlayan bir sertifikasyon sistemidir. 2012 yılı itibariyle Avrupa çapında 13 adet milli parka sertifika veren PAN Parks’a Türkiye’den dahil olan ilk korunan alan KDMP olmuştur.

Çalışma kapsamında öncelikle KDMP’nin PAN Parks ilkelerine uygunluğu sorgulanmış olup elde edilen bulgular neticesinde konuya ilişkin öneriler geliştirilmiştir.

ÖZET (devam ediyor)

Bu doğrultuda yapılan saha çalışmalarında uygulanan anketlerin değerlendirilmesi sonucunda, KDMP'nin Bartın il sınırları içinde kalan bölümünde dört farklı ilgi grubu olan kamu kuruluşları, özel sektör, sivil toplum ve muhtarların milli parka ve PAN Parks sertifikasyon sistemine bakış açıları değerlendirilmiş olup, çalışma kapsamında tespit edilen sorunlara ve bu sorunlara yönelik çözüm önerilerine yer verilmiştir.

Anahtar Sözcükler: Korunan Alan, Milli Park, Küre Dağları Milli Parkı, Kırsal Kalkınma, PAN Parks.

Bilim Kodu: 502.16.01

ABSTRACT

M. Sc. Thesis

THE KÜRE MOUNTAINS NATIONAL PARK'S IN BARTIN CITY SOCIO-CULTUREL STRUCTURE AND CHECKING UNDER PAN PARKS PRINCIPLES

Gül AKBULUT

Bartın University

Graduate School of Natural and Applied Sciences Department of Forest Engineering.

Thesis advisor: Assoc. Prof. Dr. Erdoğan ATMIŞ

June 2012, 115 p

Located between the provinces of Bartın and Kastamonu and which was declared as National Park in 2000, KMNP keep within the vegetation, animal species, geologic and geomorphologic structure, historical deepness, cultural resources and tourism values, has a worldwide importance.

“Pan Parks” which means “Protected Areas Web” is a certification program that aims to increase the quality of protected areas in Europe and seeks to support development of rural areas which are near protected areas. From Turkey, KMNP is the first participant to “Pan Parks” program which has given certificates to 13 European National Parks since the 2012.

In this work, we basically evaluated standpoint of different interest groups, which are in KMNP's Bartın side, about “PAN Parks” certification system and National Parks. Furthermore, this work includes some problems and solution suggestions about these concepts from the facts that we have found out from our study.

ABSTRACT (continued)

In line with this assessment of the in field applied, as the result of KMNP. Bartın in the center of the city in the four different interest group; “public sector organizations, the private sector, civil society and headmans” national park and PAN Parks certification system is evaluated and in the problems and proposals for a solution to these problems is given in.

Key Words: Protected Area, National Park, Küre Mountains National Park, Rural Development, PAN Parks.

Science Code: 502.16.01

TEŞEKKÜR

Çalışmamın başta konu seçiminde olmak üzere arazi çalışmalarında, konuyla ilgili kaynaklara ulaşmamda yardım eden ve her aşamada destek veren hocam Doç. Dr. Erdoğan ATMIŞ'a sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Çalışma kapsamında tezin yazım aşamasında değerli bilgilerini paylaşan ve yardımlarını esirgemeyen hocam Prof. Dr. İsmet DAŞDEMİR'e teşekkürlerimi bir borç bilirim.

Araştırma süresince, KDMP ile ilgili yapılan tüm arazi çalışmalarına ve toplantılara katılıp, bilgi almama fırsat veren Küre Dağları Milli Park Müdürü Umman DEDE ve UNDP Türkiye Proje Yönetici Yardımcısı Yıldırım LİSE'ye teşekkürü bir borç bilirim.

Araştırmanın önemli bir aşaması olan anketlerin yapılması sırasında destek veren Amasra Kültür ve Turizm Derneği Başkanı Hasan CENGİZ'e çok teşekkür ederim.

Tüm arazi çalışmalarım da yanımda olan ve destek veren hocam Araş. Gör. H. Batuhan GÜNŞEN ile arkadaşlarım Önder TEKİNGÜNDÜZ, Fatma ÇİNİS ve Soner TANRIÖVER'e çok teşekkür ederim.

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
KABUL	ii
ÖZET	iii
ABSTRACT	v
TEŞEKKÜR	vii
İÇİNDEKİLER.....	ix
ŞEKİLLER DİZİNİ.....	xiii
ÇİZELGELER DİZİNİ	xv
EKLER DİZİNİ.....	xvii
KISALTMALAR DİZİNİ	xix
BÖLÜM 1	1
1.1 GİRİŞ.....	1
1.2 GENEL KAVRAMLAR	3
1.2.1 Sürdürülebilir Kalkınma	3
1.2.2 Kırsal Kalkınma.....	4
1.2.3 Sürdürülebilir Turizm.....	5
1.2.4 Ekoturizm	6
1.2.5 Korunan Alan	7
1.2.6 Milli Park.....	10
1.2.7 PAN Parks	12
BÖLÜM 2 LİTERATÜR ÖZETİ.....	15
BÖLÜM 3 MATERYAL VE YÖNTEM.....	21
3.1 MATERYAL.....	21

İÇİNDEKİLER (devam ediyor)

3.1.1 Küre Dağları Milli Parkı.....	21
3.1.2 PAN Parks Sertifikasyon Sistemi.....	27
3.2 YÖNTEM.....	29
3.2.1 Literatür Araştırması	29
3.2.2 Arazi Çalışmaları.....	29
3.2.3 Veri Toplama ve Değerlendirme	31
BÖLÜM 4 BULGULAR VE TARTIŞMA	37
4.1 KDMP’NİN PAN PARKS İLKELERİNE UYGUNLUĞU	37
4.1.1 İlke 1: Doğal Değerler	37
4.1.2 İlke 2: Yaşam Alanı Yönetimi.....	38
4.1.3 İlke 3: Ziyaretçi Yönetimi	43
4.1.4 İlke 4: Sürdürülebilir Turizm Gelişim Stratejisi.....	46
4.1.5 İlke 5: Yerel İş Ortaklıkları	48
4.2 ANKET BULGULARININ DEĞERLENDİRİLMESİ.....	49
4.2.1 Anketlerin Uygulandığı Yerler	49
4.2.2 Görüşülen Kişilerin Genel Özellikleri.....	50
4.2.3 Köylerin Sosyo-Kültürel Yapısı	53
4.2.4 Turizm ve Ekoturizm Kavramlarına Bakış.....	56
4.2.5 Ekoturizm Türlerinin Uygunluğu	59
4.2.6 Milli Park Algısı	61
4.2.7 Milli Parka Yapılan Ziyaretler.....	63
4.2.8 Milli Park Tanıtım ve Tanınırlığı	65
4.2.9 Milli Parka İlgi ve Beklentiler	66
4.2.10 Milli Park Yönetimiyle İlgili Grupları Arasındaki İlişkiler.....	70
4.2.11 PAN Parks Hakkındaki Düşünceler	71
BÖLÜM 5 SONUÇ VE ÖNERİLER.....	75
KAYNAKLAR.....	81
BİBLİYOGRAFYA	89

İÇİNDEKİLER (devam ediyor)

EK-1	91
EK-2	97
EK-3	103
EK-4	109
ÖZGEÇMİŞ	115

ŞEKİLLER DİZİNİ

<u>No</u>	<u>Sayfa</u>
3.1 KDMP'nin coğrafi konumu	21
3.2 WWF tarafından belirlenen Türkiye'deki 9 sıcak noktanın haritası	22
3.3 Maria'nın ev pansiyonu.....	25
3.4 Arıt beldesi söğütlü köyü bilgilendirme merkezi	26
3.5 Ulus ilçesi ulukaya idare tanıtım ve ziyaretçi merkezi.....	26
3.6 Ulus ilçesi halkın katılımı toplantısı.....	31
3.7 Ulus ilçesinde anket çalışması.....	35
4.1 KDMP taslak zonlama haritası.....	41

EKLER DİZİNİ

(Aşağıdaki ekler arka kapaktaki ceptedir)

Ek I. Sivil Toplum Kuruluşları ve Kamu Kurumları Anket Formu

Ek II. Muhtarlar Anket Formu

Ek III. Özel Sektör Anket Formu

Ek IV. Görüşülen Kişilerin Listesi

KISALTMALAR DİZİNİ

BAKKA	: Batı Karadeniz Kalkınma Ajansı
BM	: Birleşmiş Milletler
DKMPGM	: Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü
DrahnaDer	: Drahna Çevre, Kalkınma, Eğitim, Kültür ve Dayanışma Derneği
GEF	: Global Environment Fund (Küresel Çevre Fonu)
KDMP	: Küre Dağları Milli Parkı
IUCN	: International Union for Conservation of Nature (Dünya Doğa ve Doğal Kaynakları Koruma Birliği)
M.Ö.	: Milattan Önce
PAN Parks	: Protected Area Network (Korunan Alanlar Ağı)
STGS	: Sürdürülebilir Turizm Gelişim Stratejisi
STK	: Sivil Toplum Kuruluşları
TÇV	: Türkiye Çevre Vakfı
TIES	: The International Ecotourism Society (Uluslararası Ekoturizm Topluluğu)
UDGP	: Uzun Devreli Gelişim Planı
UNDP	: United Nations Development Programme (Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı)
WTO	: World Tourism Organization (Dünya Turizm Örgütü)
WWF	: World Wildlife Fund (Dünya Doğal Yaşamı Koruma Vakfı)
YPPG	: Yerel Pan Parks Grubu

BÖLÜM 1

1.1 GİRİŞ

İnsanlığın var olduğu günden bu yana doğal kaynaklar sürekli tahrip edilmektedir. Teknolojinin ilerlemesi, kontrolsüz kaynak kullanımı, insanların taleplerinin artması bu tahrip sürecini gittikçe hızlandırmaktadır. Dünya'nın geleceğini etkileyen bu süreci engellemek amacıyla son yıllarda koruma faaliyetleri küresel düzeyde gittikçe artış göstermektedir. Bu anlamda koruma faaliyetleri yalnızca biyolojik çeşitlilik üzerinde kalmayıp fauna, jeolojik ve jeomorfolojik oluşumlar, ekosistem değerleri ve kültürel değerler gibi daha geniş boyutlara ulaşmaktadır.

Koruma kavramının geçmişi çok eski tarihlere dayanmaktadır. İnsanların faydalandıkları kaynakların devamlığını düşünmesi koruma fikrinin temelini oluşturmuştur. Doğa koruma anlayışının ilk örnekleri, M.Ö 19. yüzyıl başlarında görülmektedir. Bunlar, çölleşme ve kuraklıkla mücadele için ağaçlık alanların korunması ve yaban hayatı kaynakları oluşturma girişimleri olarak kabul edilmektedir (Kuvan 2012). Doğa koruma ile ilgili ilk uygulamalara bakıldığında bireysel unsurların korunmasının ön planda olduğu görülmektedir. Sümer ve Babil hanedanlarından Lipit-Isthar'a ait olan ilk yazılı yasalar içinde bireysel alanların korunması yönünde yaptırım olan örneklerin bulunduğu bilinmektedir (Akesen 2006). Tarihsel süreçte doğa koruma çabalarına bakıldığı zaman inanışlara göre bazı bitki ve hayvan türlerinin kutsal sayılmasının da doğa koruma üzerinde önemli bir etken olduğu görülmektedir. Örneğin; Mısırlılar tapınaklarının çevresinde Uzak Doğu'dan getirdikleri ağaçlar ile kutsal ağaçlıklar oluşturmuşlardır (Sözen 1992). Yine tarihsel süreçte M.Ö 252 yılında Hint Kralı Asox'un balıkların, hayvanların ve ormanların korunması amacıyla bir ferman çıkardığı bilinmektedir (Akkiprik 2006).

Alan korumanın, ekosistem değerinin yanında sosyal boyutuyla kırsal kalkınma üzerinde de etkisi bulunmaktadır. Kırsal kalkınma, kırsal alandaki yoksulluğun giderilmesi amacıyla ortaya çıkan, kırsalda yaşayan insanların ekonomik beklentilerini karşılayan aynı zamanda doğayı koruyan bir anlayış olarak ifade edilebilir. Günümüz koşullarında kırsal kalkınma,

yalnızca kırsalda yaşayan insanları ilgilendiren bir olgu olmaktan öte toplumun her kesimini ilgilendirmektedir. Dünyada herhangi bir noktada meydana gelen kırsal kalkınma sorunu direkt ya da dolaylı olarak küresel düzeyde insanları ve toplumları etkileyebilmektedir. Kırsal kalkınma toplumun yaşam standartlarını iyileştirirken aynı zamanda doğal kaynaklardan çevreye zarar vermeden yararlanma olanağı sunmaktadır. Burada kaynakların yönetim, denetim ve izleme mekanizmalarının etkin çalışması önemlidir. Bu anlamda doğa koruma çalışmaları sırasında farklı ilgi grupları ile işbirliği yapılması bu faaliyetlerin başarısında önemli bir unsurdur.

Türkiye'nin önemli korunan alanlarından biri olan Küre Dağları Milli Parkı (KDMP) 2000 yılında milli park olarak ilan edilmiştir. KDMP, Bartın ve Kastamonu il sınırları içerisinde yer almaktadır. Milli park 37.753 hektar olup çevresindeki tampon bölge ise 134.366 hektar alanı kaplamaktadır (KDMP 2012a). KDMP zengin ekosistem varlığı, bozulmamış doğası, sosyal yapısı, tarihi ve kültürel geçmişiyle ulusal nitelikteki değerinin yanında uluslararası düzeyde de önem taşımaktadır.

Açılımı Korunan Alanlar Ağı (Protected Area Network) olan PAN Parks, korunan alanların yönetiminde kalitenin artırılması ve kırsal kalkınmanın teşvik edilmesini sağlayan bir sertifikasyon sistemidir. PAN Parks Avrupa'da vahşi hayatı, doğayı, kıtanın bozulmamış alanlarını korumak için çalışır. PAN Parks sertifikasyon sistemine Türkiye'den ilk dahil olan milli park KDMP'dir. Bu anlamda bir ilk olması KDMP'nin araştırmanın konusu olarak seçilmesinde önem taşımaktadır.

PAN Parks'ın geliştirmiş olduğu sertifikasyon sistemi, üyesi olan milli parklar için PAN Parks markasının görünürlüğünü sağlayarak, milli parka gelen ziyaretçiler üzerinde güvenilirliğin sembolü olmayı amaçlamaktadır. Milli parkların PAN Parks sertifikası alabilmesi için PAN Parks tarafından belirlenmiş olan beş ana ilkeyi karşılıyor olması gereklidir.

Bu çalışma KDMP'nin sosyo-kültürel yapısından yola çıkarak, PAN Parks potansiyelini incelemeyi ve farklı ilgi gruplarının milli park algısını araştırmayı amaçlamaktadır. Milli parkın Bartın il sınırları içinde yer alan bölümlerinde yapılan çalışma ile milli park çevresindeki sosyo-kültürel yapı hakkında bilgiler elde edilerek üyelik sürecindeki PAN Parks potansiyeli değerlendirilmeye çalışılmıştır.

Çalışmanın ilk bölümünde; “Kavramsal Çerçeve” hakkında ayrıntılı bilgilere yer verilmiştir. Çalışmanın ikinci kısmı olan “Literatür Özeti” bölümünde; konu ile ilgili bugüne kadar yapılmış olan çalışmaların incelenmesi sonucu üzerinde durulan çalışmalar hakkında bilgiler verilmiştir. “Materyal ve Yöntem” bölümünde; çalışma alanı olarak belirlenen KDMP hakkında ayrıntılı bilgiler verilmiş olup, çalışmada uygulanan derinlemesine mülakat ve anketler hakkında bilgiler verilmiştir. “Bulgular ve Tartışma” bölümünde anket sonuçlarına göre elde edilen bulgular çerçevesinde KDMP’nin PAN Parks potansiyeli değerlendirilmiştir. Son bölüm olan “ Sonuç ve Öneriler” kısmında tüm çalışma boyunca elde edilen bulgular neticesinde saptanan sonuçlar değerlendirilerek milli parkın yönetimine ilişkin çeşitli öneriler geliştirilmiştir.

1.2 GENEL KAVRAMLAR

Bu bölümde çalışmada üzerinde durulan; Sürdürülebilir Kalkınma, Kırsal Kalkınma, Sürdürülebilir Turizm, Ekoturizm, Korunan Alan, Milli Park ve PAN Parks kavramları hakkında genel bilgiler verilmiştir.

1.2.1 Sürdürülebilir Kalkınma

Sürdürülebilirlik; ormancılığın temelinden gelen ve ormancılık dışı sektörlerle de örnek oluşturduğu düşünülen bir kavramdır (Yıldırım ve Velioğlu 2006). Sürdürülebilirlik son yıllarda tarımdan kentlere, turizmden teknolojiye birçok alana yansımış ve hangi alanda kullanılıyorsa o alandaki kaynakların korunmasını esas alan bir yaklaşım olarak karşımıza çıkmaktadır (Beyhan ve Ünügür 2005). Sürdürülebilirlik kısaca; verimliliğin optimal koşullarda uzun yıllar boyunca devamlılığının sağlanması olarak tanımlanabilir (Atıl vd. 2005).

“Sürdürülebilir Kalkınma” tanımı için “Kalkınma” kavramının da anlamının bilinmesi gereklidir. Torunoğlu’na (2004) göre kalkınma; klasik kapitalist model tarafından belirlenen günümüz modern toplumlarında salt ekonomik bir çerçevede, kişi başına düşen milli gelirin arttırılması olarak tanımlanmaktadır. Bu modele göre kalkınma sınırsız üretim ve sınırsız tüketime dayanmaktadır. Ancak kalkınma sadece ekonomik büyüme ile eş anlamlı olmayıp çevre, barınma, beslenme olanakları, sağlık ve eğitim hizmetleri ile insan haklarının da göz önüne alınmasını gerektiren geniş bir konudur.

1987 yılında yayımlanan “Ortak Geleceğimiz Raporu”, sürdürülebilir kalkınmayı; gelecek kuşakların kendi ihtiyaçlarını karşılayabilmelerini tehlikeye sokmaksızın bugünkü kuşakların ihtiyaçlarını karşılayan kalkınma olarak tanımlamaktadır (TÇV 1987, Atmış 2010). Bu tanımda dikkat çeken üç unsur vardır; ilk olarak kalkınmanın yalnızca ekonomik ihtiyaçlarla sınırlandırılmayıp daha geniş ele alınmasıdır. İkincisi; toprak, hava, su, verimli ormanlar gibi çevresel sermaye stoklarının gelecek kuşaklara aktarılmasıdır. Üçüncüsü; hem ülkeler arasında hem de ülkelerin kendi içlerindeki kuşak-içi eşitliklerin gözetiliyor olmasıdır (Gönel 2002).

Sürdürülebilir kalkınmada çevresel, sosyal ve ekonomik politikalar birlikte ele alınmalıdır. Bu anlamda sürdürülebilir kalkınma, ekonomik büyümeyi, çevresel koruma ve sosyal adalet ile dengeleyen çevre bilimi ve yönetimi, işletme yönetimi, siyaset ve hukuk ile birleştiren geniş bir kavramdır (Wilson 2003; Kaypak’tan 2012).

1.2.2 Kırsal Kalkınma

Kırsal kalkınma, esas olarak kırsal kalkındırılması anlamına gelen, içerik bakımından da birçok olguyu kapsayan geniş bir kavramdır. İlk kez Birleşmiş Milletler (BM) tarafından tanımlanan “toplum kalkınması” tanımı, “kırsal kalkınma” olarak da kabul edilmektedir (Gülçubuk 2005).

Kırsal kalkınma, yüksek nüfus artış oranı, kırsal nüfusun aşırı kalabalık olması, tarım dışı sektörlerde istihdam olanaklarının kıtlığı, tarımsal üretim tekniklerinin ilköllüğü ve tarım sektöründeki işsizliğin yaygınlığı gibi kalkınma sorunlarına sahip ülkelerde kalkınma çabaları içerisinde önemle üzerinde durulması gereken bir konudur (Oakley ve Garforth 1985; Tolunay vd.’den 2005). Bu sebeple kırsal kalkınma tek boyutlu düşünülmemesi gereken bir kavramdır. Geray’a (1999) göre kırsal kalkınma; kırsal alanlarda yaşayan insanların toplumsal ve ekonomik yönden yapısını değiştirecek biçimde üretim, gelir ve refah düzeylerinin geliştirilmesi, insan ve toprak ilişkilerindeki dengesizliklerin giderilmesi, kentsel alanlardaki mevcut fiziksel ve toplumsal alt yapının kırsal alanlarda da oluşturulması, tarımsal ürünlerin daha iyi değerlendirilmesi yönündeki süreçleri, etkinlik ve örgütlenmeleri ifade etmektedir. Elands ve Wiersum’ a (2001) göre ise kırsal kalkınmanın genel anlamı; kırsal ve kırsal alanlarda yaşanılabilirliğin güçlendirilmesidir.

Kırsal kalkınma, kırsalda yaşayan insanların ekonomik beklentilerini arttırmanın yanı sıra kırsaldaki kontrolsüz gelişmeleri önlemek için de önemli bir yapıdır (Elands 2002). Kırsal alanların kalkındırılması, yalnızca kırsalda yaşayan insanlar için değil, aynı zamanda kentte yaşayan insanlar için de önemli bir konudur. Dünyada herhangi bir yerde yaşanan kırsal alan sorunu, sadece sorunu yaşayan bölge için değil küresel anlamda bireyleri ve toplumları ilgilendirir niteliktedir.

1.2.3 Sürdürülebilir Turizm

Sürdürülebilir kalkınmadan yola çıkarak, sürdürülebilirliğin turizme uyarlanması ile sürdürülebilir turizm kavramı oluşmuştur. Bu anlamda turizmin sürdürülebilirliği ekonomik kazancın ana amaç olmadığı, çevreye zarar vermeden yapılan aktiviteler olarak belirtilebilir.

Dünya Turizm Örgütü (WTO) (1996) tarafından yapılan tanıma göre sürdürülebilir turizm; insanın etkileşim içinde bulunduğu çevrenin bozulmadan korunarak kültürel bütünlüğün, ekolojik süreçlerin, biyolojik çeşitliliğin ve yaşamı sürdüren sistemlerin idame ettirildiği ve aynı zamanda tüm kaynakların ev sahibi bölgedeki insanların ve turistlerin ekonomik, sosyal ve estetik ihtiyaçlarını doyuracak şekilde ve gelecek nesillerin de aynı ihtiyaçlarını karşılayabilecekleri biçimde yönetildiği bir kalkınma şeklidir (Sarkım 2008).

Sürdürülebilir turizmde amaç; yerel halkın yaşam kalitesini yükseltmek, turistlere yüksek kaliteli hizmet sunmak ve hem yerli halkın hem de turistlerin ihtiyaç duyduğu doğal çevreyi korumak şeklinde ifade edilebilir (Ryan 2001; Acuner'den 2006). Sürdürülebilir turizm, her aşamasında, toplumsal sorumluluk, ekonomik verimlilik ve ekolojik duyarlılığı içermekte ve bunları birbirleriyle uyumlu hale getirmeye çalışmaktadır (Sarkım 2008). Sürdürülebilir turizm; çevreye, topluma, kültürel mirasa, doğal ve tarihsel değerlere zarar vermeden bölgesel ekonomi ile toplumsal yaşantıya katkı sağlayan (Çakılcıoğlu 1996), bu anlamda da gerektiği biçimlerde uygulandığı zaman, çok yönlü faydalar sağlayabilecek bir turizm yaklaşımıdır.

Sürdürülebilir turizm anlayışı, maksimum kar sağlamak isteyen kitle turizmi yerine bireysel veya daha küçük gruplar halinde gelecek turistleri çekmeyi, turizm aktivitesini daha uzun bir zaman dilimine yaymayı ve farklı mekanlara yaygınlaştırmayı öngörmektedir (Gökçe 2003; Acuner 2006).

1.2.4 Ekoturizm

Ekoturizm, turizm sektöründe meydana gelen değişimler ile beklentilerin çeşitlenmesi ve kitle turizminin zararlarını azaltmak amacıyla oluşturulmuş alternatif bir turizm çeşididir. Ekoturizm faaliyetlerini gerçekleştirmek için yalnızca doğaya ilgi duymak yeterli olmayıp doğa koruma konusunda da bilinçli olmak gerekmektedir. Bu anlamda ekoturizm, kitle turizminden farklı anlaşılması ve yorumlanması gereken bir kavramdır. Atmış'a (2002) göre ekoturizm; kitle turizminin potansiyel olumsuzlukları ve değişen toplumsal yapının ortaya çıkardığı yeni eğilimler neticesinde giderek ön plana çıkan bir turizm türüdür.

Ekoturizm kavramını 1991 yılında Uluslararası Ekoturizm Topluluğu (TIES); “yerel halkın refahını destekleyen ve çevreyi koruyarak doğal alanlara yapılan seyahat” şeklinde tanımlanmıştır (Özbek 2004). TIES'in yaptığı bir başka tanımda ise ekoturizm bir “sürdürülebilir turizm” şekli olarak ifade edilmiştir. Buna göre “ekoturizm; doğa seyahatine dayanan ancak sürdürülebilirlik ilkesini de içeren bir turizm sektörüdür” şeklinde tanımlanmıştır (TIES 2003; Erdoğan'dan 2008). Tanımlar kronolojik olarak incelendiğinde ekoturizm kavramının çerçevesinin gittikçe daha belirgin hale geldiği görülmektedir. Ekoturizm, koruma ve kırsal kalkınma amaçlarının yanı sıra sürdürülebilirlik ilkesini de içermiştir. Tekin'e (1991) göre; ekoturizm faaliyetleri ekonomik yönden verimli, toplumsal yönden sorumlu ve doğal çevrenin kullanımı açısından bilinçli bir turizm yaklaşımıdır (Atmış 1994).

Zaman içerisinde ekoturizm farklı şekillerde ifade edilmiştir. Bunlardan bazıları: doğaya dayalı turizm, yumuşak turizm, özel ilgi turizmi, yeşil turizm, sorumlu turizm, bilinçli turizm olmakla beraber en yaygın kullanımı ekoturizm terimidir. Ekoturizm türleri; Bisiklet Turizmi, Balon Turizmi, Yayla Turizmi, Dağ Turizmi, Mağara Turizmi, Tarım ve Çiftlik Turizmi, Doğa Yürüyüşü, Karayolu Seyahati, Kuş Gözlemciliği, Yaban Hayatı Gözlemciliği, Botanik Turizmi, Atlı Doğa Yürüyüşü, Sualtı Dalış Turizmi, Av Turizmi, Buharlı Lokomotif Turizmi, Macera Turizmi, Akarsu Turizmi, Yamaç Paraşütü, Bungee Jumping, Olağanüstü Doğa Olaylarını İzleme şeklinde sıralanabilir (Erdoğan 2003).

Ekoturizm faaliyetleri, koruma öncelikli kullanım anlayışının yanı sıra yerel halkın katılımına da olanak sağlamaktadır (Akesen 2009). Bununla ilişkili olarak ekoturizm faaliyetlerinin kırsal kalkınma üzerinde doğrudan etkili olduğunu söylemek mümkündür.

Ekoturizm faaliyetleri planlanmadan önce, yalnızca turizm gelişim alanı sınırları dikkate alınmamalı aynı zamanda fiziksel ve kültürel açıdan daha geniş peyzajlar göz önünde bulundurulmalıdır (Gulinck vd. 2001; Dilek ve Şahin'den 2002). Bu sayede ekoturizm, turizm faaliyetlerinden ayrılıp daha sorumlu bir kimlik kazanmış olacaktır. Dolaylı olarak lokal ölçekte belirli sezonlarda aktif olan sektörün, daha geniş bir zaman dilimine yayılması mümkün olacaktır. Atmış (1994)'a göre alternatif turizm faaliyetleri farklı turizm türleri için farklı yörelerde gerçekleştirilen faaliyetler sonucunda belirli yöreler üzerindeki baskıların azaltılmasını ve turizmin yılın tamamına yayılmasını sağlar.

Ekoturizm her ulus, bölge ve turizm merkezi için özel bir turizm politikası, stratejisi ve programına ihtiyaç duyar. Bu doğrultuda başka yerlerin turizm politikaları ve stratejilerini kullanmak sürdürülebilir sonuçlar almak için yeterli değildir (Dilek ve Şahin 2002). Bu nedenle ekoturizm faaliyetleri için, lokal olarak uzun vadeli sürdürülebilir gelişim stratejileri oluşturulmalıdır. Ekoturizm faaliyetleri, etkileyeceği ve etkileneceği her durumun ayrıntılı olarak değerlendirildiği, uygulanması için gerekli tüm imkanların sağlanması halinde yerel, ulusal ve özelliğine göre uluslararası ölçekte uzun dönemde fayda sağlayabilecek etkinliklerdir.

1.2.5 Korunan Alan

Korunan alan; doğal ekosistemler, türler, genetik çeşitlilik, ekolojik süreçler ve doğal oluşumların uzun vadeli korunmasını sağlamak üzere, kültürel değerler ve insanlara fayda sağlayan ekosistem hizmetleri ile ilişkilendirilerek, yasal olarak ve diğer etkin olanaklarla açıkça tanımlanmış ve tanınmış, kabul görmüş, ayrılmış ve yönetilen coğrafi alanlardır (WWF 2012). Son dönemde ulusal ve uluslararası kamuoylarında doğanın korunması ve kullanımıyla ilgili etkinlikler giderek artış göstermekte olup, insanların konuyla ilgili duyarlılıkları ve bilinç düzeylerinde olumlu artışların olduğu görülmektedir (Akesen 2005). Bu anlamda ülkemizde doğal kaynakları içeren alanlar; uluslararası sözleşme, yasa, yönetmelik, genelge, kanun hükmünde kararname ve tebliğler çerçevesinde farklı statülerde koruma altına alınmışlardır (Kaplan 2003). Ülkemiz korunan alan yönetim anlayışında evrensel yaklaşımlarla uyumlu bir profil çizmekte olup (Akesen 2005), milli parkların ve korunan alanların sayısının gün geçtikçe arttığı görülmektedir.

Doğal kaynakların aşırı derecede ve yanlış kullanılmasının önüne geçmek ve ormanların yönetiminin ve kullanılmasının bilimsel esaslara dayalı bir şekilde gerçekleştirmek için doğal kaynaklar birçok ülkede korunan alan statüsünde ayrılmıştır (Kuvan 1991). Korunan alan statüsünde ayrılmış alanları, bütün ülkelerde görmek mümkün değildir ve korunan alanların ayırım kriterleri ülkeden ülkeye değişim göstermektedir (Özdönmez ve Şad 1983). Kuvan (2005)'a göre korunan alan düşüncesinin ortaya çıkmasında iki temel neden vardır. Birincisi korunan alanın içerdiği doğal-kültürel değerlerin nitelikleri ve bu değerlerin korunmasının gerekliliği; ikincisi ise korunan alanlara yönelik insan kullanımlarının tehdit oluşturması ve kısıtlamaya gidilmesinin gerekli görülmesidir.

Korunan Alanlar Uluslararası Doğa ve Doğal Kaynakları Koruma Birliği (IUCN) tarafından 1994 yılında altı farklı statüde sınıflandırılmış ve 2008 yılında gerekli değişiklikler yapıldıktan sonra korunan alan sınıflandırılması şu şekilde oluşmuştur (IUCN 1994; Kuvan'dan 2012):

1. Mutlak Doğa Rezervleri/Yabanıl alanlar: Bilimsel araştırmalar ya da yabanıl alanların korunması amacıyla yönetilen alanlardır.

1.a. Mutlak Doğa Rezervleri: İlgi çekici ya da seçkin ekosistemleri, jeolojik ve fizyolojik özelliği olan yerler ve türleri içinde bulunduran, bilimsel araştırmalar ya da çevresel denetim amacıyla yönetilen alanlardır.

1.b. Yabanıl Alanlar: Doğal özellikler ve etkilerin olduğu gibi korunduğu, insan etkisiyle değiştirilmemiş ya da çok az değişikliğe uğramış, doğal şartların sürdürüldüğü alanlardır.

2. Milli Parklar: Şimdiki ve gelecek kuşaklar için bir ya da daha fazla ekosistemden oluşan ekolojik bütünlüğün korunması, insan işgali ve uygunsuz kullanımların ortadan kaldırılması, çevresel ve kültürel açıdan duyarlı, ruhsal, bilimsel, eğitimsel ve rekreasyonel olanaklar sağlamak gibi amaçlar için ayrılan alanlardır.

3. Doğal Anıtlar: Tek ya da az olması, temsil niteliği, estetik özellikleri ya da kültürel önemi nedeniyle tek ya da daha fazla obje ya da yerleri içeren, ilgi çekici alanlardır.

4. Habitat/Türler İçin Yönetilen Alanlar: Habitatların korunması ya da belirli türlerin gereksinimlerinin karşılanarak korunması için aktif bir şekilde yönetilen alanlardır.

5. Peyzaj Koruma Alanları: İnsan-doğa ilişkilerinin uzun süren etkileşimlerinin bir sonucu olarak alanın estetik, ekolojik, kültürel değerleri ve biyolojik çeşitliliği ile birlikte bütünlüğünün korunduğu alanlardır.

6. Yönetilen Kaynak Koruma Alanları: Toplum gereksinimlerinin karşılanması için ürün ve hizmetlerin sürekli üretimi ve uzun dönemde biyolojik çeşitliliğin korunması amacıyla yönetilen, değişikliğe uğramış doğal sistemleri içeren alanlardır.

Türkiye’de ulusal düzeyde korunan alanlar, yasada ilgili maddeler ile yer almakta olup bu kapsamda ilgili kanunla korunmakta ve yönetilmektedirler. Bu kapsamında 2873 sayılı Milli Parklar Kanunu’na göre korunan alanlar; milli parklar, tabiat parkları, tabiat koruma alanları ve tabiat anıtları olmak üzere 4 farklı statüye ayrılmaktadır (Çizelge 1.1).

Türkiye’de bugünkü anlamda ilk korunan alan, 1956 yılında yürürlüğe giren 6831 sayılı “Orman Kanunu” kapsamında koruma altına alınmış ve 1958 yılında ilan edilmiş olan Yozgat Çamlığı Milli Parkı’dır. Orman Kanunu kapsamında korunan alanlar; muhafaza ormanları, gen koruma ormanları, tohum meşçereleri, orman içi dinlenme yerleri ve tohum bahçeleri olarak ayrılmaktadır (Kuvan 2012). Türkiye’de korunan alan olarak ayrılan alanların belirli bir sisteme dahil edilmesi yönünde ilk önemli adım 1983 yılında kabul edilen 2873 sayılı “Milli Parklar Kanunu” ile atılmıştır (Gümüş 2004). 2872 sayılı Çevre Kanunu kapsamında ayrılmış olan Özel Çevre Koruma Bölgeleri turizm/rekreasyonel amaçlarla kullanıma olanak sağlamaktadır. 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu kapsamında özellikle Doğal Sit Alanları, yasaya göre turizm/rekreasyon amaçlarına hizmet verebilecek potansiyel alanlar olarak belirlenmiş alanlardır (Nayir 2009). 4915 sayılı Kara Avcılığı Kanunu Kapsamında korunan alanlar, av ve yaban hayvanları ile birlikte bunların yaşama ortamlarını korumak amacıyla yaban hayatı koruma ve yaban hayatı geliştirme sahaları olarak ayrılmaktadır.

Çizelge 1.1 Kanunlar kapsamında bazı korunan alan statüleri (Nayir 2009, Kuvan 2012).

6831 sayılı Orman Kanunu	<ul style="list-style-type: none">• Muhafaza Ormanları• Gen Koruma Ormanları• Tohum Meşçereleri• Orman İçi Dinlenme Yerleri• Tohum Bahçeleri
2873 sayılı Milli Parklar Kanunu	<ul style="list-style-type: none">• Milli Parklar• Tabiat Parkları• Tabiat Koruma Alanları• Tabiat Anıtları
2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu	<ul style="list-style-type: none">• Kültür Varlıkları• Tabiat Varlıkları• Sit Alanları
4915 sayılı Kara Avcılığı Kanunu	<ul style="list-style-type: none">• Yaban Hayatı Koruma Sahası• Yaban Hayatı Geliştirme Sahası
2872 sayılı Çevre Kanunu	<ul style="list-style-type: none">• Özel Çevre Koruma Bölgeleri

1.2.6 Milli Park

2873 sayılı Milli Parklar Kanununa göre milli park; bilimsel ve estetik bakımdan, milli ve milletlerarası ender bulunan tabii ve kültürel kaynak değerleri ile koruma, dinlenme ve turizm alanlarına sahip tabiat parçaları olarak tanımlanmaktadır (Anonim 2012a).

Milli parklar; İnsan kullanımı ve müdahalesi ile büyük bir değişikliğe uğramamış, bir ya da daha çok ekosistemi içeren, bitki ve hayvan türlerine, jeomorfolojik yapılara, doğal peyzaj güzelliklerine sahip, bilimsel, eğitsel ve rekreasyonel açıdan önemi bulunan; tüm alan içerisindeki jeomorfolojik, ekolojik ve estetik değerlerin etkin bir şekilde korunmasına ilişkin önlemlerin ülkenin en yetkili organı tarafından alınması gerekli olan; kültürel, ruhsal, eğitsel ve rekreasyonel amaçlarla ziyaretçilerin özel şartlar altında girişlerine izin verilen yerlerdir (Kuvan 1991).

Dünya’da alan korumasının temeli milli parklara dayanmakta olup ilk korunan alan ABD’de 1872 tarihinde ilan edilen “Yellowstone” milli parkıdır (Bayer 1993). Tarihsel süreçte bakıldığında ülkemizde milli park adı ilk kez 1949 yılında Prof. Dr. Selahattin İnal tarafından kullanılmıştır (Akesen 2002). Milli park kavramı 1960’lı yıllardan sonra yoğun uygulama alanı bulmuş, her ülke sahip olduğu doğal kaynakların özelliklerine, toplum taleplerine, sosyal, ekonomik ve kültürel yapısına bağlı olarak kendine özgü bir milli park sistemi geliştirmiştir (Daşdemir ve Güngör 2007). Milli park kavramı 1956 yılında, 6831 sayılı

Orman Kanunu'nun 25. Maddesiyle yürürlüğe girmiştir (Kaplan 2003). Bu yasa ile ilk olarak 1958 yılında Yozgat Çamlığı Milli Parkı kurulmuştur. Milli Parklar Kanunu'nun amacı; yurdumuzdaki ulusal ve uluslararası düzeyde önemli yere sahip alanların belirlenmesi, korunması, geliştirilmesi ve yönetilmesine ilişkin esasların belirlenmesidir.

Milli park kriterleri şunlardır (Kuvan 2012);

1. Tabii ve kültürel kaynak değeri ile rekreasyonel potansiyeli, milli ve milletlerarası seviyede özellik ve önem taşımalıdır.
2. Kaynak değerleri, gelecek nesillerin miras olarak devralacakları ve sahip olmaktan gurur duyacakları seviyede önemli olmalıdır.
3. Kaynak değerleri tahrip olmamış veya teknik ve idari müdahalelerle ıslah edilebilir durumda olmalıdır.
4. Saha büyüklüğü, kaynak değerleri kesafeti yönünden, özel haller ve adalar dışında, en az 1000 hektar olmalı ve bu alan bütünüyle koruma ağırlıklı zonlardan meydana gelmelidir. İdari ve turistik amaçlı geliştirme alanları bu asgari saha büyüklüğünün dışındadır.

Bir yerin milli park ilan edilmesi ile sağladığı başlıca faydalar (Anonim 2012a);

1. Tür ve alan koruma, biyolojik çeşitliliğin korunması,
2. Bitki ve hayvan türlerinin doğal yaşama koşullarında varlıklarını devam ettirmesi,
3. Doğal peyzajın korunması,
4. İnsanlarda doğa sevgisinin bunun yanında doğa bilincinin oluşması,
5. Yerel halkın katılım koşulları sağlanmakla beraber kalkındırılması şeklinde sıralanabilir.

Milli parklardan faydalanırken, koruma işlevini de yerine getirebilmek ve devamlılığı sağlayabilmek amacıyla Uzun Devreli Gelişim Planı'na (UDGP) ihtiyaç vardır. Milli parklarda uzun devreli gelişim planı hazırlanmasındaki temel amaç; biyolojik ve ekolojik yapı, jeomorfolojik, jeolojik, doğal ve kültürel peyzaj kaynak değerlerinin koruma-kullanma dengesi içinde devamlılığını ve gelecek nesillere aktarılmasını sağlayacak düzenlemelerin yapılmasına, uygulama, koşul, araç ve yöntemlerin geliştirilmesine altyapı oluşturmaktır (Arıcak vd. 2009).

1.2.7 PAN Parks

PAN Parks; Korunan Alanlar Ağı'nın (Protected Area Network) kısaltması olup, korunan alanların yönetiminde kalitenin artırılması ve kırsal kalkınmanın teşvik edilmesini sağlamayı amaçlayan bir sertifikasyon sistemidir. PAN Parks organizasyonu Avrupa'da vahşi hayatı, doğayı ve kıtanın bozulmamış alanlarını korumak için çalışır. PAN Parks, bünyesinde bulunan bağımsız uzmanlar tarafından yapılan saha ve inceleme çalışmaları ile etkin bir koruma ve tanınma sistemi amaçlayan çok fonksiyonlu bir yapı oluşturmuştur.

PAN Parks kar amacı gütmeyen bir kuruluş olup amacı, Avrupa'nın olağanüstü doğal güzellikleri ile turizm arasında karşılıklı denge ve uyuma dayalı bir korunan alanlar ağı oluşturmak suretiyle kalitenin artırılmasını teşvik etmektir (Menteş ve Kalem 2003).

PAN Parks, korunan alanlar ve çevresinde sürdürülebilir turizm gelişiminin doğa korumada etkili bir araç olduğunu savunmaktadır (Uithol 2000). PAN Parks 1997 yılında "Molacaten" adlı Hollandalı seyahat şirketi tarafından desteklenen bir WWF projesi olarak başlamış (Lazarova 2010), ardından 1999 yılında bağımsız bir kuruluş haline gelmiştir. Etkin bir koruma ve faydalanma sistemi oluşturmak ve bu sistem içinde yer almak için PAN Parks'ın hedefleri doğrultusunda katılımın sağlanması ve ilgi gruplarının desteğinin alınması önemlidir.

Korunan alanlar için PAN Parks'ın avantajları (PAN Parks 2012);

1. Geliştirilmiş doğa korumanın sağlanması,
2. Bağımsız denetim yoluyla sertifikasyon sisteminin uygulanması,
3. Finansman olanaklarından faydalanabilmek,
4. Kırsal topluluklar ile kolay işbirliği sağlamak,
5. Turizmi kontrol etmek ve izlemek için araç olabilmek,
6. Uzmanlık sistemi ile bilgi ve destek mekanizmasına hızlı erişim,
7. Uluslararası düzeyde tanınma olanağının sağlanması şeklinde sıralanabilir.

PAN Parks, çalışmalarında esas aldığı ilke ve değerleri şöyle açıklamaktadır (Menteş ve Kalem 2003);

İşbirliği: PAN Parks çalışmalarında ortaklıklar kurarak, karşılıklı işbirliğine önem vermektedir.

Entegrasyon: Kontrollü ve sürdürülebilir turizmi doğa korumaya entegre etmek suretiyle iki tarafın da bundan yarar elde etmesini sağlar.

Örgütlenme: Avrupa’da korunan alanlar ile ilgili bilgi ve bilinci arttırmak için bireyleri ve kuruluşları ulusal ya da uluslararası düzeyde şeffaf ve iletişime açık şekilde birbirine bağlar.

Yenilikçilik: Ortaklarını, PAN Parks logosunun kalitesine ve yenilikçi anlayışına uygun hareket etmeye davet eder.

Şeffaflık: PAN Parks yeni ortakların sisteme katılımı için samimi, açık ve saygılıdır.

PAN Parks’ın üyesi olan milli parklara katkısı; korunan alanlara, turizm işletmelerine ve yerel topluluklara olmak üzere farklı kategorilerde olmaktadır. Kuruluş bu anlamda yerel iş ortakları, uluslararası tur operatörleri, sivil toplum kuruluşları ve reel sektör ile ortaklaşa çalışmaktadır. Sistem tarafsız denetim kurulu yapısı ile hedefleri doğrultusunda çalışmalarını devam ettirmektedir. Doğal ve hassas ekosistemleri korumak ve korunan alanlar ile işbirliği sağlamak için PAN Parks sertifikası vermek, bireyler ve örgütler arasında işbirliği sağlamak, sürdürülebilir ve sorumlu turizme teşvik etmek PAN Parks’ın hedefleri arasında yer almaktadır. PAN Parks şimdiye kadar yaklaşık olarak 330.000 hektar olan koruma alanlarını, 2015 yılına kadar 1 milyon hektara ulaştırmayı planlamaktadır (PAN Parks 2012).

KDMP için PAN Parks’ın avantajları;

1. KDMP’nin sahip olduğu doğal ve kültürel değerlerin öneminin daha iyi algılanması ve milli parkın küresel düzeyde korunmasına katkı sağlanması.
2. Sürdürülebilir doğa koruma politikalarında mevcut eksikliklerden kaynaklanabilecek sorunların KDMP için gerçekleşme riskinin en az düzeye indirgenmesini sağlamak.
3. Korunan alan çevresinde yaşayan yöre insanının ekoturizm faaliyetleri ile alternatif gelir kaynağı oluşturulması yönünde uluslararası düzeyde katkı sağlanması.
4. Türkiye için doğa koruma alanında prestij sağlanması.
5. PAN Parks sisteminin doğa koruma konusunda dünyadaki gelişmeleri hızlı bir şekilde aktarma yeteneği bulunması nedeniyle Türkiye’ye daha hızlı bilgi akışının sağlanabilmesi.
6. Korunan alanlar çevresinde turizm anlayışının olumlu yönde değişimine katkı sağlanması.
7. Kültürel değerlerin korunmasının önem kazanması şeklinde sıralanabilir (Anonim 2006).

Türkiye’de ilk PAN Parks çalışması 2003 yılında Dr. İsmail Menteş ve Dr. Sedat Kalem’in ortak girişimleri sonucu Bulgaristan’da yapılan PAN Parks konferansına kabul edilmeleri ile başlatılmıştır. Aynı konferansta KDMP’nin PAN Parks kriterlerine uygunluğu tartışılmıştır ve KDMP’nin doğal ve kültürel değerleri ile milli park için öngörülen yönetim planı irdelenerek PAN Parks olabileceği sonucuna varılmıştır. KDMP için bir sonraki adım 2004 yılında İtalya’da yapılan PAN Parks konferansında atılarak konu resmi bit nitelik kazanmıştır. Sonraki aşamada 2006 yılında Finlandiya’da yapılan PAN Parks konferansında Doğa Koruma ve Milli Parklar Müdürlüğü tarafından imzalanan “niyet mektubu” PAN Parks yönetimine sunulmuştur ve böylece PAN Parks süreci başlamıştır (Anonim 2006).

Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü tarafından devam ettirilen KDMP’nin PAN Parks adaylık süreci 17-21 Nisan 2012 tarihleri arasında alana gelen bağımsız denetim ekibi tarafından yapılan denetleme çalışmaları ile sona ermiştir. Denetim ekibinin PAN Parks Vakfı Yönetim Kurulu’na sunmuş olduğu rapor neticesinde, PAN Parks Yönetim Kurulu 23 Nisan 2012 tarihinde yaptığı toplantı ile KDMP’nin PAN Parks ağına katılımını onaylamıştır (KDMP 2012b).

BÖLÜM 2

LİTERATÜR ÖZETİ

Araştırmanın konusu ile ilgili literatür taraması; PAN Parks sertifikası almış olan parklar veya sertifika için aday parkların PAN Parks potansiyellerinin incelenmesi çalışmaları, PAN Parks sertifikasyon sistemi üzerinde yapılan çalışmalar, Küre Dağları Milli Parkı ile ilgili yapılan çalışmalar, çeşitli milli parklar ile ilgili yapılmış çalışmalar üzerinden yapılmıştır.

PAN Parks sertifikası almış veya aday parkların PAN Parks potansiyellerini inceleyen çalışmalar;

Saudyte (2000); Korunan Alanların Yönetim Politikası ve Özellikleri üzerinde durarak Litvanya’da üç milli parkın PAN Parks potansiyelini irdelemiş, doğa korumanın önemi, etkin bir doğa koruma projesi geliştirilmesi ve finansal kaynak sağlanmasının gerekli olduğunu belirtmiştir. Üç milli park için; bilgiler toplanmış, mevcut durum, sorunlar ve gelecekteki eğilimleri değerlendirmiştir. Anket sorularını doğal değerler ve koruma alanı, doğa yönetimi, ziyaretçi yönetimi, sürdürülebilir turizm gelişim stratejisi konuları olmak üzere dört başlıkta hazırlamıştır. Avrupa’da korunan alan ağ sisteminde yasal çerçeve incelenmiş, bu çerçevede Litvanya’nın yerini değerlendirerek konu alınan milli parkları ayrıntılı incelemiş ve çeşitli anketlerle PAN Parks potansiyellerini değerlendirmiştir.

Elands ve Wiersum (2003); ormanda üretim, gelir kazanç olanakları sağlanarak ekonomik canlılık ve kırsal alanlarda yaşanabilirliğe katkı ile doğa ve rekreasyon değerlerini attırarak kırsal alanların yeniden yapılandırılmasını incelemişlerdir. Bu amaçla dokuz farklı Avrupa ülkesinde çalışma yapmışlardır. Araştırmayı; örnek çalışma alanlarının sınıflandırılması, farklı paydaş grupları ile nitel görüşmeler, toplum sakinleri ve toprak sahipleri arasında nicel araştırma ve politik önerilerin sentezi/geliştirilmesi olmak üzere dört aşamada gerçekleştirmişlerdir. Çalışmada Avrupa’da karşılaştırmalı bir alan çalışması yapmak ve kırsal kalkınmaya hizmet eden çok fonksiyonlu ormancılık için bölgelere özgü stratejiler ve ayırım kriterleri oluşturulması fikrini geliştirmişlerdir. Derinlemesine mülakat yöntemi ile

anket çalışması yapmışlar ve kırsal alanlarda yaşanılabilirlik için ekonomik canlılık ve ekolojik kalite arasındaki dengenin sağlanması gerektiğinden yola çıkarak ormancılık faaliyetlerinin kırsal kalkınma üzerindeki etkilerini anket sonuçlarına göre değerlendirmişlerdir.

Berg, Bree ve Cottrell (2004); Polonya'da bulunan Bieszczady ve Slovakya'da Slovenski Raij Milli Parklarından yola çıkarak PAN Parks gösterge ve kriterlerinin her bölge için geçerli olup olmayacağını irdemişlerdir. Araştırmada her parkın yöneticilerinin, ortak bir yapı içinde kendi bölgelerine özgü göstergeleri ne şekilde oluşturacağı araştırılmıştır. PAN Parks çerçevesinde Sürdürülebilir Turizm Gelişim Stratejisi uygulama sürecinin işleyişi incelenmiştir. Derinlemesine mülakat tekniği uygulanmıştır.

Daşdemir ve Güngör (2005); Ülkemizdeki 5 adet milli parkı (Küre Dağları MP, Dilek Yarımadası MP, Kaz Dağları MP, Gelibolu Yarımadası Tarihi MP, Kaçkar Dağları MP) uluslararası turizm sertifikasyon programları açısından incelenmiş ve değerlendirilmiştir. Buna göre ülkemizdeki milli parklar açısından en uygun turizm faaliyetlerinin ekoturizm ve en uygun sertifikalandırma programının PAN Parks olduğu belirlenmiştir. Ayrıca, KDMP'nin PAN Parks sertifikasyon programı temel kriterlerine sahip olduğu ve sertifika alma olasılığı en yüksek milli park olduğu ortaya konulmuştur.

Georgieva (2007); Bulgaristan'da bulunan Rila Milli Parkı üzerinde araştırma yapmış, milli parkın PAN Parks potansiyelini değerlendirmiştir. PAN Parks sürecinde ilk üç prensibi karşılayan Rila Milli Parkı için dördüncü ve beşinci kriterler üzerinde durmuş ve öneriler hazırlamıştır. Çalışmanın esas amacı milli parkın Sürdürülebilir Turizm Gelişim Stratejisini takip etmek ve öneriler geliştirmektir. Çalışmada literatür taraması başta olmak üzere saha çalışması, anket çalışması ve yüz yüze görüşme tekniği ile veriler toplanmıştır. Görüşmeler 29 paydaşla yapılmıştır. Paydaşların beklentileri, algıları ve planları değerlendirilmiştir.

Ayan vd. (2009); Karadeniz bölgesindeki milli parkların korunan alan ağı sertifikalandırma sistemine uygunluklarını incelemiş, gösterge ve kriterler bazında Küre Dağları Milli Parkı'nın adaylık potansiyelini değerlendirmişlerdir.

Atmış (2009); İtalya'da bulunan PAN Parks sertifikası almış Majella Milli Parkı hakkında bilgiler vermiş, bu konuda KDMP ile doğal ve ekolojik özellikler bakımından benzerlikleri ortaya koyarak KDMP için öneriler sunmuştur.

Lazarova (2010); Bulgaristan'da bulunan Rila Milli Parkı'nın PAN Parks'a katıldıktan sonra elde ettiği faydaları incelemiştir. Çalışmasını literatür taraması, derinlemesine görüşmeler ve bulguların analizi olmak üzere üç aşamada gerçekleştirmiştir. Görüşmelerde açık uçlu sorular sorulmuştur ve 32 paydaşla görüşülmüştür. Önemli bulunan görüşlere sonuç kısmında röportaj şeklinde yer verilmiştir.

PAN Parks sertifikasyon sistemi ile ilgili çalışmalar;

Frey (2000); PAN Parks sisteminin örgüt yapısını inceleyerek korunan alanlarda başarılı bir sürdürülebilir turizm gelişim stratejisi uygulanabilmesi için bilgi, beceri ve kapasite eksikliğini gidermek amacıyla eğitimin rolünü değerlendirmiştir. Korunan alanlardan optimum fayda için eğitimin yanı sıra katılımın rolü üzerinde durmuştur. Yöntem olarak ayrıntılı literatür taraması yapılmış ve turizm bilinçlendirme programı önerileri getirilmiştir.

Karjalainen (2000); PAN Parks sertifikasyon sisteminin kuruluş amacını anlatmış ve korunan alanlarda yapılan turizm faaliyetlerinin getireceği faydalarda PAN Parksın rolünü incelemiştir. PAN Parks ilke ve kriterlerini açıklamış, PAN Parks logosunun turizmde hedef kitle için kalite garantisi üzerindeki etkisini değerlendirmiştir.

Menteş ve Kalem (2003); PAN Parks sertifikasyon sisteminin amaçlarını, hedeflerini, PAN Parks'ın değerlerini, kriterlerini açıklamıştır. PAN Parks'ın parklar için mevcut hedeflerine katkıda bulunmak amacıyla oluşturulmuş "PAN Parks Küçük Destek Fonu" hakkında bilgiler vermiştir.

Vancura (2005); PAN Parks vizyonu, misyonu, çalışma ortakları, PAN Parks ilke ve kriterleri hakkında bilgiler vermiştir. PAN Parksın koruma alanı, yerel halk ve yerel iş ortaklarına sağladığı faydaları açıklamıştır. PAN Parksın hedefinin korunan alanlarda yönetim etkinliğini arttırmak ve habitatları korumak olduğunu ifade etmiştir.

Küre Dağları Milli Parkı ile ilgili yapılan çalışmalar;

Akesen (1998); KDMP'nin coğrafi konum ve yeri, ulaşım imkanları, iklim koşulları, yakın çevre özellikleri, doğal kaynak özellikleri, akarsular ve yer altı suları, jeolojik yapısı ve yer altı zenginlikleri, arazi kullanımı ve sosyo-ekonomik yapısı hakkında ayrıntılı bilgiler vermiştir.

Güngör (2005); Kastamonu-Bartın KDMP'nin optimum yönetim stratejisinin belirlenmesini amaçlamış olup bu doğrultuda milli parkın yönetimi için alternatif stratejiler geliştirmiştir. Milli park alanının iki ayrı zona ayrılması gerektiğini ifade etmiştir. Mutlak koruma zonuna girişlerin sınırlandırılması gerektiğini belirtmiştir. Milli park yönetiminde devlet, yönetim, sivil toplum kuruluşları ve halk arasında işbirliği olması gerektiğini ifade etmiştir.

Arıca vd. (2009); Korunan alanlarda yönetim planı hazırlanmasında Küre Dağları Milli Parkı örneği üzerinden CBS uygulamalarının kullanılması ve önemini açıklamıştır. Yönetim planı hazırlanmasında gerekli olan haritaları belirlemiştir. KDMP için yönetim planı hazırlanmasının kaynak değerlerin veri tabanında konumlandırılarak sorgulanması ile sağlanacağını ifade etmiştir.

WWF (2010a); KDMP için sürdürülebilir turizm gelişim stratejisi oluşturulmuş, KDMP ve koruma statüsü hakkında bilgiler verilmiştir. KDMP'nin doğal, kültürel ve sosyo-ekonomik kaynak analizleri yapılmıştır. PAN Parks ağı hakkında genel bilgiler verilmiştir. KDMP 'ye gelen ziyaretçilerin konaklamaları ve yapılabilecek ekoturizm türleri hakkında bilgiler verilmiştir.

Lise (2011); Küre Dağları Milli Parkı ve tampon bölgesi için bir finansal iş planı oluşturulması amacıyla, ön ekonomik değerlendirme çalışması yapmıştır. Korunan alan değerleri ve yararlarının belirlenmesi ile korunan alanın daha iyi yönetilmesinin sağlanacağını ifade etmiştir.

Milli parklar ile ilgili yapılmış çalışmalar;

Akıllı (2004); Antalya Köprülü Kanyon Milli Parkı örneği üzerinden ekoturizmin sosyo-kültürel, ekonomik, yönetsel ve çevresel etkilerini değerlendirmiştir. Araştırma sonucunda, korunan alanların ekoturizm kullanımları için planlanmasında yörenin kültürel yapısının korunması, yeni geçim kaynakları yaratılarak yöre halkının kalkındırılması hususlarının dikkate alınması gerektiği sonucuna ulaşmıştır.

Akın (2006); Kaçkar Dağları Milli Parkı'nda beş yaylada yaptığı çalışma ile ekoturizmin sürdürülebilir gelişimini değerlendirmiştir. Çalışmasında anket ve mülakat tekniklerini kullanmıştır. Kamu yöneticileri, özel sektör yöneticileri, sivil toplum kuruluşları ve yerel halk

ile görüşmeler yapmıştır. Görüşmeler sonucunda alanda kalkınmaya öncelik verilmesi gereken sektörlerden birinin turizm olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Akgün (2009); Kazdağı Milli Parkı ve yakın çevresindeki ekoturizm modeli üzerinde araştırma yapmıştır. Bu amaçla ilgi grupları, yöre halkı, ziyaretçiler ve uzmanlar ile anket çalışması yapmıştır.

Nayir (2009); Isparta yöresindeki korunan doğal alanlardaki ekoturizm talep ve eğilimlerini değerlendirmiştir. Çalışmasında anket ve mülakat tekniklerini kullanmıştır. Görüşülen kişilerden elde ettiği bulgulara göre ekoturizm faaliyetlerinin Isparta ili için önemli olduğu sonucuna ulaşmıştır.

BÖLÜM 3

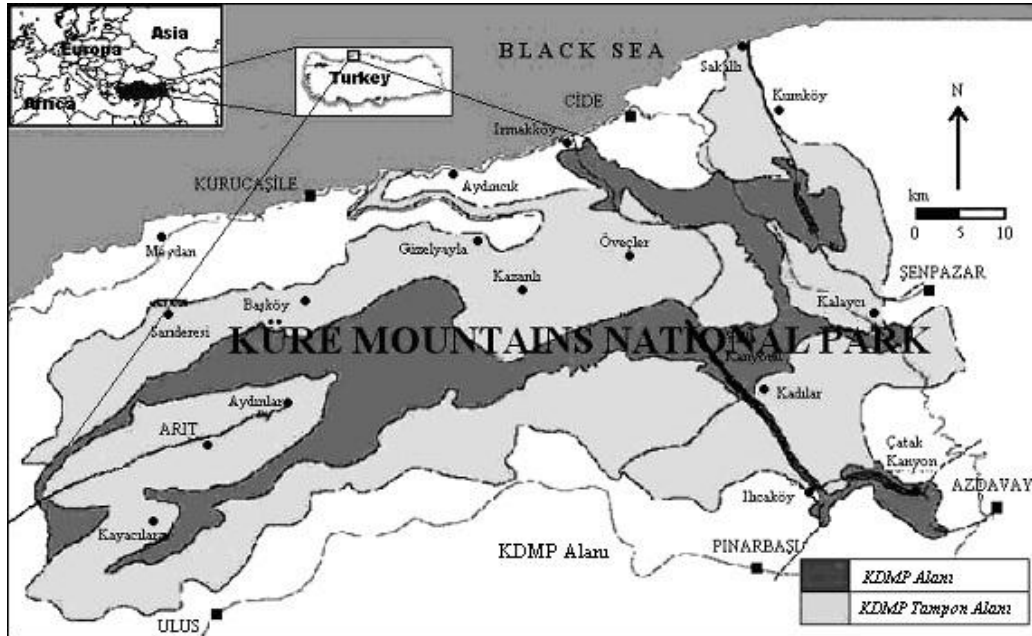
MATERYAL VE YÖNTEM

3.1 MATERYAL

Çalışmanın materyalini, Kastamonu-Bartın il sınırları içinde yer alan KDMP ve Avrupa'nın seçkin alanlarını simgeleyen PAN Parks sertifikasyon sistemi oluşturmaktadır. KDMP'nin Bartın il sınırları içinde yer alan bölümlerinde yapılan çalışma ile milli park çevresindeki sosyo-kültürel yapı hakkında bilgiler elde edilerek milli parkın PAN Parks potansiyeli değerlendirilmeye çalışılmıştır.

3.1.1 Küre Dağları Milli Parkı

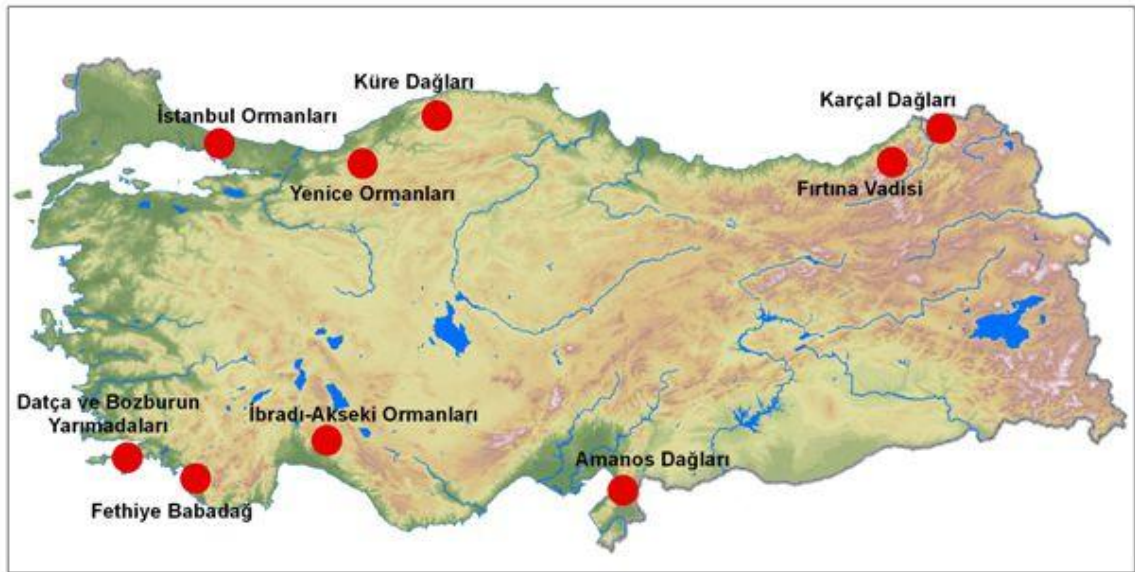
KDMP, Karadeniz Bölgesi'nin Batı Karadeniz bölümünde, Bartın-Kastamonu illerinin sınırları içerisinde yer almaktadır (Şekil 3.1). Toplam 37.753 hektar büyüklüğe sahip olan milli parkın çevresindeki tampon bölge 134.366 hektar alanı kaplamaktadır (KDMP 2012a).

Şekil 3.1 KDMP'nin coğrafi konumu (Daşdemir ve Güngör 2008).

2000 yılında milli park ilan edilen KDMP ulusal ve uluslararası öneme sahiptir. KDMP, Türkiye'nin 311 önemli doğa alanlarından birisidir (UNDP 2010). Milli Park, WWF tarafından Türkiye'de 122 Önemli Bitki Alanı'ndan biri olarak belirlenmiştir. KDMP'de gerçekleştirilen bilimsel araştırmalar neticesinde 930 bitki türünün varlığı tespit edilmiştir. KDMP'de bulunan bitkilerin 157'si endemik tür olup, 59 tanesinin nesli tehlike altındadır. Milli parkta küresel düzeyde nesli tehlikede olan iki bitki taksonu ile Avrupa düzeyinde nesli tehlikede olan 33 bitki taksonu bulunmaktadır. Farklı yabancı hayvan topluluklarını içinde barındıran KDMP'de Türkiye'de bulunan 160'ın üstündeki memeli türünden 48'ine rastlanabilmektedir. Vaşak, yaban kedisi, susamuru, bozayı, karaca, ulugeyik alanda bulunan önemli memeli türleri arasındadır. KDMP Türkiye'deki 255 Önemli Kuş Alanı'ndan birisidir ve alanda 129 kuş türü yaşamaktadır (KDMP 2012a).

WWF tarafından 1999 yılında Avrupa'da korunması gereken 100 Orman Sıcak Noktası belirlenmiş olup, bunlardan 9 tanesi Türkiye'de bulunmaktadır (Şekil 3.2). KDMP bu sıcak noktalar içinde yer almaktadır (Lise 2011). Avrupa'da, Rusya'dan sonra en fazla Orman Sıcak Noktası'na sahip olan ülke Türkiye'dir (Lise vd. 2011).

Şekil 3.2 WWF tarafından belirlenen Türkiye'deki 9 sıcak noktanın haritası (Ataol 2011).

KDMP, Batı Karadeniz Karstik Dağ Kuşağı içerisinde yer almakta olup karst formasyonu kalınlığı 200-1000 m arasında değişmektedir. Bu karstik birimler içerisinde kanyonlar, mağaralar ve düdenleri saymak mümkündür (Akesen 1998; Yücel 2010). Valla Kanyonu, Aydos Kanyonu, Çatak Kanyonu milli parkta bulunan büyük kanyonlardandır. Valla Kanyonu yaklaşık 10 km uzunluğu ve 1120 m derinliği ile alanda bulunan en büyük kanyon olma

özelliğine sahiptir. Milli parkta 100 civarında mağara bulunmaktadır. Mağara ve kanyonların haricinde Ilıca Şelalesi, Gölderesi Şelalesi ve Ulukaya Şelalesi milli parkta bulunan ve ekoturizm değeri yüksek oluşumlardır. Bölgenin yıl içinde yüksek yağış almasından dolayı akarsu ağları mevcuttur. Başlıca akarsu ağlarını; Devrekani, Aydos, Arıt ve Ulus sulu dereleri oluşturmaktadır (Kırmızıtaş 2010). KDMP kanyonlar ve mağaralar açısından Türkiye'nin en zengin noktalarından biri olarak kabul edilmektedir. Küre Dağlarının olduğu bölge Toros Dağları'ndan sonra Türkiye'nin en önemli ikinci karstik alanı olarak görülmektedir (WWF 2010a).

Küre Dağları Milli Parkı'nın vejetasyon yapısını, Batı Karadeniz ılıman kuşak kayın ve göknar ormanları, yalancı maki formasyonu oluşturmaktadır. Ekosistem içerisinde karışık yapraklı türler ile iğne yapraklı homojen bir karışım oluşturmaktadır. Milli park içerisinde herdem yeşil ve yaprağını döken ağaç ve çalıların baskın olduğu nemli karaktere sahip vejetasyon yapısı hakimdir (URL-1, 2012). Milli parkta çekirdek alan; yaşlı, geniş yapraklı ve iğne yapraklı ormanlara sahipken, kıyıya yakın alçak kesimlerde Akdeniz elemanları ve makiler yer almaktadır (Yamaç 2010).

Milli park çevresinde 8 ilçe ve bir beldeye bağlı olmak üzere 123 köy bulunmaktadır. Köylerin kültürel geçmişlerinin zengin olması bölgenin folklorik açıdan turizm potansiyeline sahip olduğunu göstermektedir. Yöresel ürünler, organik gıda pazarı, tarihi evler, çağlayanlar bölgenin turizme konu olabilecek kültürel değerleri içerisinde yer almaktadır.

Bölgede birçok tarihi değer bulunmakta olup bir örneğini; Arıt beldesinde Roma döneminden kaldığı tespit edilen tarihi kalıntıların oluşturduğu "Sit Alanı" oluşturmaktadır. Ayrıca Ulus Aşağıköy'de bulunan Odalaryanı adlı alan günümüzde koruma altında bulunan eski bir Bizans yerleşimidir. Buradaki tarihi patika ve yollardan Arıt'a geçilebilmektedir. Yine Ulus bölgesi M.Ö. Pontus krallığının sınırları içinde yer almıştır.

KDMP bölgesinin kayıtlı tarihi Hititlerle başlamış olup bölgeye ardından Frigyalılar ve Lidyalılar egemen olmuştur. Küre Dağları ve çevresi sırasıyla Persler, Makedonyalılar, Roma İmparatorluğu ve Bizanslıların egemenliğinde yönetilmiştir. Bölgede Türk egemenliği Danişmentlilerin bölgeye hakim olmasıyla başlamıştır. Bölgede Anadolu Selçukluları, Çobanoğulları, Candaroğulları gibi Türk beyliklerinin hüküm sürdüğü bilinmektedir (KDMP

2012a). Bu anlamda bölgenin köklü bir tarihi geçmişe sahip olması, bölge için kültürel yönden turizm potansiyeli oluşturması açısından önem taşımaktadır.

Farklı ekoturizm türlerinin uygulanma potansiyeline sahip bölgede köy evlerinin genel durumu tek tip bir dağılım göstermemekte olup, alanda ahşap ve betonarme yapılar bulunmaktadır. Yörede “Orman Koruma Alanları Yönetiminin Güçlendirilmesi Projesi-Örnek Uygulamalar Programı” kapsamında desteklenen “Ekoturizm Tabanlı Ev Pansiyonculuğunun Geliştirilmesi Projesi” ile örnek ev pansiyonculuğu uygulamaları yapılmıştır. Proje Drahna Çevre Kalkınma Eğitim Kültür ve Dayanışma Derneği (DrahnaDer) tarafından yürütülmüştür. Projede KDMP tampon bölgesinde yer alan Bartın köylerinde ekoturizm faaliyetlerini ve ev pansiyonculuğunu geliştirmek amaçlanmıştır. Proje sonunda gerekli eğitim ve donanım sağlanarak 15 hanenin ev pansiyonculuğu yapmaya başlayacak kapasiteye ulaşması hedeflenmiştir (KDMP 2010b).

Ekoturizm Tabanlı Ev Pansiyonculuğu Geliştirme Projesi” Bartın ili Ulus ilçesinin köylerinde gerçekleştirilmiştir. Proje kapsamında “Ev Pansiyonculuğu Kursu” 21 Haziran-9 Temmuz 2010 tarihleri arasında Ulus İlçesi Aşağıçerçi Köyünde ve 23 Haziran-9 Temmuz 2010 tarihleri arasında Kozanlı Köyünde gerçekleştirilmiştir. Aşağıçerçi Köyünde gerçekleştirilen kursa 15 kursiyer, Kozanlı Köyünde ise 23 kursiyer katılmış olup, kurs sonunda toplam 37 kişi sertifika almıştır. Ev pansiyonculuğu yapabilmek için evin; ahşap veya taş olması (ahşap veya taş değilse en fazla iki katlı müstakil ve bahçe içinde olması), statik olarak emniyetli olması, bakımlı olması, kırsal peyzaj olarak uygun bir manzaraya sahip olması ve ev pansiyonculuğu yapılabilecek kullanım dışı en az bir odasının bulunması gerekmektedir (URL-3 2005). Şu anda yörede toplam 10 adet ev pansiyonculuğu yapılan ev bulunmaktadır (Şekil 3.3 Maria'nın ev pansiyonu).

Şekil 3.3 Maria'nın Ev Pansiyonu.

KDMP'nın Bartın ilinde Arıt beldesi Söğütlü köyünde Bilgilendirme Merkezi, Ulus ilçesi Ulukaya köyünde Ziyaretçi Merkezi ve Kastamonu ilinde Pınarbaşı Ziyaretçi Merkezi bulunmaktadır. Milli park girişleri Bartın tarafında; Kurucaşile (Kapısuyu ve Paşalılar), Merkez (Arıt/Çöme Boğazı), Ulus (Ulukaya ve Aşağıçerçi), Kastamonu tarafında; Pınarbaşı, Azdavay, Şenpazarı ve Cide'de bulunmaktadır. Milli park çevresindeki yerleşim birimleri; Azdavay, Pınarbaşı, Ulus, Kurucaşile, Amasra ve Cide ile Bartın merkeze bağlı olan Arıt beldesidir.

Arıt Beldesi'nde bulunan Söğütlü Bilgilendirme Merkezi (Şekil 3.4), eski köy okulunun yenilenmesi sonucunda oluşturulmuştur. Bilgilendirme merkezinin Şubat 2011'de açılışı yapılmıştır. Bilgilendirme merkezi aynı zamanda pansiyonculuk hizmeti verebilecek donanıma sahiptir.

Şekil 3.4 Arıt Beldesi Sögütlü Köyü Bilgilendirme Merkezi.

Ulus ilçesinde bulunan Ulukaya İdare Tanıtım ve Ziyaretçi Merkezi (Şekil 3.5) Ekim 2010’da hizmete açılmıştır. Merkez, milli parkın Ulukaya giriş kapısının hemen içinde bulunduğu için alan gelenler tarafından ziyaret edilen bir yerdir. Ziyaretçi merkezinde Temmuz 2011’de KDMP Gönüllüler Kampı etkinliği gerçekleştirilmiştir.

Şekil 3.5 Ulus İlçesi Ulukaya İdare Tanıtım ve Ziyaretçi Merkezi.

3.1.2 PAN Parks Sertifikasyon Sistemi

PAN Parks sertifikasyon sistemi başta el değmemiş yabanıl alanların uluslararası düzeyde korunmasının sağlanması olmak üzere, alan yönetiminde kalitenin artırılması ve kırsal kalkınmanın teşvik edilmesini amaçlayan çok boyutlu bir yapıdır. PAN Parks kuruluş olarak misyonunu; Avrupa'nın geleceği için çok önemli olan doğal ve hassas ekosistemleri korumak, PAN Parks sertifikasyonunu kullanarak ortağı olan korunan alan ile işbirliği içinde çalışmak, bilgi paylaşımı ile bireyler ve örgütler arasında işbirliği sağlayarak ortaklıklar inşa etmek, Avrupa'da vahşi hayatı geliştirmek için sürdürülebilir sorumlu turizme teşvik etmek şeklinde belirtmektedir (PAN Parks 2012).

PAN Parks sertifikasyon sisteminin faydaları (PAN Parks 2012);

1. PAN Parks sertifikası el değmemiş doğanın korunması ve ziyaretçi yönetiminin standartlarının geliştirilmesi için araçlar sunar.
2. Milli parkın PAN Parks sertifikasına sahip olması kalite yönünden yüksek standartlara sahip olduğunun bir göstergesidir.
3. PAN Parks üyesi olan parklara ihtiyaç durumunda fondan yardım etmekte ve yapılan projelere doğrudan destek sağlayabilmektedir.
4. PAN Parks yerel paydaşlar arasında oluşabilecek çatışmaları engellemek için aracı olarak diyalog kurmakta yardımcı olur.
5. PAN Parks etkili ve sürdürülebilir bir turizm için ziyaretçi yönetiminin gelişmesine katkı sağlamak amacıyla profesyonel destek ve araçlar sağlar.
6. PAN Parks sertifikalı korunan alanlar için destek ve tanıtım faaliyetleri sağlar.

PAN Parks Avrupa'da vahşi hayatı, doğayı, kıtanın bozulmamış alanlarını korumak için çalışır ve vahşi hayatı en iyi şekilde temsil eder. PAN Parks belirlemiş olduğu 5 temel ilkeyi karşılayan milli parklara sertifika vermektedir.

PAN Parks sertifikasını alabilmek için gerekli 5 temel ilke (PAN Parks 2012);

1. Doğal Değerler
2. Yaşam Alanı Yönetimi
3. Ziyaretçi Yönetimi
4. Sürdürülebilir Turizm Gelişim Stratejisi
5. Yerel İş Ortaklıklarının Kurulması şeklindedir.

Başlangıç için PAN Parks'ın belirlenmiş olduğu ilkelerden ilk üç tanesini yerine getirmek PAN Parks logosunu almak için yeterlidir. Bu sürecin sürekliliği için geri kalan 4. ve 5. ilkelerin belirli bir süre içinde yerine getirilmesi gerekmektedir (Ayan vd. 2009). PAN Parks bağımsız denetim ekibinin yaptığı denetimlerin neticesinde, belirlenen süre içerisinde gerekli kriterlerin yerine getirilmemesi durumunda PAN Parks sertifikası askıya alınmaktadır. PAN Parks 2012 yılı itibariyle 12 adet milli parka sertifika vermiştir (Çizelge 3.1).

Çizelge 3.1 PAN Parks sertifikası almış olan milli parklar (PAN Parks 2012).

Ülke	Milli Park	Alan (ha)
Finlandiya	Archipelago	50.219
Gürcistan	Borjomi-Kharagauli	85.047
Bulgaristan	Central Balkan	71.669
İsveç	Fulufjället	38.414
İtalya	Majella	74.095
Finlandiya	Oulanka	27.720
Rusya	Paanajarvi	104.000
Portekiz	Peneda-Geres	69.776
Bulgaristan	Rila	81.046
Estonya	Soomaa	39.640
Litvanya	Cepkeliai-Dzukija	69.730
Romanya	Retezat	38.138

Dünya çapında turizm pazarında doğa turizmi, gittikçe talep gören ve büyüyen bir sektör haline gelmiştir. Bununla beraber turizm ve rekreasyon faaliyetleri, doğaya karşı sıkı bir tehdit olarak görülmektedir. Bu tehlikenin kontrolü için yerel topluluklar ve yöneticilerin doğa koruma desteği alması gereklidir. Bu noktada PAN Parks kavramı önem kazanmaktadır (Frey 2000). PAN Parks; doğa koruma kuruluşları, seyahat acenteleri, yerel iş ortakları, ulusal ve uluslar arası düzeyde ilgi grupları ile işbirliği kurarak tehdit konumundaki turizmi fırsata dönüştürmeyi hedeflemektedir (Cutumisu 2003). Bu anlamda PAN Parks logosu Avrupa'da milli parklar için hem doğal değerler hem de sürdürülebilir turizm açısından seçkinliğin işaretidir (UNDP 2012).

PAN Parks; büyüyen bir pazar olan doğa odaklı turizmde, doğa koruma temelli bir marka olmayı hedeflemektedir. Bu nedenle yüksek koruma ile iyi yönetilen korunan alan sistemleri için genişleyen bir ağ oluşturulması, korunan alan çevresindeki yerel halk için sürdürülebilir turizm gelişiminin sağlanması, ziyaretçiler ve turistler için yüksek kaliteli doğa tabanlı turizm deneyimi yaşama fırsatı sağlanması, doğa korumada kamu bilincinin ve desteğinin oluşturulması ile doğa koruma için geniş düzeyde siyasi ve mali desteğin sağlanması yönünde çalışmalar yapmaktadır (Karjalainen 2000).

PAN Parks organizasyonu yerel topluluklar için; park yönetiminde işbirliğinin sağlanması, küçük işletmelere destek verilmesi, geleneksel el sanatları ve kültürel değerlerin öneminin devam ettirilmesi, geliştirilmiş turizm tesislerinin oluşturulması, daha güçlü devlet desteğinin sağlanması, uluslararası tanınma, yeni iş olanaklarının oluşturulması ile istihdamın artışı gibi faydalar sağlamaktadır. Yerel iş ortakları için; Avrupa’da turizm şirketleri ile iletişimin sağlanması, daha çok doğa temelli turizme yönlendirme, uluslararası turizm pazarında gelişime destek sağlanması, eğitim hizmetleri için destek sağlanması ve diğer turizm şirketlerinin deneyimlerine erişim sağlanması konularında fırsat yaratmaktadır (Vancura 2005).

3.2 YÖNTEM

Bu bölümde öncelikle yapılan bilgi toplama çalışmaları, arazi çalışmaları ve izlenen yol açıklanmıştır.

3.2.1 Literatür Araştırması

Çalışma yönteminde ilk aşama olarak; KDMP ve PAN Parks ile ilgili çalışmalar başta olmak üzere konu ile ilgili yerli ve yabancı yayınlar incelenerek literatür taraması yapılmıştır. Bu doğrultuda Avrupa çapında milli parkların PAN Parks potansiyelleri üzerinde yapılan araştırmalar örnek alınmıştır. PAN Parks ilke ve kriterleri incelenerek KDMP için PAN Parks potansiyeli değerlendirilmiştir.

3.2.2 Arazi Çalışmaları

İlk arazi çalışması 23-24 Temmuz 2011 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir. Birleşmiş Milletler Küresel Çevre Fonu (GEF) desteğiyle, Orman ve Su İşleri Bakanlığı, Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı ve WWF-Türkiye işbirliği ile yürütülen “Orman Koruma Alanları Yönetiminin Güçlendirilmesi Projesi” kapsamında yapılan “Küre Dağları Milli Parkı Gönüllüler Kampı” ziyaret edildi. Gönüllüler kampı milli park içindeki Ulukaya Ziyaretçi Merkezi’nde yapılmıştır. Bu kapsamda alana gelen uzmanlar ile görüşüldü. WWF temsilcilerinden PAN Parks sertifikasyon sistemi ve PAN Parks sertifikası almış milli parklar hakkında bilgiler elde edildi. 24 Temmuz 2011 tarihinde Drahma Bölgesi Kozanlı Köyü’nde

geleneksel olarak gerçekleştirilen “Drahna Keşkek Festivali” etkinliğine katılıp, yörenin sosyo-kültürel yapısı hakkında bilgiler elde edildi. Festivalin her yıl geleneksel olarak düzenlendiği ve katılımcıların yörede yaşamasalar bile festival için geldikleri bilgisine ulaşıldı.

Kasım 2011 ve Nisan 2012 tarihleri arasında Amasra, Ulus, Kurucaşile ilçeleri ve Arıt beldesinde anket çalışmaları yapıldı. Bu kapsamda il, ilçe, belde merkezleri ile köyleri ziyaret edildi. Köylerde muhtarlar ile görüşüldü. Bu çalışmalar sırasında sosyo-kültürel yapı hakkında detaylı bilgiler elde ederek alanı kapsamlı bir şekilde tanımak amaçlanmıştır. Muhtar ziyaretlerinin haricinde kamu kurum temsilcileri, sivil toplum örgütleri ve özel sektöre (tur operatörleri, yeme-içme ve hediyelik eşya işletmeleri, konaklama tesisleri) görüşlerini almak için ziyaretler yapılmıştır.

Şubat 2012’de Orman ve Su İşleri Bakanlığı’nda bulunan Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP) ofisine yapılan ziyarette UNDP proje sorumlusu olan Yıldray Lise ile görüşülmüş ve yapılan çalışmalar hakkında bilgiler elde edilmiştir.

Mart 2012’de PAN Parks sürecinde Uzun Devreli Gelişim Planı (UDGP)’nin nihai hale getirilmesi ile ilgili olarak yapılan sivil toplum kuruluşları, yerel halk, kamu kurum temsilcileri ve karar vericilerin katılımının sağlandığı 5 adet halkın katılımı toplantılarının Amasra, Merkez ve Ulus’ta yapılan üçüne katılmıştır (Şekil 3.6). Bu toplantılarda PAN Parks sürecinin aşamaları ve UDGP hakkında bilgiler elde edilmiş, halkın milli park ve PAN Parks’a bakış açısı ile ilgili gözlemler yapılmıştır.

Şekil 3.6 Ulus ilçesi halkın katılımı toplantısı (Mart 2012).

17-21 Nisan 2012 tarihleri arasında alana gelen bağımsız PAN Parks denetim ekibinin Arıt ve Ulus'ta yapmış oldukları saha çalışmalarına katılmıştır. Ziyaretçi ve tanıtım merkezlerine yapılan ziyaretler ile KDMP ve tampon zon ile ilgili görsel malzemeler toplanmıştır.

3.2.3 Veri Toplama ve Değerlendirme

Çalışmada kullanılan verilere yapılan anket çalışmalarının sonuçları, alana yapılan ziyaretler sonucunda yapılan gözlemler ve görüşmelerde not alınan bilgiler doğrultusunda ulaşılmıştır.

Gözlem ve Mülakatlar;

Alana yapılan ziyaretlerde anketlerin yapıldığı yerleşimler ve çevresi gözlemlenerek özellikle köylerde sosyo-kültürel yapılar hakkında bilgiler elde edilmiştir. PAN Parks sürecinde yapılan toplantılarda halkın yönetimden talepleri ve milli park ile PAN Parks'a bakış açıları gözlemlenmiştir. Anket çalışmaları uygulanırken tüm ilgi grupları içinde görüşülen kişilerin sorulara ayrıntılı olarak verdikleri yanıtlar not edilmiş olup, bu konuda elde edilen bilgilere bulgular ve tartışma kısmında yer verilmiştir.

Anket;

Anket soruları KDMP'yi PAN Parks çerçevesinde değerlendirebilmek ve tarafsız sonuçlara ulaşabilmek amacıyla 4 farklı kategoride hazırlanmıştır. Anketler; kamu kurumları, özel sektör, sivil toplum kuruluşları ve muhtarlarla yüz yüze görüşme yoluyla uygulanmıştır. Anket sorularının kısa, öz ve anlaşılır olmasına önem verilmiştir. Homojen dağılım göstermesi bakımından her gruba eşit sayıda olmak üzere 25 temel soru sorulmuştur, ayrıntılı bilgiye ihtiyaç duyulan gruplar için sorular alt başlıklara ayrılmıştır. Anket sorularının analizi ile bölgenin sosyal-kültürel yapısı başta olmak üzere PAN Parks'ın bölgede tanınması, insanların milli parka bakış açısı, milli parkı tanımaları ve yararlanmaları, milli park yönetimi ile ilgili düşünceleri hakkında bilgi sahibi olunmuştur. Bartın il merkezi ve Ulus, Kurucășile, Amasra ilçeleri ve Arıt beldesinde her bir ilgi grubundan 30'ar kişiyle olmak üzere toplam 120 kişiyle görüşülmüştür. Borg ve Gall (1989)'a göre anket çalışmaları için en az 100, deneysel ve nedenini bulmak için karşılaştırmalı çalışmalarda her bir grup en az 15 kişiden oluşmalıdır (Balcı 2004). Yapılan tespitler neticesinde, bilimsel araştırmalarda en az 30 deneğin bulunması önerilmektedir (Gay 1987; Arlı ve Nazik'den 2001). Benzer nitelikte yapılan çalışmalarda Georgieva (2007) toplam 29, Lazarova (2010) ise 32 kişi ile görüşmüştür.

Anket çalışması 20 Kasım 2011 - 15 Nisan 2012 tarihleri arasında yapılmıştır. Doğru ve yansız cevap alabilmek için her bir denekle özel olarak randevu alınarak ayrı ayrı görüşülmüştür (Şekil 3.7). Anket sorularına Ek-I, II, III'te yer verilmiştir.

Anket çalışması kapsamında net yanıtlar alabilmek için kapalı uçlu sorular sorulmuştur. Yanıt seçeneklerinin bir kısmı "Likert Ölçeği"ne göre (Akgün 2009) oluşturulmuştur. KDMP'nin PAN Parks ilkelerine uygunluğunun değerlendirilmesi, yapılan ayrıntılı literatür çalışması ve milli park yönetiminden yetkili kişiler ile yapılan görüşmeler neticesinde temin edilen kaynaklar yardımıyla yapılmıştır. Anketlerin değerlendirilmesinde yüzde ve frekans analizleri uygulanmış olup yanıtlar, bulgular ve tartışma kısmında yorumlanmıştır.

Görüşmeler kapsamında, anketlerin yapılacağı kişiler "Bilinçli Örneklem" yoluyla belirlenmiştir. Bu kapsamda, araştırmacı ve danışmanı ilgi gruplarındaki isimleri listelemiş ve bu liste içinden en ilgili olanlar seçilerek görüşmeler yapılmış olup, örnek sayısı aşağıdaki formülle hesaplanmıştır (Hamioğlu 2006; Ay vd. 2010);

$$n \geq \frac{z^2 \times N \times p \times q}{(N-1) \times D^2 + z^2 \times p \times q} \quad (3.1)$$

Formülde;

n: örnek sayısı

p: ölçülmek istenen ana kütlede bulunma oranı (0.8)

q: ölçülmek istenen ana kütlede bulunmama oranı (0.2) (p+q=1)

z: güven katsayısı (%95 güven düzey için 1,96)

D: örnekleme hatası (%10)

N: ana kütle temsil etmektedir.

Muhtarlar için örnek sayısının hesaplanması;

KDMP'nin Bartın il sınırları içerisinde kalan 61 adet köy araştırma için ana kütle oluşturulmaktadır. Geçerli ve güvenilir örneklem sayısına ulaşmak amacıyla yapılan hesaplamada % 95 güven düzeyi için güven katsayısı (z) 1.96, hata payı (D) ise %10 olarak alınmıştır.

Ölçülmek istenen kütlede bulunma oranı (p) 0.8 olarak belirlenmiştir (Ay vd. 2010). Bu değer; biyolojik çeşitliliğin zengin olması (URL-4, 2012) milli parka yakınlık, ziyaretçi merkezlerinin bulunması, idare ve tanıtım merkezlerinin bulunması, ekoturizm faaliyetlerini gerçekleştirmek için potansiyel alanların (şelale, mağara, düden, yayla, dağ...) bulunması faktörleri dikkate alınarak belirlenmiştir. Yapılan işlem sonucunda örnek sayısı 30 olarak tespit edilmiş olup, KDMP'nin Bartın il sınırları içerisinde kalan 30 adet köyün muhtarı ile görüşme yapılmıştır.

$$n \geq \frac{1.96^2 \times 61 \times 0.8 \times 0.2}{60 \times 0.1^2 + 1.96^2 \times 0.8 \times 0.2}$$

$n \geq 30$ birey.

Kamu kurumlarının temsilcileri için örnek sayısının hesaplanması;

Bartın il sınırları içerisinde yer alan 50 kamu kurum ve kuruluşlarına (URL-5, 2012) yönelik örnek sayısı belirlemek amacıyla %95 güven düzeyinde, %10 hata payı, örnekte bulunma oranı (p) 0.8 alınarak yapılan hesaplamalar neticesinde örnek sayısı:

$$n \geq \frac{1.96^2 \times 50 \times 0.8 \times 0.2}{49 \times 0.1^2 + 1.96^2 \times 0.8 \times 0.2}$$

$$n \geq \frac{30.7328}{1.1046}$$

$n \geq 27$ birey.

27 birey olarak hesaplanan örnek sayısı daha güvenilir sonuçlar elde etmek amacıyla 30 birey olarak alınmıştır.

Sivil toplum kuruluşları temsilcileri için örnek sayısının hesaplanması;

Bartın il sınırları içerisinde yer alan 210 (Anonim, 2012c) adet sivil toplum kuruluşuna yönelik örnek sayısını belirlemek amacıyla %95 güven düzeyinde, örnekte bulunma oranı (p) 0.8 alınarak yapılan hesaplamalar neticesinde örnek sayısı:

$$n \geq \frac{1.96^2 \times 210 \times 0.8 \times 0.2}{209 \times 0.1^2 + 1.96^2 \times 0.8 \times 0.2}$$

$n \geq 48$ birey.

48 birey olarak hesaplanan örnek sayısı, milli parkla en çok ilişkisi olan sivil toplum kuruluşları arasından “Bilinçli Örnekleme” yoluyla seçilerek 30 birey olarak belirlenmiştir. Diğer sivil toplum kuruluşları milli parkla ilişkili olmadığı için, araştırma sonuçlarının geçerliliğine gölge düşürmemek amacıyla daha fazla örnek alınmamış ve 30 bireyle yetinilmiştir.

Özel sektör temsilcilerine ilişkin örnek sayısının belirlenmesi;

KDMP'nin Bartın il sınırları içerisinde yer alan belde ve ilçelerinde yapılan saha çalışmaları neticesinde milli parka en yakın olan ve milli parkla ilişkisinin diğerlerine oranla daha etkin olabileceği tespit edilen işletmeler (konaklama, yeme-içme sunum, hediyelik eşya) arasından, hem N değerinin sağlıklı tespit edilememesi nedeniyle hem de diğer ilgi grupları ile de homojen bir örnek sayısı oluşturmak amacıyla “Bilinçli Örneklem” yoluyla 30 birey tespit edilmiş ve bu kişilerle anket yapılmıştır.

Şekil 3.7 Ulus ilçesinde anket çalışması (Mart 2012).

BÖLÜM 4

BULGULAR VE TARTIŞMA

4.1 KDMP’NİN PAN PARKS İLKELERİNE UYGUNLUĞU

Bu bölümde PAN Parks sertifikası alabilmek için gerekli olan 5 ana ilkenin ve bu ilkelerden yola çıkarak hazırlanmış kriterlerin (PAN Parks 2012) KDMP için değerlendirilmesi yapılmıştır.

4.1.1 İlke 1: Doğal Değerler

PAN Parks sertifikası alabilmek için gerekli ilkelerden birincisi olan doğal değerler açısından önemli bir yere sahip olan KDMP, bu bölümde kriterler bazında değerlendirilmiştir.

Kriter 1.1 Alan yürürlükte olan bir kanun, yönetmelik ya da özel bir girişim tarafından uygun biçimde korunmalıdır.

KDMP, ülke mevzuatındaki 2873 sayılı Milli Parklar Kanunu kapsamında korunmakta ve yönetilmektedir. KDMP’nin tampon bölgesinde doğal kaynakların bilinçli kullanılması ve alanın turistik olarak değerlendirilmesine yönelik yerel faaliyetler Doğa Koruma Milli Parklar Genel Müdürlüğü (DKMPGM), Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP-Türkiye), Küresel Çevre Fonu (GEF) tarafından desteklenmektedir (URL-2, 2011).

Kriter 1.2 Korunan alan Avrupa’da biyolojik çeşitliliğin korunması bakımından önem teşkil etmeli ve bünyesinde ekolojik değer bakımından önemli türleri barındırmalıdır.

Küre Dağları Milli Parkı 1999 yılında WWF tarafından Avrupa’da korunması gereken 100 sıcak noktadan biri olarak kabul edilmiştir (Lise 2011). KDMP Türkiye’nin 311 önemli doğa alanlarından biridir (UNDP 2010).

Milli park Türkiye’de önemli 122 bitki alanından biri ve 255 önemli kuş alanından biridir (KDMP 2012a). KDMP’de gerçekleştirilen bilimsel araştırmalar sonucunda 930 bitki türünün varlığı tespit edilmiştir. Bu bitkiler arasında 157 endemik tür ve 59 nesli tehlikede olan tür bulunmaktadır (KDMP 2012a). 29 Mayıs 2012 tarihinde ekoturizm eylem planı için yapılan toplantıda KDMP Müdürü Sayın Dede, son yapılan çalışmalar neticesinde KDMP çevresinde 1050 bitki türünün bulunduğunu ifade etmiştir.

Kriter 1.3 Korunan alanın büyüklüğü en az 20.000 hektar olmalıdır.

KDMP, toplam 37.753 hektar alan kaplamakta olup ve çevresindeki tampon bölge ise 134.366 hektardır (KDMP 2012a). Dolayısıyla belirlenen asgari büyüklükten fazla bir alan korunmaktadır.

4.1.2 İlke 2:Yaşam Alanı Yönetimi

PAN Park’ların tasarım ve yönetimleri, alanın doğal ekolojik süreç ve biyolojik çeşitliliğinin devamını sağlamayı, gerekli hallerde de bunları yeniden canlandırmayı amaçlamaktadır.

Kriter 2.1 Korunan alanın tasarımı doğal ekolojik değerleri devam ettirme amacını taşımaktadır.

Korunan alanlarda doğal süreçlerin var olması tek başına yeterli değildir. Doğal süreçlerin, doğa koruma politikaları ile alan yöneticileri tarafından izlenmesi ve denetlenmesi gereklidir (Çokçalışkan vd. 2010). 2873 sayılı Milli Parklar Kanunu’nun amacı; yurdumuzdaki ulusal ve uluslararası düzeyde önemli yere sahip alanların belirlenmesi, korunması, geliştirilmesi ve yönetilmesine ilişkin esasların belirlenmesidir (Akıllı 2004). Bu doğrultuda Milli Parklar Kanunu korunan alanlarda doğal ekolojik değerleri devam ettirme amacını taşımaktadır. 2873 sayılı Milli Parklar Kanunu kapsamında “... doğal ekolojik denge ile doğal ekosistem değeri bozulmaz...” ibaresi yer almaktadır (Anonim 2012a).

Kriter 2.2 Alanın korunmasını sağlayan kurallar uygun biçimde yerine getirilmelidir.

KDMP’nin yönetimin güçlendirilmesi amacıyla Küre Dağları Milli Park Müdürlüğü kurulmuştur. Korunan alan; 2873 sayılı Milli Parklar, 4915 tarihli Kara Avcılığı, 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma, 6831 sayılı Orman ve 2872 sayılı Çevre kanunları kapsamında korunmakta ve yönetilmektedir. Bu kanunların ilgili mevzuatlarda belirtildiği

şekillerde uygulanması ve denetimi Küre Dağları Milli Park Müdürlüğü tarafından yapılmaktadır.

2873 sayılı Milli Parklar Kanunu'na göre milli parklarda;

1. Tabii ve ekolojik denge ile tabii ekosistem değeri bozulmaz,
2. Yaban hayatı tahrip edilemez,
3. Bu sahalarda özelliklerinin kaybolmasına veya değiştirilmesine sebep olan veya olabilecek her türlü müdahaleler ile toprak, su ve hava kirlenmesi ve benzeri çevre sorunları yaratacak iş ve işlemler yapılamaz,
4. Kamu yararı açısından vazgeçilemez ve kesin bir zorunluluk bulunmadıkça (sivil savunma için gerekli tesisler hariç) hiçbir yapı ve tesis kurulamaz veya işletilemez (Anonim 2012a).

Kriter 2.3 Korunan alanın yönetim planı doğrultusunda aktif olarak uygulanmakta olan uzun vadeli bir doğa koruma stratejisi bulunmalıdır.

Milli parklar başta olmak üzere korunan alanların doğal, kültürel ve rekreasyonel kaynak değerlerinin korunması, geliştirilmesi ve sürdürülebilirliğinin sağlanması için iyi hazırlanmış yönetim planlarına (uzun devreli gelişim planına) ihtiyaç vardır (Daşdemir ve Güngör 2007). IUCN' in yapmış olduğu korunan alan tanımı içerisinde yer alan "doğanın uzun vadeli korunması" ibaresinden yola çıkarak, korunan alanların planlanması ve yönetiminde hedefler uzun vadeli düşünülerek oluşturulmaktadır. Bu doğrultuda Milli Parklar Kanunu kapsamında korunan ve yönetilen milli parklarda doğa koruma stratejileri gelecek dönemleri kapsayacak şekilde tasarlanmaktadır.

Mart 2012'de milli park yönetimi tarafından PAN Parks sürecinde UDGP'nin nihai hale getirilmesi için yapılan toplantıda doğa korumayla ilgili olarak oluşturulan stratejiler;

1. Doğal Kaynak Değerlerin Yönetiminin ve Sürdürülebilirliğinin Sağlanması Stratejileri
2. Tarihi ve Kültürel Kaynak Değerlerin Yönetiminin ve Sürdürülebilirliğinin Sağlanmasına Yönelik Stratejiler şeklinde sıralanmaktadır (Anonim 2012b).

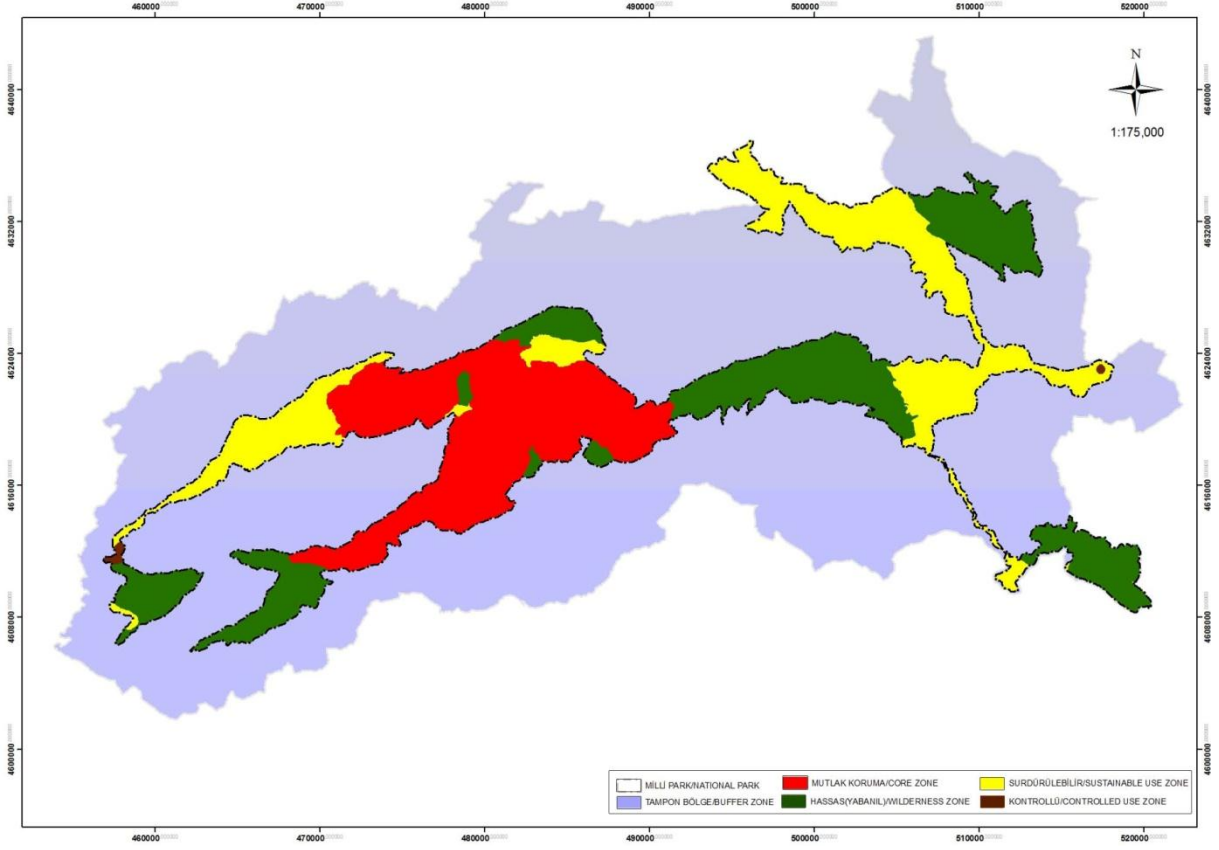
Kriter 2.4 Korunan alan yönetimi doğa koruma stratejisini sağlarken aynı zamanda alanın ekolojik bütünlüğünü korumayı sağlayan ve bununla uyumlu insan faaliyetlerine imkan yaratan bir bölümlendirme sistemi kullanılmalıdır.

KDMP tampon bölgede yer alan 17 orman işletme şefliğinin ekosistem tabanlı fonksiyonel orman amenajman planları hazırlanmıştır (KDMP 2012c). KDMP ve tampon bölgesi hızlı alan değerlendirme çalışması sonucunda milli parkın; ekolojik, jeolojik ve arkeolojik açıdan önemli alanları belirlenerek KDMP taslak zonlama haritası hazırlanmıştır (KDMP 2010a).

Yapılan en son bölümlendirme sistemine göre hazırlanan taslak zonlama haritasında;

1. Mutlak koruma bölgesi
2. Hassas koruma bölgesi (yabanıl alan)
3. Sürdürülebilir kullanım bölgesi
4. Kontrollü kullanım bölgesi olmak üzere 4 bölge bulunmaktadır (Şekil 4.1)

Mutlak koruma bölgesinde bilimsel amaçlı çalışmalar hariç, hiçbir müdahaleye izin verilmemektedir. Hassas koruma bölgesi olarak belirtilen kısımda kısmen belirli amaçlar doğrultusunda müdahale yapılabilmektedir. Sürdürülebilir kullanım bölgesini; kanyon, mağara, düden gibi karstik oluşumların, şelale, arkeolojik sit alanlarının, mutlak koruma ve yabanıl bölge ile etkileşim içinde bulunan yerleşim yerlerinin yakınındaki alanlar, mutlak koruma alanı ve yabanıl bölge ile doğal etkileşim içinde olan ve tampon vazifeyi gören, düşük yoğunluklu rekreasyonel faaliyetlerin, zorunlu teknik altyapı uygulamalarının, ekolojik dengenin tesisi için gerekli müdahaleler yapıldığı, geleneksel kullanımın devam ettiği ve tarımsal faaliyetlerin yapıldığı alanlar oluşturmaktadır. Kontrollü kullanım bölgesi, yerleşim ve iskan alanlarını ifade etmektedir (Anonim 2012b).

Şekil 4.1 KDMP taslak zonlama haritası (Anonim 2012b).

Kriter 2.5 Korunan alan ekolojik parçalara ayrılmamış en az 10.000 hektar yaban hayatı alanına sahip olmalıdır. Bu alanda hiçbir kullanıma izin verilmemeli ve alana sadece doğal ekolojik süreçlerin devamlılığının sağlanması açısından restorasyona yönelik müdahaleler yapıyor olmalıdır.

Şekil 4.1’de taslak bölümlendirme haritasında yeşil renkle belirtilen alan, hassas koruma bölgesini (yabancılık alan) temsil etmektedir. Toplam yüzölçümü 13.246 hektardır (Anonim 2012b).

Kriter 2.6 Eğer korunan alanda bölümlendirme yapılmamışsa, tüm alanın yönetimi doğal ekolojik süreçlerin devamlılığını ve gerekirse onarımını sağlamayı amaçlamalıdır.

Korunan alan için kullanım amaçları doğrultusunda bölümlendirme yapılmıştır (Şekil 4.1).

Kriter 2.7 Korunan alanın çevresindeki alan, korunan alan içindeki korumayı olumsuz olarak etkilememelidir.

KDMP'yi çevreleyen ve Resmi Gazete'de Planlama Alanı olduğu belirtilen, ulusal düzeyde önemli geleneksel yaşam biçimi ve özgün mimari yapılarına sahip yerleşim yerlerinin, insan faaliyetlerinin ve doğal kaynak kullanımının olduğu milli park ile etkileşim içindeki bölge tampon bölge olarak belirtilmiştir (Anonim 2012b). Tampon bölgede yerleşim alanları bulunmakta ve geleneksel yaşam devam etmektedir.

Kriter 2.8 Korunan alan yönetim sistemi, tehdit altındaki endemik türlere ve yaşam alanlarına özel önem vermelidir.

KDMP içerisinde Avrupa düzeyinde nesli tehlikede olan 33 bitki taksonu ile ulusal düzeyde nesli tehlikede olan 12 bitki türü bulunmaktadır. Ayrıca milli park içerisinde, 157 endemik ve 59 nesli tehlikede olan tür bulunmaktadır. KDMP, WWF tarafından belirlenen Türkiye'de 122 Önemli Bitki Alanı'ndan biridir (KDMP 2012a). KDMP içerisinde bulunan bitki türleri 2873 sayılı Milli Parklar Kanunu kapsamında korunmaktadır.

Kriter 2.9 Doğa koruma yönetim planı; türlerin, ekolojik süreçlerin ve biyolojik çeşitliliğin yönetilmesiyle ilgili personelle birlikte başka kişilere yönelik eğitim programları içermelidir.

KDMP için WWF-Türkiye tarafından 2001 yılında Pınarbaşı Ekoturizm Merkezi Projesi ve Yerel Doğa Rehberleri Eğitimi verilmiştir. Proje kapsamında Kastamonu Pınarbaşı'nda yıkılmaya yüz tutmuş bir konak onarılarak "Ekoturizm Merkezi" haline getirilmiştir. Bu kapsamda 20 kişi yerel doğa kılavuzu eğitimi almıştır (WWF 2012).

2004-2005 yılları arasında; "Bartın-Kastamonu KDMP Ulus Bölgesinde Alternatif Sürdürülebilir Geçim Kaynaklarının Saptanması ve Eğitim Projesi" gerçekleştirilmiştir (KDMP 2010c).

TÜBİTAK tarafından desteklenen ve Kastamonu Valiliği İl Çevre ve Orman Müdürlüğü'nce yürütülen "İlgaz Dağı Milli Parkı ve Küre Dağları Milli Parkı'nda Ekoloji Temelli Doğa Eğitimi" projesi 2005 yılından bu yana devam etmektedir. Her yıl gerçekleştirilen bu etkinlikler kapsamında 30 kişilik gruplara 10 gün süren doğa eğitimi ve çevre bilinci verilmeye çalışılmaktadır (KDMP 2012c).

8-12 Kasım 2010 tarihleri arasında Bartın'da Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü ve Orman Genel Müdürlüğü bünyesinde çalışan orman muhafaza memurlarına

yönelik “Biyolojik Çeşitlilik ve Doğa Koruma” konulu eğitim semineri düzenlenmiştir. Eğitime, Bartın, Kastamonu ve Karabük illerinden toplam 29 muhafaza memuru ve ilgili personel katılmıştır (KDMP 2010d).

Kriter 2.10 Korunan alan ulusal sınırı geçerek bitişik ülke/ülkelerin sınırları içine girmesi durumunda, alan yönetiminde sınır ötesi işbirliği yapılmalıdır.

Korunan alan tamamıyla ülke sınırları içerisinde kalmaktadır.

4.1.3 İlke 3: Ziyaretçi Yönetimi

Ziyaretçi yönetimi PAN Park’ların doğal değerlerini korumakta ve ziyaretçilere, doğaya saygı esas olmak üzere, yüksek kalitede tecrübe sunmayı amaçlamaktadır.

Kriter 3.1 Korunan alanın doğal değerlerini koruyan ve aktif olarak uygulanan bir ziyaretçi yönetim planı olmalıdır. Plan düzenli olarak izlenmeli ve değerlendirilmelidir.

KDMP’de Mart-Kasım 2010 süresince katılımcı bir süreçle geliştirilmiş ziyaretçi yönetim planı çalışması yapılmıştır. Milli park yönetimi, yapılan bu çalışma ile KDMP bölgesini yüksek kalitede ziyaretçi deneyimi için bir örnek haline getirmek ve yerel toplulukların sağlayabileceği faydaları en üst düzeye çıkarmayı amaçladıklarını ifade etmiştir. Bu doğrultuda 10-11 Haziran tarihlerinde Bartın’da, 14-15 Haziran tarihlerinde ise Kastamonu’da sivil toplum milli park yetkilileri ve ilgi gruplarının katılımının sağlandığı bir çalıştay yapılmıştır (WWF 2010b).

KDMP için hazırlanan ziyaretçi yönetim planı kapsamında milli park içinde; 2 adet idare ve ziyaretçi merkezi ile bir adet bilgilendirme merkezi yapılmıştır. Milli parkın çeşitli yerlerinde 8 adet giriş kontrol ünitesi yapılmıştır. Milli park ve tampon bölgesinde yürüyüş yolları işaretlenmiş, haritalanmış ve düzenleme işlerine başlanmıştır. Yönlendirme levhaları yapılmıştır. Milli parkı tanıtım için gerekli olan broşürler hazırlanarak milli parkın internet sitesinde yayınlanmıştır. Bu doğrultuda milli park yönetimi tarafından, KDMP’nin resmi internet sitesinde milli park için oluşturulan ziyaretçi yönetim planı kapsamında tur güzergahları oluşturularak tur denemeleri yaptıkları ifade edilmiştir (KDMP 2012c).

KDMP’nin Bartın ilinde Ulus ilçesi Ulukaya köyünde Ziyaretçi Merkezi, Arıt beldesi Söğütlü köyünde Bilgilendirme Merkezi ve Kastamonu ilinde Pınarbaşı Ziyaretçi Merkezi

bulunmaktadır. Milli park girişleri Bartın tarafında; Kurucaşile (Kapısuyu ve Paşalılar), Merkez (Arıt/Çöme Boğazı), Ulus (Ulukaya ve Aşağıçerçi), Kastamonu tarafında; Pınarbaşı, Azdavay, Şenpazarı ve Cide’de bulunmaktadır.

Mart 2012’de milli park yönetimi tarafından PAN Parks sürecinde UDGP’nin nihai hale getirilmesi için yapılan toplantıda milli park ziyaretçi programı hazırlanması ve uygulanması ile ilgili olarak tasarlanan faaliyetler;

Faaliyet 1: Milli Park Ziyaretçi Planının uygulanması için gerekli işbirliklerinin oluşturulması,

Faaliyet 2: Mağara Ziyaretçi Programı hazırlanması,

Faaliyet 3: Kanyoning Programı hazırlanması,

Faaliyet 4: Günübirlik kullanım alanlarının oluşturulması,

Faaliyet 5: Doğa Eğitim Merkezi kurulması,

Faaliyet 6: Ulaşılabilirliği en yüksek noktalarda, içinde yönetim birimi, danışma birimi, eğitim ve tanıtım faaliyetlerinin gerçekleştirildiği çok amaçlı salon, arşiv ve dokümantasyon merkezi, herbaryum, hediyelik eşya satış birimi ve otoparkların yer aldığı Bartın ve Kastamonu illeri için birer “İdare, Ziyareti ve Tanıtım Merkezi” yapılması,

Faaliyet 7: Alanın çeşitli noktalarında; danışma, bilgilendirme, rehberlik hizmetleri, hediyelik eşya satışı ve ziyaretçiler için dinlenme mekanlarının yer aldığı “Tanıtım Birimleri” kurulması,

Faaliyet 8: Milli parkın karayolu giriş çıkışları ve alan içindeki gerekli yerlere “Tanıtıcı ve Yönlendirici” panoların yerleştirilmesi,

Faaliyet 9: Arkeolojik sit alanlarına ilişkin bilgilendirme panolarının yerleştirilmesi,

Faaliyet 10: UDGP’de belirtilen tur güzergahlarının ziyaretçilerin temel ihtiyaçlarını karşılayacak şekilde düzenlenmesi,

Faaliyet 11: Alana hakim ve peyzajı en iyi anlatan bölgelerde “manzara seyir noktaları” düzenlenmesi,

Faaliyet 12: Yaban hayatının zengin olduğu ve kolaylıkla gözlem yapılacak noktalara “yaban hayatı gözlem noktaları” ve “yaban hayatı gözlem kuleleri” yerleştirilmesi şeklinde belirtilmiştir (Anonim 2012b).

Kriter 3.2 Ziyaretçi yönetim planı kapsamında ziyaretçilere doğaya saygı temel olmak üzere, yüksek kalitede tesis ve faaliyet hizmeti sunulmalıdır.

KDMP için ziyaretçi yönetim planı kapsamında yüksek kalitede hizmet verebilecek tesisler henüz bulunmamaktadır. Bu anlamda KDMP'nin Bartın il sınırları içerisinde kalan tampon bölgede yalnızca Ulus İlçesi'nde ev pansiyonculuğu hizmeti verilmektedir. KDMP'nin Kastamonu il sınırları içerisinde kalan kısmında bu tür hizmetlerin kalitesi daha iyidir.

Kriter 3.3 Ziyaretçi yönetim planı, alanın doğa koruma amaçları doğrultusunda bir anlayış geliştirmeli ve desteklemelidir.

Milli park yönetimi; doğal kaynakların daha iyi korunması, alan ziyaretçileri için gerekli altyapı ve organizasyonların daha iyi işletilebilmesi için “Orman Koruma Alanları Yönetiminin Güçlendirilmesi Projesi” kapsamında çalışmaların devam ettiğini belirtmektedir (KDMP 2012c).

Kriter 3.4 Ziyaretçi yönetim planı, personel ve ziyaretçi hizmetleriyle ilişkili diğer kişilere yönelik eğitim programları içermelidir.

WWF tarafından 2001 yılında Kastamonu Pınarbaşı bölgesinde yürütülen “Pınarbaşı Ekoturizm Merkezi Projesi ve Yerel Doğa Rehberleri Eğitimi” kapsamında, yapılan ekoturizm çalışmalarının başarılı olabilmesi amacıyla 5'i kadın 20 kişi “Yerel Doğa Kılavuzu Eğitimi” almıştır (WWF 2012).

2004-2007 yılları arasında Küre Dağları Ekoturizm Derneği tarafından, “Bartın-Kastamonu KDMP ve Çevresinde Ekoturizmin Geliştirilmesi İçin Zümrüt Köyü Uygulama Projesi” uygulanmıştır.

Bartın ilinde 21 Temmuz- 9 Temmuz 2010 tarihleri arasında düzenlenen ve Türkiye’de milli parklarda yapılan ilk ekoturizm tabanlı kurs olma özelliği taşıyan “Ekoturizm Alanında Ev Pansiyonculuğu” kursunu Aşağıçerçi, Ulukaya, Alıçlı, Köklü, Kozanlı, Aşağıçamlı ve Yukarıdere köylerinden çoğu kadın olmak üzere 38 katılımcı sertifika almıştır (KDMP 2012c).

Milli park yönetimi; “Orman Koruma Alanları Yönetiminin Güçlendirilmesi Projesi” kapsamında tüm paydaşların katılımına önem verdiklerini ifade etmektedirler. Bu amaçla KDMP’de saha analiz çalışmaları yapılarak sektörlerin (ulaşım, konaklama, yeme/içme sunum alanları, alan rehberliği, yöresel tasarımlar, yöresel tasarım eğitim modülü) kriterlerini

oluşturup, www.kurepanparks.com adlı bir site kurarak, basılı broşürler ve katılım toplantılarıyla birlikte KDMP'nin bölgede tanınırlığının sağlanması amaçlamışlardır (KDMP 2012c).

4.1.4 İlke 4: Sürdürülebilir Turizm Gelişim Stratejisi

Korunan alan yönetimi ile ilgili ortaklar arasında bir Sürdürülebilir Turizm Gelişim Stratejisi (STGS) birlikte oluşturulup uygulamaya geçirilmelidir.

Kriter 4.1 Paydaşlar ve çalışma ortaklıkları kurularak PAN Parks STGS'nin oluşturulması, uygulanması ve izlenmesi sağlanmalıdır.

KDMP yönetimi tarafından; KDMP'nin resmi internet sitesinde milli parkta katılımcı yöntemler kullanılarak STGS'nin hazırlandığı ve yerel kurumlar tarafından sahiplenildiği ifade edilmektedir (KDMP 2012c).

Kriter 4.2 Yerel PAN Parks grubu PAN Parks bölgesi için STGS'yi oluşturmalı ve onaylamalıdır.

Milli park yönetimi; hazırlamış oldukları STGS kapsamında “Ekoturizm Alanında Ev Pansiyonculuğu” projesinin “Örnek Uygulamalar Programı” çerçevesinde ev pansiyonculuğu sisteminin kurulması ve yöresel ürünlerin üretilmesi konularında yerel halk ve sivil toplum kuruluşlarını desteklediklerini belirterek, sürdürülebilir turizmin gelişmesi için yapılan çalışmalar ve geliştirilen stratejinin Bartın İl Turizm Planı'nda yer aldığını ifade etmektedirler (KDMP 2012c).

KDMP PAN Parks Grubu 31 Mart 2012 tarihinde Bartın İli Ulus İlçe'sinde yaptığı toplantıda, KDMP tampon bölgesindeki ilçeleri ve Milli Park Müdürlüğü'nü temsil eden kişilerden oluşan KDMP PAN Parks Grubu kurucu üyeleri Umman Dede (Milli Park Müdürü), İsmail Menteş (Pınarbaşı, Azdavay temsilcisi), Işıl Işık (Amasra, Kurucaşile temsilcisi), Galip Arslan (Ulus, Arıt temsilcisi) ve Uğur Gürsoy (Cide, Şenpazar temsilcisi) olarak belirlenmiştir (KDMP 2012c).

Kriter 4.3 PAN Parks sertifikası almış bölgede yeterli turizm potansiyeli ve sürdürülebilir turizm için taşıma kapasitesi olmalıdır.

KDMP’de turizmin taşıma kapasitesi düşünülerek, çok sayıda tesis planlanmamıştır. Konaklama tesisleri ile ilgili olarak öncelik ev pansiyonculuğu çalışmalarına verilmiştir. Bu sayede yöre halkının kalkınmasına destek sağlanması amaçlanmıştır. Turizmin gelişmesiyle beraber artan talepler doğrultusunda yapılacak çalışmalarda turizm için taşıma kapasitesinin milli park yönetimi tarafından göz önünde bulundurulacağı düşünülmektedir.

Kriter 4.4 Planlanan ve uygulanan turizm faaliyetleri PAN Parks sertifikası almış milli parkta doğal kaynakların sürdürülebilir kullanımına dayanmalıdır.

Mart 2012’de milli park yönetimi tarafından PAN Parks sürecinde UDGP’nin nihai hale getirilmesi için yapılan toplantıda, Doğal Kaynak Değerlerin Yönetiminin ve Sürdürülebilirliğinin Sağlanması Stratejileri kapsamında oluşturulan hedefler;

Hedef 1: Milli parkın aktüel orman yapısının, flora ve fauna özelliklerinin ortaya konulması ve izlenmesi.

Hedef 2: Milli parkın tamamında karstik yapının ve buna bağlı yer altı ve yer üstü su kaynaklarının korunması ve sürdürülebilir yönetimi şeklinde belirtilmiştir (Anonim 2012b).

Kriter 4.5 Planlanan ve uygulanan turizm faaliyetleri PAN Parks sertifikası almış milli parkta sosyo-ekonomik kaynakların sürdürülebilir kullanımına dayanmalıdır.

Mart 2012’de milli park yönetimi tarafından PAN Parks sürecinde UDGP’nin nihai hale getirilmesi için yapılan toplantıda yöresel ekonominin ve sürdürülebilir turizmin geliştirilmesine yönelik stratejiler kapsamında oluşturulan hedefler;

Hedef 1: Milli parkın alternatif ekonomik faaliyet potansiyellerinin kullanılması.

Hedef 2: Milli parkın tampon bölgesinde kalan yerleşimlerde yöresel ürünlerin üretimlerinin ve satışlarının desteklenmesi.

Hedef 3: Milli park ve çevresi için STGS’nin hazırlanması ve uygulanması.

Hedef4: Milli park Ziyaretçi Programı hazırlanması ve uygulanması şeklinde belirtilmiştir (Anonim 2012b).

Kriter 4.6 Planlanan ve uygulanan turizm faaliyetleri PAN Parks sertifikası almış milli parkta kültürel kaynakların sürdürülebilir kullanımına dayanmalıdır.

Mart 2012’de milli park yönetimi tarafından PAN Parks sürecinde UDGP’nin nihai hale getirilmesi için yapılan toplantıda, tarihi ve kültürel kaynak değerlerin yönetiminin ve sürdürülebilirliğinin sağlanmasına yönelik stratejiler kapsamında oluşturulan;

Hedef 1: Milli park sınırları içerisinde yer alan arkeolojik sit alanlarının ve arkeolojik kalıntıların korunması şeklinde belirtilmiştir (Anonim 2012b).

4.1.5 İlke 5: Yerel İş Ortaklıkları

PAN Parks sertifikası almış bölgenin STGS’nin uygulayabilmesi için aktif olarak yerel iş ortaklarıyla işbirliği yapması ve işletmelerinin yüksek düzeyde ulusal ve uluslararası çevre yönetimi standartlarını yerine getirmesi gereklidir.

PAN Parks sertifikasyon sistemi, onaylı PAN Park’lar ve Yerel PAN Park Grupları (YPPG) en üst düzeyde ulusal çevre standartlarını yakalamış çalışma ortakları ile bir araya gelmeyi tercih etmektedir. Bu konuda ilgili standartlar YPPG tarafından belirlenmektedir. Belirlenen standartlar PAN Parks uluslararası denetim ekibi tarafından onaylanmaktadır.

KDMP’de yerel iş ortaklıklarının kurulması için “KDMP PAN Parks Grubu” oluşturulmuştur. Milli park yönetimi, oluşturulan grup ile yerel iş ortaklarının belirlenmesi kriterlerini ve izleme süreçlerini belirlemiş olup bu yönde çalışmalarını başlattıklarını ifade etmektedirler. Bu amaçla, Bartın’da yapılacak çalışmalar için Batı Karadeniz Kalkınma Ajansı’ndan (BAKKA) destek alınmıştır (KDMP 2012c).

Araştırma kapsamında, yapılan saha çalışmalarında PAN Parks sertifikasyon sistemi dahilinde milli park yönetimi tarafından yerel iş ortaklıklarının henüz oluşturulmadığı belirlenmiştir. Bu nedenle 5. ilke kapsamındaki kriterlere ilişkin değerlendirmeler yapılamamıştır. Sertifikalı bir PAN Parks olabilmek için yerine getirilmesi gereken 5. ilke kapsamında PAN Parks’ın çalışma ortağı olacak işletmelerin sağlaması gereken kriterler aşağıda verilmiştir;

Kriter 5.1 PAN Parks’ın çalışma ortağı sürdürülebilir turizme inanan, resmi ticari kaydı olan ve her türlü ulusal/bölgesel hukuki kurala uyan bir işletme olmalıdır.

Kriter 5.2 PAN Parks’ın çalışma ortağı, PAN Parks sertifikası almış olan milli park ile Sürdürülebilir Turizm Gelişim Stratejisi’nin etkin bir şekilde kullanılması amacıyla aktif olarak işbirliği yapmalıdır.

Kriter 5.3 PAN Parks'ın çalışma ortağı milli parkı ve onun doğa koruma amaçlarını desteklemelidir.

Kriter 5.4 PAN Parks'ın çalışma ortağı en üst düzeyde ulusal/uluslararası veya en azından mümkün olan en iyi çevre yönetimi standardına uymalıdır.

Kriter 5.5 PAN Parks çalışma ortağı, personeline özel eğitimler sunmalıdır.

Kriter 5.6 PAN Parks çalışma ortağı işletmesinin doğayla kültür üzerindeki olumsuz etkilerini en aza indirmeye çalışmalıdır.

Kriter 5.7 PAN Parks çalışma ortağı yerel ekonomiyi desteklemelidir.

Kriter 5.8 PAN Parks çalışma ortağı şirket faaliyetlerinin tümünü çevresel olarak sürdürülebilir hale getirmelidir.

Kriter 5.9 PAN Parks çalışma ortağı yerel araştırma, bilgi ve saygıyı teşvik etmelidir.

Kriter 5.10 PAN Parks çalışma ortağı her durumda kalite ve güvenliği dikkate almalıdır.

Kriter 5.11 PAN Parks çalışma ortağı sadece, çevreye zarar vermeyen uygulamaları olan işletmelerle ortaklık yapmalıdır.

4.2 ANKET BULGULARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

Bu bölümde, anketler aracılığıyla elde edilen verilerin ve bulguların yüzde ve frekans analizi yöntemiyle değerlendirilmesine yer verilmiştir.

4.2.1 Anketlerin Uygulandığı Yerler

Anketler Bartın il merkezi, merkeze bağlı Arıt beldesi, Amasra, Ulus ve Kurucaşile ilçelerinde yapılmıştır (Çizelge 4.1). Özel sektör anketlerinin %67'si bir turizm merkezi olduğu için diğer yerleşimlere göre daha fazla konaklama ve yeme-içme tesislerine sahip olan Amasra ilçesinde yapılmıştır. Muhtarlarla yapılan anketlerin %43'ü milli park tampon zonundaki köylerin yoğun olduğu Ulus ilçesinde yapılmıştır. Kamu kurumları ile yapılan anketlerin %60'ı Bartın merkezde, %26'sı ise Amasra ve Ulus ilçelerinde yapılmıştır. Sivil

toplum kuruluşlarının temsilcileri ile yapılan anketlerin %70'i Bartın merkezde, %30'u Amasra ve Ulus ilçelerinde yapılmıştır.

Çizelge 4.1 Anketlerin uygulandığı yerler.

Yer	Özel Sektör		Muhtarlar		Kamu Kurumları		Sivil Toplum Kuruluşları	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Merkez	9	30	4	13	18	60	21	70
Arit	0	0	5	17	2	7	0	0
Ulus	1	3	13	43	4	13	5	17
Kurucaşile	0	0	5	17	2	7	0	0
Amasra	20	67	3	10	4	13	4	13
Toplam	30	100	30	100	30	100	30	100

4.2.2 Görüşülen Kişilerin Genel Özellikleri

Çalışmada görüşülen toplam kişi sayısı 120'dir. Tüm katılımcıların %91'i erkektir. Sadece %9'u kadındır (Çizelge 4.2). Çalışmada toplamda yalnızca 11 kadınla görüşülmüştür. Bu sayısının az olması kamu kurumlarında yetkili konumdaki kadınların azlığı ve köy muhtarları içinde hiçbir kadın köy muhtarının bulunmamasından kaynaklanmaktadır. Anketlerin analizine göre, kadınların 6'sı özel sektörde, 4'ü sivil toplum kuruluşlarında, 1'i kamu kurum temsilcileri arasında bulunmaktadır.

Çizelge 4.2 Görüşülen kişilerin cinsiyetlere dağılımları.

Cinsiyet	Özel Sektör		Muhtarlar		Kamu Kurumları		Sivil Toplum Kuruluşları		Genel Toplam	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Kadın	6	20	0	0	1	3	4	13	11	9
Erkek	24	80	30	100	29	97	26	87	109	91
Toplam	30	100	30	100	30	100	30	100	120	100

Kamu kurumlarında yapılan görüşmeler tasnif edildiğinde, Çizelge 4.3'te yer alan bilgilere ulaşılabilir. Görüşülen kişilerin %23'ü ilgili kamu kurumunun müdürlerinden oluşmaktadır. Bu doğrultuda ilin iki milletvekiliyle ve bir vali yardımcısıyla görüşülmüştür. Çalışma alanı içinde bulunan beş belediyenin (Merkez, Arit, Ulus, Kurucaşile, Amasra) belediye başkanları ile görüşülmüştür. Konunun bilimsel açıdan değerlendirilmesi mutlaka gerekli olduğu için Bartın Üniversitesi Dekanı ve Bartın Meslek Yüksek Okulu Müdürü ile ve kamu kurumları ölçeğinde, Bartın ilinde bulunan kamu kuruluşları içinde konuyla en çok ilgili olan kamu

temsilcilerinin milli park ve PAN Parks ile ilgili görüşlerinin alınması amaçlanmış olup, bu kapsamda ulaşılabilen tüm kamu yöneticileri ankete dahil edilmeye çalışılmıştır. (Ek-1’de ayrıntılı bilgiye yer verilmiştir.)

Georgieva (2007)’nin yapmış olduğu benzer nitelikli bir çalışmada, tüm paydaşların görüşlerinin alınması amaçlanmış olup kamu kurumları, sivil toplum örgütleri, özel sektör ve yerel halk ile görüşmeler yapılmıştır. Ayrıca çalışma alanı olan milli park PAN Parks sertifikası almış olduğu için PAN Parks uygulayıcılarıyla da görüşmüştür. Kamu kurumları içinde 13 adet belediye temsilcisiyle görüşmüş olup, bunlardan biri belediye başkanı ve biri de belediye başkan yardımcısıdır. Lazarova (2010)’da, farklı düzeydeki katılımcıların fikirlerini almak ve farklı ilgi gruplarından mümkün olduğunca fazla bilgi toplamak için belediyeler, kurumlar, sivil toplum kuruluşları, sertifikalı iş ortakları ve hükümet temsilcileri ile görüşmüştür.

Çizelge 4.3 Kamu kurumlarında görüşülen kişilerin görevleri.

Kamu Kurumları	Sayı
Milletvekili	2
Vali yardımcısı	1
Belediye başkanı	5
Kaymakam	2
İl Genel Meclis Başkanı	1
İl Özel İdaresi Genel Sekreteri	1
Dekan/MYO Müdürü	2
İl Müdürü	7
İl Müdür Vekili	4
Orman İşletme Şefi	4
Şube Müdürü	1
Toplam	30

Özel sektör görüşmeleri Tur şirketleri, yeme-içme işletmeleri, konaklama tesisleri ve yöresel hediyelik eşya işletmeleri sahipleri ile yapılmıştır. Bu görüşmelerde, anketlerin %96’sı işletme sahipleri ya da işletme müdürleri ile yapılmıştır (Çizelge 4.4). Kooperatif üyesi ile yapılan anket, Bartın merkezdeki bir seyahat firması temsilcisine aittir. Akgün (2009)’n de ilgi grupları içinden özel sektör içinden; 6 tur şirketi, 6 konaklama tesisi temsilcisi ve 6 adet işletme (yeme-içme, hediyelik eşya) ile görüşmüştür.

Çizelge 4.4 Özel sektörde görüşülen kişiler.

Özel sektör	Sayı	%
İşletme sahibi	22	73
İşletme Müdürü	7	23
Kooperatif Üyesi	1	3
Toplam	30	100

Sivil toplum kuruluşları içinde görüşülen kişilerin %60'ı sivil toplum kuruluşunun başkanlarından oluşmuş olup, Bartın'da sadece temsilcilik düzeyinde bulunan 5 örgütün temsilcileriyle görüşülmüştür (Çizelge 4.5). Sivil toplum kuruluşlarında yalnızca çevre ve turizm dernekleri ile görüşülmemiş olup, konunun çok geniş bir yelpazede değerlendirilmesinin gerekli olduğu düşünüldüğünden önem sırası göz ardı edilerek ilgili tüm STK'lar ile görüşülmeye çalışılmıştır.

Çizelge 4.5 Sivil toplum kuruluşlarında görüşülen kişiler.

Sivil Toplum Kuruluşları	Sayı	%
Başkan	18	60
Başkan yardımcısı	2	7
Yönetim kurulu üyesi	5	17
Temsilci	5	17
Toplam	30	100

Anketlerin yapıldığı 120 kişiye ait detaylı bilgiler Ek-IV'te yer almaktadır.

Görüşülen muhtarların % 66'sı 45-54 ve 55-64 yaş grupları içinde yer almakta olup % 3'ünün yaşı ise 25-34 yaş arasında bulunmaktadır. Genç muhtar sayısı oldukça azdır. Muhtarların %63'ü ilkokul mezunu, %3'ü yalnızca okur-yazar olup herhangi bir diploması bulunmamakta iken sadece %3'ü yüksekokul mezunudur (Çizelge 4.6).

Görüşülen 30 muhtarın tümü erkektir. Görüşülen muhtarların tümü KDMP tampon zonda bulunan köylerde yaşamaktadır. Anket sonuçlarına göre muhtarların yaş ortalaması 53 olup genel olarak eğitim seviyeleri düşüktür ve yalnızca 25-34 yaş grubunda bulunan bir muhtar lise mezunu durumundadır. 35-44 yaş grubunda olan bir muhtar ise lise öğrenimine açık lisede devam ettiğini belirtmiştir.

Çizelge 4.6 Muhtarların yaş ve eğitim durumları.

Yaş Grupları	Sayı	%	Eğitim Seviyesi	Sayı	%
18-24	0	0	Okur-yazar	1	3
25-34	1	3	İlkokul	19	63
35-44	5	17	Ortaokul	6	20
45-54	10	33	Lise	3	10
55-64	10	33	Yüksekokul	1	3
65+	4	13	Üniversite	0	0
Toplam	30	100	Toplam	30	100

4.2.3 Köylerin Sosyo-Kültürel Yapısı

Köylerde geleneksel olarak düzenlenen şenlik, festival gibi etkinliklerin varlığı konusunda köy muhtarlarının %73'ü "hayır yok" yanıtını verirken %27'si "evet var" demiştir. Aşure Bayramı, Keşkek Festivali ve Ulus Doğa Festivali geleneksel olarak düzenlenen etkinlikler içinde yer almaktadır (Çizelge 4.7). Kayadibi Çavuş köyü muhtarı, Aşure Bayramı'nın haricinde dini bayramlarda da bir araya geldiklerini ve bayramları geleneksel olarak geçirdiklerini belirtmiştir. Akıllı (2004) tarafından Köprülü Kanyon Milli Parkı'nda yapılan çalışmada, köy halkının köye özgü kültürel değerlerin varlığı ile ilgili olarak, katılımcıların tamamı köye özgü kültürel değerlerin olmadığını ifade etmiştir. Bu anlamda, köylerde yaşayan insanların kültürel değerlerin yeterince farkında olmadığı ve bu sebeple de kültürel değerler hakkında yorum yapamadığı sonucuna ulaşılabilir.

Bartın ili Kurucuşile ilçesine bağlı Kapısuyu köyü muhtarı son 2 yıldır düzenledikleri "Kapısuyu Günleri" isimli etkinliği geleneksel hale getirmeyi planladıklarını belirtmiştir. Bu etkinlik kapsamında Aşure Bayramı yaptıklarını ve "Gonak Geleneği" adıyla bilinen, yöresel yiyeceklerin hazırlanıp misafirlere ikram edildiği bir etkinliğin bulunduğunu ifade etmiştir. Kozanlı köyünün de içinde bulunduğu Draha bölgesinde yapılan Keşkek Festivali her yıl temmuz ayında yapılmakta olup, festival kapsamında yöresel bir yiyecek olan keşkek büyük kazanlarda pişirilip misafirlere ikram edilmektedir.

Çizelge 4.7 Köylerde geleneksel olarak düzenlenen etkinlikler.

Köy	Etkinlik
Kayadibiçavuş	Aşure bayramı
Söğütlü	Aşure bayramı
Yukarıdere	Aşure bayramı
Aşağıçerçi	Aşure bayramı, Ulus Doğa Festivali
Kozanlı	Keşkek festivali
Ziyaretköy	Aşure bayramı
Yeniköy	Aşure bayramı
Kapısuyu	Aşure bayramı, Gonak geleneği

Köylerinde turizme konu olabilecek doğal ve kültürel değerlerin varlığı konusunda köy muhtarlarının %52'si "hayır yoktur" cevabı verirken, %48'i mevcut doğal ve kültürel değerler hakkında görüş bildirmiştir (Çizelge 4.8). Tarihi yapılar yanıtını veren muhtarların %19'u eski ahşap evler ve tarihi hamamların var olduğunu belirtmiştir. Söğütlü, Yukarıdere, Çerde, Aşağıçerçi köylerinin muhtarları köylerinde eski ahşap evlerin olduğunu belirtmiştir. Fırınlı köyü muhtarı da köyünde tarihi Fırınlı Kalesi'nin bulunduğunu belirtmiştir. Ulus ilçesine bağlı Aşağıçerçi köyünde bulunan eski evin pansiyon olarak kullanıldığı ifade edilmiştir. Yine Ulus ilçesine bağlı Ağaköy'de iki adet tarihi hamamın bulunduğu belirtilmiştir. Arıt beldesinde bulunan Turanlar köyünün muhtarı Ayıgölü ve Zoni Mağaralarının turizm için önemli olduğunu belirtmiştir. Kurucaşile ilçesine bağlı Kapısuyu Köyü'nün muhtarı, Kapısuyu plajının turizm için önemli bir potansiyele sahip olduğu görüşünü bildirmiştir. Ulus ilçesi Ulukaya köyü muhtarı, köyünde bulunan Ulukaya Şelalesi'nin turizm için önemli bir doğal değer olduğunu ifade etmiştir. Kurucaşile ilçesine bağlı Ziyaretköy'ün muhtarı, köyünde boyu 3m'yi aşan çağlayan olduğunu belirterek turizm amaçlı değerlendirilmesi gerektiğini belirtmiştir.

Çizelge 4.8 Köylerde turizme konu olabilecek doğal ve kültürel değerlerle ilgili görüşler.

Turizme konu olabilecek doğal ve kültürel değerler	Sayı	%
Yoktur	16	52
Tarihi kalıntı/yapı (Yukarıdere, Çerde, Aşağıçerçi, Ağaköy, Fırınlı, Söğütlü)	6	19
Çağlayan (Ulukaya, Ziyaretköy, İğneciler, Aydoğmuş)	4	13
Tarihi camii (Kozanlı, Aydınlar)	2	7
Mağara (Turanlar, Yukarıdere)	2	7
Plaj (Kapısuyu)	1	3

Köy muhtarlarının %67'si köylerinde tarım ya da ormancılık kooperatifi bulunduğunu belirtmiştir. Arıt beldesine bağlı İmamlar köyünün muhtarı, köyünde bulunan tarımsal kalkınma ve hayvancılık kooperatifinin üyesi olduğunu belirtmiştir. Ulus ilçesine bağlı Çerde köyünün muhtarı ise köyünde bulunan Sınırlı Sorumlu Çerde Köyü Tarımsal Kalkınma

Kooperatifi'nin başkanı olarak görev yaptığını ifade etmiştir. Yine Ulus ilçesine bağlı İbrahimderesi köyü muhtarı köyünde bulunan tarımsal kalkınma kooperatifinin üyesidir.

Bartın merkeze bağlı Gençali, Fırınlı, Kayadibi Çavuş, Kayadibi köyleri, Kayadibi Kavlak tarımsal kalkınma kooperatifinin çalışma sahası içinde bulunmaktadır. Kooperatif hayvancılık çalışmaları yapmaktadır. Bartın merkez ilçeye bağlı Arıt beldesinde bulunan; İmamlar, Aydınlar, Turanlar, Söğütlü ve Balat köyleri İmamlar Köyü Tarımsal Kalkınma Kooperatifi'nin çalışma sahası içinde bulunmaktadır. Kooperatif hayvancılık çalışmaları yapmaktadır. Amasra ilçesinde bulunan Şükürler Köyü Tarımsal Kalkınma Kooperatifi'nde asıl faaliyet ormancılık olup, tarım yapılmamaktadır. Ulus ilçesine bağlı Ağaköy Tarımsal Kalkınma Kooperatifi'nin Ağaköy'de bulunan çalışma alanında hayvancılık faaliyetleri yapılmakta olup, yeterli bütçe olmadığı için ormancılık faaliyetleri yapılamamaktadır. Yine aynı kooperatifin çalışma sahası içinde bulunan Yukarıdere köyünde ormancılık, Ulukaya köyünde hayvancılık, Çerde köyünde ormancılık faaliyetleri yapılmaktadır (Çizelge 4.9).

Çizelge 4.9 Kooperatifler ve bu kooperatiflere bağlı köyler.

Kooperatif	Köyler
Kayadibi Kavlak Köyü Tarımsal Kalkınma Kooperatifi	Gençali, Fırınlı, Kayadibi çavuş, Kayadibi
İmamlar Köyü Tarımsal Kalkınma Kooperatifi	İmamlar, Aydınlar, Turanlar, Söğütlü, Balat
Şükürler Köyü Tarımsal Kalkınma Kooperatifi	Şükürler
Ağaköy Tarımsal Kalkınma ve Hayvancılık Kooperatifi	Ağaköy, Yukarıdere, Ulukaya, Kadıköy, Aşağıçerçi, Arpacık, Abdurrahman, İğneciler
Sınırlı Sorumlu Çerde Köyü Tarımsal Kalkınma Kooperatifi	Çerde
İbrahimderesi Tarımsal Kalkınma Kooperatifi	İbrahimderesi

Köy muhtarlarının % 94'ü köylerinde tarım ya da ormancılık faaliyetleri dışında turizm, eliş vb. alanlarda girişimlerin olmadığını söylerken, %6'sı ise pansiyonculuk ve ahşap oymacılığı faaliyetlerinin olduğunu belirtmiştir (Çizelge 4.10). Muhtarların %10'unu oluşturan Ulus ilçesine bağlı Düzköy, Ulukaya ve Abdurrahman köyü muhtarları eskiden köylerinde halıcılık faaliyetleri yapıldığını ama artık devam etmediğini belirtmişlerdir. Ulus ilçesine bağlı Aşağıçerçi köyü muhtarı köyünde, pansiyonculuk ve ahşap oymacılığı çalışmalarının olduğunu ifade etmiştir.

Çizelge 4.10 Köylerdeki turizm, elışı vb. alanlardaki girişimler.

Girişimler	Sayı	%
Hayır, yok	29	97
Pansiyonculuk ve Ahşap oymacılığı (Aşağıçerçi)	1	3
Rehberlik	0	0
Halıcılık	0	0
Turizm	0	0
Toplam	30	100

4.2.4 Turizm ve Ekoturizm Kavramlarına Bakış

Turizm sektöründe dikkat çekici bir gelişim gösteren ve günden güne daha fazla insan tarafından bilinçli bir şekilde tercih edilen ekoturizm, son yıllarda Türkiye’de de öne çıkan bir turizm çeşidi olmuştur (Akgün 2009). Bu anlamda bu çalışma kapsamında Bartın il sınırları içinde görüşülen kişilerin %78’i ekoturizm kavramını duyduğunu belirtmiştir. İlgili grupları içerisinde ekoturizm kavramı %97 oranla en çok kamu kurumları tarafından bilinmekte iken, %47 oranla en az muhtarlar tarafından bilinmekte olup, muhtarlar arasında ekoturizm kavramını bilenler bilmeyenlerden daha azdır (Çizelge 4.11). Muhtarların büyük çoğunluğunun bu kavrama aşina olmamaları, ekoturizm kavramının yabancı kökenli ve yeni bir kavram olmasından kaynaklanıyor olabilir.

KDMP için yapılan bu çalışmada, özel sektör içinde görüşülen kişilerin %80’i ekoturizm kavramını daha önce duyduğunu belirtmiştir. Akıllı (2004) tarafından yapılan çalışmada Antalya Köprülü Kanyon Milli Parkı’nda, görüşülen turizm acentelerinin yalnızca %56’sı ekoturizm kavramını duyduğunu ifade etmiştir. Bunda kavramın 6-7 yıllık süre içinde daha tanınır hale gelmesinin de rolü olabilir.

Çizelge 4.11 Ekoturizm kavramının farklı ilgi grupları tarafından tanınırlığı.

Ekoturizm kavramı	Özel Sektör		Muhtarlar		Kamu Kurumları		Sivil Toplum Kuruluşları		Genel Toplam	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Duydum	24	80	14	47	29	97	26	87	93	78
Duymadım	6	20	16	53	1	3	4	13	27	22
Toplam	30	100	30	100	30	100	30	100	120	100

Görüşülen kişilere yöneltilen Bartın ilinin ekoturizm potansiyeli ile ilgili soruya katılımcıların %37’si çok zengin yanıtını verirken, sadece %3’ü Bartın ilinin ekoturizm potansiyeli

bakımından fakir olduğu görüşünü ifade etmiştir (Çizelge 4.12). Çok zengin ve zengin yanıtları beraber değerlendirildiğinde katılımcıların %83'üne göre Bartın ilinin ekoturizm potansiyeli bakımından zengin bir il olarak görüldüğü sonucuna ulaşılabilir.

Bartın ilinin ekoturizm potansiyeli bakımından fakir olduğunu belirten 3 kişinin 2'si muhtarlar arasında yer almaktadır. Ayrıca Bartın ilinin ekoturizm potansiyeli bakımından zengin olduğu görüşü diğer ilgi gruplarına kıyasla en az oranda muhtarlar tarafından belirtilmiştir (%77). Muhtarların ekoturizm kavramını diğer ilgi grupları kadar iyi tanımamasından dolayı bu görüşü belirttikleri düşünülmektedir. KDMP için farklı ilgi gruplarına göre yanıtlar değerlendirildiğinde, Bartın ilinin ekoturizm potansiyeli bakımından zengin olduğu konusunda en yüksek oranda görüş bildiren grup kamu kurum temsilcileri olmuştur (%94). Bir önceki değerlendirme sonucuna göre (Çizelge 4.11), ekoturizm kavramına en fazla aşına olan ilgi grubunun kamu kurum temsilcileri olduğu düşünüldüğünde kavramın tanınırlığının, Bartın ili ölçeğinde ekoturizm potansiyelinin değerlendirilmesi açısından etkili olduğu düşünülmektedir.

Çizelge 4.12 Bartın ilinin ekoturizm potansiyelinin değerlendirilmesi.

Ekoturizm potansiyeli	Özel Sektör		Muhtarlar		Kamu Kurumları		Sivil Toplum Kuruluşları		Genel Toplam	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Çok zengin	6	20	9	30	19	64	11	37	45	37
Zengin	19	63	14	47	9	30	14	47	56	46
Normal	5	17	4	13	1	3	5	17	15	13
Fakir	0	0	2	7	1	3	0	0	3	4
Çok fakir	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Fikrim yok	0	0	1	3	0	0	0	0	1	1
Toplam	30	100	30	100	30	100	30	100	120	100

Katılımcıların %93'ü insanların yaşam kalitesinin turizmden olumlu etkileneceği yönünde görüş belirtirken, %7'si bir şey değişmeyeceğini ifade etmiştir. Sivil toplum kuruluşları içinde görüşülen kişilerin tamamı turizmin insanların yaşam kalitesi üzerinde olumlu etkisi olacağını belirtmiştir (Çizelge 4.13). Özel sektörden iki görüşmecinin turizmin yaşam kalitesini değiştirmede etkili olmadığını söylemesi ilginçtir.

İlgi gruplarının içinde, turizmin insanların yaşam kalitesi üzerinde olumsuz etki yapacağı yönünde görüş bildiren katılımcı olmamıştır. Tüm paydaşların turizm etkinliklerine sıcak baktığı fikrine ulaşılmıştır. Akıllı (2004)'nın, Köprülü Kanyon Milli Parkı'nda yerel halk

içinde görüştüğü kişilerin %80'i turizm etkinliklerinin milli park için olumsuz etkisinin olmadığı görüşünü ifade etmiştir.

Turizm etkinlikleri doğal kaynakların var olduğu bölgelerde yöre halkı için öncelikli sektör olarak değerlendirilebilir (Lazarova 2010). Bu noktada, turizm faaliyetlerinin kitle turizminden ayrılması ve kitle turizmi etkinliklerinin yaratabileceği çeşitli çevresel ve sosyal yıkımların (Atmış 1994) göz önünde tutulması gerekmektedir.

Çizelge 4.13 Turizmin insanların yaşam kalitesi üzerindeki etkisinin değerlendirilmesi.

Yaşam kalitesi	Özel Sektör		Muhtarlar		Kamu Kurumları		Sivil Toplum Kuruluşları		Genel Toplam	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Çok olumlu etkilenir	7	23	6	20	10	33	12	40	35	29
Olumlu etkilenir	21	70	19	63	19	63	18	60	77	64
Bir şey değişmez	2	7	5	17	1	3	0	0	8	7
Olumsuz etkilenir	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Çok olumsuz etkilenir	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Toplam	30	100	30	100	30	100	30	100	120	100

Görüşülen kişilerin %88'i milli parkta turizm etkinliklerinin arttırılmasının göçü önleyeceği ve gençlerin yörede iş bulma olanağının artacağı görüşüne katıldığını ifade etmiştir (Çizelge 4.14). Konuyla ilgili olarak yalnızca 2 muhtar bu fikre hiç inanmadığını belirtmiştir. Bu konuda en olumsuz görüş özel sektörden gelmiştir. Kamu kurumlarında görüşülen aynı meslek grubuna dahil üst düzey iki kişi, göçün kesinlikle bu konuyla doğrudan ilişkili olmadığını, sadece dolaylı olarak etkileyeceğini ifade etmiştir. Oysa kaynaklar bir bölgede turizm faaliyetlerinin artmasının nüfusun ve istihdam olanaklarının artmasına neden olacağı görüşünü ifade etmektedir (Lazarova 2010).

Çizelge 4.14 Turizm etkinliklerinin iş ve göç üzerindeki etkisi.

İş olanaklarının artması ve göçün azalması	Özel sektör		Muhtarlar		Kamu kurumları		Sivil toplum kuruluşları		Genel Toplam	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Çok katılıyorum	7	23	13	43	10	33	10	33	40	33
Katılıyorum	18	60	15	50	16	53	17	57	66	55
Hiç katılmıyorum	5	17	2	7	4	13	3	10	14	12
Toplam	30	100	30	100	30	100	30	100	30	100

Katılımcıların tamamı, ekoturizm tabanlı turlar düzenlenmesinin yöre ekonomisi ve halk için yararlı olacağı yönünde görüş bildirmiştir (Çizelge 4.15). Bütün ilgi grupları milli parkta ekoturizm tabanlı turlar düzenlenmesi konusunda hemfikirdir. Hatta bunu talep etmektedirler. Sivil toplum kuruluşları, ekoturizm tabanlı turlar düzenlenmesinin yöre ekonomisi ve halk için çok yararlı olacağı yönünde en yüksek oranla görüş belirten ilgi grubudur. Nayir (2009)'de benzer sonuçlara ulaşmış olup görüştüğü kişilerin %99'u ekoturizm faaliyetlerinin Isparta ili için olumlu etki yapacağını belirtmiştir.

Çizelge 4.15 Ekoturizm tabanlı turların etkisi.

Yöre ekonomisi ve halk için	Özel sektör		Muhtarlar		Kamu kurumları		Sivil toplum kuruluşları		Genel Toplam	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Çok yararlı olur	10	33	6	20	11	37	14	47	41	34
Yararlı olur	20	67	24	80	19	63	16	53	79	66
Bir şey değişmez	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Yararsız olur	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Çok yararsız olur	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Toplam	30	100	30	100	30	100	30	100	120	100

4.2.5 Ekoturizm Türlerinin Uygunluğu

KDMP ve çevresinde ilgi grupları içinde en fazla uygulanabilir olduğu düşünülen ekoturizm türü doğa yürüyüşü (%90) olurken, görüşülen kişiler içinde uygulanabilirliği en az düşünülen ekoturizm türü buharlı lokomotif turizmi olmuştur. Görüşülen kişiler içinde yalnızca sivil toplum kuruluşları içinden bir kişi buharlı lokomotif turizminin uygulanabileceğini ifade etmiştir (Çizelge 4.16).

Çalışmada görüşülen kişilerin milli parkta uygulanabilir olduğunu düşündükleri ekoturizm türleri içinde ilk üç sırayı doğa yürüyüşü (%90), yayla turizmi (%69), dağ turizmi (%64) alırken, Nayir (2009) tarafından yapılan çalışmada Isparta yöresinde ziyaretçiler; doğa yürüyüşü (83), dağ tırmanma-kampçılık (%70) ve kuş gözlemciliği (%57) yanıtlarını vermişlerdir. Görüşülen kişilerin ekoturizm türlerine yaklaşımları benzer niteliktedir. Doğa yürüyüşü her iki çalışmada da uygulanabilirliği en fazla düşünülen ekoturizm türü olmuştur. Doğa yürüyüşünün diğer ekoturizm türlerine kıyasla daha fazla kesime hitap etmesi ve kapsamlı donanım gerektirmemesinin tercih edilmesinde etkili olduğu düşünülmektedir.

Görüşülen kişiler içinde yaban hayatı gözlemciliği (%55) ve kuş gözlemciliği (%49) yakın oranlarda tercih edilmiştir. Katılımcılardan bazıları, balon turizmi ve yamaç paraşütünün gerekli altyapılar oluşturulması halinde uygulanabilir ekoturizm türleri içinde yer alacağı görüşünü belirtmiştir.

Çizelge 4.16 Milli park ve çevresinde uygulanabilecek ekoturizm türleri.

Ekoturizm türleri	Özel Sektör	Muhtarlar	Kamu Kurumları	STK'lar	Genel Toplam	
	%				Sayı	%
Doğa yürüyüşü	97	77	93	90	107	90
Yayla turizmi	67	80	60	70	83	69
Dağ turizmi	50	70	63	73	77	64
Av turizmi	47	83	47	50	68	57
Mağara turizmi	57	43	60	63	67	56
Yaban hayatı gözlemciliği	47	60	60	53	66	55
Kuş gözlemciliği	53	50	60	43	59	49
Foto safari	40	40	47	47	52	43
Atlı doğa yürüyüşü	33	50	50	37	48	40
Botanik turizmi	37	27	60	37	48	40
Tarım ve çiftlik turizmi	20	43	43	40	44	37
Akarsu turizmi	33	47	20	40	42	35
Macera turizmi	23	30	30	33	35	29
Bisiklet turizmi	30	27	33	27	35	29
Karayolu seyahati	20	23	17	17	23	19
Sualtı dalış turizmi	37	3	17	13	21	18
Balon turizmi	17	10	20	27	22	18
Yamaç paraşütü	10	27	13	23	22	18
Olağanüstü doğa olaylarını izleme	7	13	7	10	11	9
Bungee jumping	3	7	0	7	5	4
Buharlı lokomotif turizmi	0	0	0	3	1	1

İlgi grupları içinde muhtarların %83'ü milli park içinde uygulanabilecek ekoturizm türleri için av turizmi yanıtını vermiştir (Çizelge 4.17). Bölgede domuz avı yapılabilmesi, bu anlamda yöreye gelir sağlanması bunun yanı sıra, alanda domuz sayısının çok olması ve tarım ürünlerinin domuzlar tarafından zarar görmesinin engellenmesi amacıyla muhtarların av turizmine olumlu baktığı düşünülmektedir. Doğa yürüyüşü muhtarlar hariç tüm ilgi gruplarında ilk tercih olmuştur. Kamu kurumları temsilcileri ve sivil toplum kuruluşu temsilcilerinin tercihleri kısmen aynı doğrultuda olmuştur.

Çizelge 4.17 Uygulanabilirliği en fazla tercih edilen ekoturizm türleri.

Özel sektör	Doğa yürüyüşü(%97), yayla turizmi (%67), mağara turizmi (%57)
Muhtarlar	Av turizmi (%83), yayla turizmi (%80), doğa yürüyüşü (%77)
Kamu kurumları	Doğa yürüyüşü (%93), dağ turizmi (%63), yayla turizmi (%60), mağara turizmi (%60), kuş gözlemciliği (%60)
Sivil toplum kuruluşları	Doğa yürüyüşü (%90), dağ turizmi (%73), yayla turizmi (%70)

4.2.6 Milli Park Algısı

KDMP'nin kurulması konusunda katılımcıların % 83'ü memnun olduğunu ifade ederken, sadece %5'i milli parkın kurulmasından memnun olmadığını belirtmiştir. Muhtarların sadece %50'si milli parkın ilanından memnun olduğunu belirtmiştir (Çizelge 4.18). Milli parkın kurulmasından memnun olmayanların bulunduğu tek ilgi grubu olan muhtarların %30'u bu konuda kararsız olduğu, %20'si ise KDMP'nin kurulmasından memnun olmadığını belirtmiştir. Ankete katılan tüm kişilerin %12'si bu konuda kararsız olduğunu belirtmiştir.

Milli parkla yüksek oranda ilişkili olan muhtarlar, milli parktan eskisi gibi yararlanamadıkları ve kısıtlandıklarını ifade ederek memnun olmamama nedenlerini açıklamışlardır. Görüşülen muhtarlardan bazıları milli parkın yaşam alanlarını kısıtladığını düşünmektedir. Mutlak koruma zonu olarak ayrılmış alanda herhangi bir müdahalenin yapılamayacak olması o çevrede yaşayan insanlar için önemli bir kısıtlama olarak görülmektedir. Ulus ilçesinde Milli Parklar Genel Müdürlüğü tarafından 27.03.2012 tarihinde yapılan PAN Parks bilgilendirme toplantısında yöreden bir katılımcı “mutlak koruma zonu için neyi kimden koruyoruz, milli parka çok yakınız ama bir Ankaralı kadar uzağız” şeklinde düşüncelerini ifade etmiştir.

Çizelge 4.18 KDMP'nin kurulması ile ilgili memnuniyetin değerlendirilmesi.

Memnuniyet	Özel sektör		Muhtarlar		Kamu kurumları		Sivil toplum kuruluşları		Genel Toplam	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Çok memnunum	4	13	1	3	8	27	21	70	34	28
Memnunum	24	80	14	47	21	70	7	23	66	55
Kararsızım	2	7	9	30	1	3	2	7	14	12
Memnun değilim	0	0	6	20	0	0	0	0	6	5
Hiç memnun değilim	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Toplam	30	100	30	100	30	100	30	100	120	100

Köylerinde ve çevresinde yapılacak olan milli parkla ilgili çalışmalar için bilgilendirilme ve katılım konusunda muhtarların %73'ü “bütün çalışmalara katılmak isterim” şeklinde görüş

bildirirken %8'i çalışmalara katılmak istemediğini belirtmiştir (Çizelge 4.19). Anket sonuçlarına göre görüşülen muhtarların %10'unun bazı çalışmalara katılmak istediği göz önüne alınırsa muhtarların %83'ünün milli parka yapılan çalışmalara ilgili oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Arıt beldesi Söğütlü köyüne yapılan ziyarette, köy muhtarının Söğütlü bilgilendirme merkezinden sorumlu kişi olduğu ve milli park çalışmalarında etkin rol aldığı gözlemlenmiştir.

Çizelge 4.19 Muhtarların milli park yönetimine ilgisi.

Bilgilendirilme ve katılım	Sayı	Yüzde
İstemem	2	7
Sadece bilgilendirilmek isterim	3	10
Bazılarına katılmak isterim	3	10
Bütün çalışmalara katılmak isterim	22	73
Toplam	30	100

Görüşülen kişilerin %57'si milli parkın gelecekteki rekreasyon potansiyelinin yüksek olduğu görüşünü ifade etmiştir (Çizelge 4.20). Bu anlamda milli parkın gelecekte yöre halkı için rekreasyon potansiyelinin az sayıda da olsa düşük olduğunu belirten ilgi grupları muhtarlar, sivil toplum örgütleri ve kamu kurumlarıdır. Özel sektörde görüşülen kişilerin içinde milli parkın yöre halkı için rekreasyon potansiyelinin düşük olduğunu ifade eden kişi olmamıştır.

Milli park iş olanağı bakımından değerlendirildiğinde, görüşülen kişilerin %59'u iş olanağı bakımından gelecek için yüksek potansiyelinin olduğu görüşünü belirtmiştir. En yüksek oranda iş olanağı (%67) potansiyelinin olduğunu belirten ilgi grubu kamu kurumu temsilcileridir.

Görüşülen kişilerin yalnızca %1'i gelecekte milli parkın çekici ve güzel peyzaj potansiyelinin düşük olduğunu belirtmiştir. Bu doğrultuda yanıt veren ilgi grubu, sadece muhtarlar olmuştur. Peyzaj kelimesinin çok sık kullanılmaması ve muhtarların peyzaj konusunda yeterli bilgiye sahip olmamasından dolayı bu konuda potansiyelin düşük olduğu yanıtını verdikleri düşünülmektedir.

Görüşülen kişilerin yalnızca %2'si milli parkın gelecek için hava, su ve toprağın korunması açısından potansiyelinin düşük olduğunu ifade etmiştir. Turizmin artması ve dolayısıyla ziyaretçi sayısında olan artışların hava, su ve toprağın korunması bakımından gelecek için sorun oluşturulabileceği düşünülmektedir. Sivil toplum örgütlerinde görüşülen kişilerin

%33'ü milli parkın hava, su ve toprağın korunması açısından gelecek için potansiyelinin orta derecede olduğunu ifade etmiştir.

Görüşülen kişilerin %64'ü milli parkın gelecekte yöre halkı için gelir potansiyelinin yüksek olduğu görüşünü ifade etmiştir. Bu konuda en yüksek oranla olumlu görüş bildiren ilgi grubu (%73) sivil toplum kuruluşları olmuştur. Görüşülen muhtarların %50'si milli parkın gelecekte yöre halkı için gelir oluşturma potansiyelinin yüksek olduğunu düşünmektedir.

Çizelge 4.20 Milli parkın gelecekte taşıdığı potansiyellerin değerlendirilmesi.

Milli parkın gelecek için potansiyeli	Özel sektör			Muhtarlar			Sivil toplum örgütleri			Kamu kurumları			Genel Toplam		
	D	O	Y	D	O	Y	D	O	Y	D	O	Y	D	O	Y
Yöre halkı için rekreasyon	0	50	50	3	40	57	7	33	60	11	27	63	5	38	57
İş olanağı	3	37	60	11	33	57	7	40	53	3	30	67	6	35	59
Çekici ve güzel peyzaj	0	37	63	3	43	53	0	27	73	0	33	67	1	35	64
Hava, su ve toprak koruma	0	43	57	3	27	70	3	33	63	0	20	80	2	31	67
Yöre halkı için gelir	0	37	63	7	43	50	3	23	73	0	30	70	3	33	64

D: Düşük, O: Orta, Y: Yüksek (%)

4.2.7 Milli Parka Yapılan Ziyaretler

Katılımcıların %40'ı KDMP'ye yılda bir kez gittiğini belirtirken, %20'si haftada bir kez gittiğini belirtmiştir. Muhtarların %47'si "haftada bir kez ziyaret ederim" yanıtı ile milli parka en sık giden ilgi grubunu oluşturmaktadır (Çizelge 4.21).

Muhtarların milli parkı en sık ziyaret eden ilgi grubu olmasının sebebi, zaten köylerinin milli park tampon bölgesinde bulunuyor olmasıdır. Milli park gündelik yaşam içinde zamanlarını geçirdikleri bir yerdir. Özel sektörün büyük çoğunluğunun milli parka hiç gitmemiş olması milli parkın tanınırlığının sağlanamadığı ve turizm potansiyelinin yeterince kullanılmadığının bir göstergesidir. Özel sektörde görüşülen kişilerin %53'ü milli parka hiç gitmediğini ifade etmiştir. Özel sektör temsilcileri milli parka en az giden ilgi grubudur. PAN Parks sürecinde yerel iş ortaklıklarının kurulması ile alakalı olarak en ilişkili grubun özel sektör olduğu düşünüldüğünde, özel sektördeki kişilerin yarısından fazlasının milli parka hiç gitmemiş olması bu konuda ciddi eksikliklerin olduğunu göstermektedir.

Çizelge 4.21 KDMP'ye yapılan ziyaretlerin değerlendirilmesi.

Milli parka ziyaret	Özel sektör		Muhtarlar		Kamu kurumları		Sivil toplum kuruluşları		Genel Toplam	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Hayır, hiç	16	53	1	3	0	0	2	7	19	16
Yılda 1 kez	12	40	4	13	15	50	17	57	48	40
3 ayda 1 kez	1	3	2	7	3	10	3	10	9	7
Ayda 1 kez	1	3	9	30	5	17	5	17	20	17
Haftada 1 kez	0	0	14	47	7	23	3	10	24	20
Toplam	30	100	30	100	30	100	30	100	120	100

Görüşülen kişilerin %64'ü milli parka gezmek için gittiğini ifade ederken, bir kişi fotoğraf çekmek için, bir kişi de sadece milli parkın açılışında gittiğini belirtmiştir. Milli parka gezmek için en sık giden ilgi grubu STK'lardır. Fotoğraf çekmek amacı ile giden bir kişi özel sektörde, bilimsel amaçlı giden 3 kişiden 2'si ise kamu kurumları içinde yer almaktadır (Çizelge 4.22). Bitkisel ürünler ve çalı-çırpı toplamak için alana giden kişilerin büyük çoğunluğunu muhtarlar oluşturmaktadır. Buradan milli parkın, geleneksel yaşam içinde yakın çevresindeki insanların yaşamlarının bir parçası olduğu sonucuna ulaşılabilmektedir. Köyümüz yanıtı veren 2 kişi, köylerinin milli park tampon bölgesinde olduğunu ve ziyaret için gittiklerini ifade etmişlerdir. Akın (2006) tarafından yapılan araştırmada, Kaçkar Dağları Milli Parkı sınırları içindeki 5 yaylada görüşülen kişilerin %30'u yaylacılık faaliyetleri, %18'i temiz hava almak, %1'i ise dağcılık faaliyetleri için geldiğini ifade etmiştir.

Çizelge 4.22 Milli parka yapılan ziyaret amaçları.

Ziyaret amacı	Özel sektör		Muhtarlar		Kamu kurumları		Sivil toplum örgütleri		Genel Toplam	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Temiz hava	5	17	20	66	6	20	9	30	40	33
Gezmek	13	43	24	80	17	57	23	77	77	64
Bitkisel ürün toplamak	1	3	12	40	1	3	4	13	18	5
Çalı, çırpı toplamak	0	0	5	17	0	0	2	7	7	6
Avlanmak	0	0	5	17	0	0	3	10	8	7
Yaban hayatını izlemek	0	0	3	10	2	7	5	17	10	8
Piknik yapmak	3	10	19	63	5	17	9	30	36	30
Görevli olmak	0	0	1	3	16	53	7	23	24	20
Fotoğraf çekmek	1	3	0	0	0	0	0	0	1	1
İş	0	0	2	7	0	0	0	0	2	2
Bilimsel araştırma	0	0	0	0	2	7	1	3	3	3
Açılış	0	0	0	0	0	0	1	3	1	1
Köyümüz	0	0	0	0	0	0	2	7	2	2

Milli parkta en çok ilgi çeken özellik %74'le doğal özelliklerdir. Görüşülen kişilerin ilgisini en az folklorik özellikler çekmiştir. Özel sektörde kanyonların ilgi çektiğini belirten kişi

olmamıştır (Çizelge 4.23). Milli parkta bulunan önemli yerlerin tanınırlığının henüz yeterince sağlanmaması özel sektörün bu konuda düşük bilgi sahibi olmasına da neden olmaktadır.

Çizelge 4.23 Milli parkın en çok ilgi çeken özelliklerinin değerlendirilmesi.

Özellikler	Özel sektör		Muhtarlar		Kamu Kurumları		Sivil toplum kuruluşları		Genel Toplam	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Doğal özellikler	16	53	25	83	26	87	22	73	89	74
Ormanların zenginliği	15	50	22	73	16	53	22	73	75	63
Şelaleler ve akarsular	2	7	7	23	11	37	15	50	35	29
Mağaralar	1	3	8	27	6	20	11	37	26	22
Kanyonlar	0	0	4	13	7	23	11	37	22	18
Jeolojik oluşumlar	1	3	7	23	6	20	7	23	21	18
Geleneksel yapılar	2	7	4	13	3	10	6	20	15	13
Yok	10	33	0	0	0	0	2	7	12	10
Folklorik özellikler	3	10	3	10	2	7	1	3	9	8

4.2.8 Milli Park Tanıtım ve Tanınırlığı

Görüşülenlerin %83'ü milli parkın Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü (DKMPGM) tarafından yönetildiğini bilmekte olup, %5'i bilmiyorum yanıtı vermiştir. Kamu kurumlarının %90'ı, muhtarların %77'si milli parkın DKMPGM tarafından yönetildiğini ifade ederken, muhtarların %20'si ise Orman İşletme Müdürlüğü tarafından yönetildiğini belirtmiştir (Çizelge 4.24). Milli parkı, DKMPGM'nin yönettiği en az muhtarlar tarafından bilinmektedir. Milli parkın ilanından önce orman işletmesi tarafından yönetiliyor olması muhtarların bu konudaki yanılgılarının sebebi olabilir.

Çizelge 4.24 KDMP'nin yönetiminden sorumlu kuruluşun sorgulanması.

Kuruluş	Özel Sektör		Muhtarlar		Kamu kurumları		Sivil toplum kuruluşları		Genel Toplam	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
DKMPGM	20	67	23	77	30	100	27	90	100	83
Orman İşletme Müdürlüğü	5	17	6	20	0	0	1	3	12	10
Bilmiyorum	4	13	1	3	0	0	1	3	6	5
İl Özel İdaresi	1	3	0	0	0	0	1	3	2	2
Kaymakam	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Belediye	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Gıda, Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğü	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Toplam	30	100	30	100	30	100	30	100	120	100

4.2.9 Milli Parka İlgisi ve Beklentiler

Görüşülen kişilerin %59'una göre KDMP Bartın'da yaşayanların ilgisini çekmemektedir. Milli parkın Bartın'da yaşayanlar tarafından ilgi çekmediğini en yüksek oranda düşünen ilgi grubu özel sektör (%70) olmuştur (Çizelge 4.25). Muhtarlar, milli parkın Bartın'da yaşayanların ilgisini çektiğini görüşülen kişiler içinde en yüksek oranda düşünen ilgi grubudur. Muhtarlarda bu oran %47'dir. Bu oran diğer ilgi gruplarında %10'a kadar düşmektedir. Kamu kurumu temsilcilerinin %63'üne göre KDMP Bartın'da yaşayanların ilgisini çekmemektedir. Görüşülen bir ormancılık örgütü çalışanı milli parkın Bartın'da yaşayanlar tarafından yalnızca ekonomik yönden fayda sağlayan bir yapı olarak görüldüğünü belirterek, milli parka ilginin normal düzeyde olduğunu ifade etmiştir. Görüşülen kamu kurumu temsilcilerinden biri ise; Bartın'da yaşayanların milli parka ilgilerinin yalnızca köylerinin milli park tampon bölgesinde kalmasından kaynaklandığını ifade etmiştir.

Çizelge 4.25 Bartın'da yaşayanların KDMP'ye ilgisi.

İlgi	Özel sektör		Muhtarlar		Kamu kurumları		Sivil toplum kuruluşları		Genel Toplam	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Oldukça çekiyor	1	3	2	7	0	0	2	7	5	4
Çekiyor	4	13	12	40	3	10	6	20	25	21
Normal	4	13	2	7	8	27	5	17	19	16
Çekmiyor	20	67	13	43	18	60	15	50	66	55
Hiç çekmiyor	1	3	1	3	1	3	2	7	5	4
Toplam	30	100	30	100	30	100	30	100	120	100

Görüşülen kişilerin %43'üne göre KDMP turistlerin ilgisini çekmemektedir. Muhtarların %47'si milli parkın turistlerin yeterince ilgisini çekmediğini ifade etmiştir. Milli parkın turistler tarafından ilgi çekmediği yönünde en yüksek orandaki görüş %53'lük oranla kamu kurumu temsilcilerine aittir (Çizelge 4.26).

Amasra'da özel sektörde görüşülen bir otel sahibi milli parkın turistler tarafından ilgi çekme konusunda potansiyelinin yüksek olduğunu fakat tanıtım ve organizasyon konusunda eksikliklerin olduğunu belirtmiştir. Görüşülen muhtarlardan bazıları, milli parkın Bartın'da yaşayanlardan çok turistlerin ilgisini çektiğini ifade etmiştir. KDMP'ye başta bilimsel amaçlı çalışmalar olmak üzere farklı sebeplerle yöre dışından ziyaretçilerin gelmesi muhtarların bu konudaki görüşlerinin oluşmasında etkindir.

Çizelge 4.26 Turistlerin KDMP'ye ilgisi.

İlgi	Özel sektör		Muhtarlar		Kamu kurumları		Sivil toplum kuruluşları		Genel Toplam	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Oldukça çekiyor	3	10	2	7	1	3	5	17	11	9
Çekiyor	13	43	12	40	6	20	10	33	41	34
Normal	1	3	2	7	7	23	7	23	17	14
Çekmiyor	12	40	14	47	16	53	8	27	50	42
Hiç çekmiyor	1	3	0	0	0	0	0	0	1	1
Toplam	30	100	30	100	30	100	30	100	120	100

İlgi gruplarıyla yapılan görüşmelerde görüşülenlerin %82'si KDMP'nin 2000 yılında ilan edilmesinden sonra milli parkın yöre halkına tanıtılması konusunda yapılan çalışmaları yeterli bulmadığını ifade etmiştir (Çizelge 4.27). Özel sektörde görüşülen kişilerin %93'ü çalışmaları yeterli bulmazken çok yeterli yanıtını verenler çok düşük oranla da olsa yalnızca kamu kurumu temsilcileri olmuştur.

Çizelge 4.27 Milli parkı yöre halkına tanıtma çalışmaları.

Tanıtım çalışmaları (yöre halkı)	Özel sektör		Muhtarlar		Kamu kurumları		Sivil toplum kuruluşları		Genel Toplam	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Çok yeterli	0	0	0	0	2	7	0	0	2	2
Yeterli	1	3	0	0	4	13	0	0	5	4
Normal	1	3	6	20	5	17	3	10	15	13
Yeterli değil	21	70	13	43	16	53	21	70	71	59
Hiç yeterli değil	7	23	11	37	3	10	6	20	27	23
Toplam	30	100	30	100	30	100	30	100	120	100

Görüşülen kişilerin %86'sı milli parkın ülke genelinde tanıtılması konusunda yapılan çalışmaları yetersiz bulmaktadır (Çizelge 4.28). Ülke genelinde yapılan tanıtım çalışmalarını en yüksek oranda yeterli bulan ilgi grubu kamu kurumlarıdır. Milli parkın ülke genelinde tanıtım konusunda en yüksek oranla (%90) yetersiz bulan ilgi grubu sivil toplum kuruluşları olmuştur.

Görüşülen muhtarlardan biri, milli parkın yöre halkına dahi tanıtımının yeterli olmadığını, ülke genelinde ise hiç tanıtılmadığını ifade ederken, sivil toplum kuruluşlarından görüşülen bir kişi ise çalışmalardan yöresel ölçekte haberinin olmadığını ancak bir televizyon programında KDMP'nin yakın dönemdeki gelişmelerinden haberdar olduğunu ve memnun kaldığını ifade etmiştir.

Çizelge 4.28 Milli parkın ülke genelinde tanıtımı çalışmaları.

Tanıtım çalışmaları	Özel sektör		Muhtarlar		Kamu Kurumları		Sivil Toplum Kuruluşları		Genel Toplam	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Çok yeterli	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Yeterli	0	0	1	3	3	10	0	0	4	3
Normal	2	7	3	10	6	20	3	10	14	12
Yeterli değil	23	77	16	53	19	63	23	77	81	68
Hiç yeterli değil	5	17	10	33	2	7	4	13	21	18
Toplam	30	100	30	100	30	100	30	100	120	100

İlgi gruplarının milli park ve çevresinde en çok gelişmesini istedikleri şeyler arasında birinci sırada %58'le ekoturizm olanaklarının artırılması, ikinci sırada %49'la turist sayısının artması, üçüncü sırada da %43'le yol ve diğer altyapı hizmetlerinin gelişmesi vardır (Çizelge 4.29).

Özel sektörde görüşülen kişilerin %83'ü turist sayısında artış, %73'ü ekoturizm olanakları, %40'ı doğal ve yaban yaşam alanlarının miktarının artırılması yanıtını vermiştir. Muhtarların %63'ü yol ve diğer altyapı hizmetleri, %47'si turist sayısında artış ve %40'ı organik tarımın gelişmesini istediğini belirtmiştir. Kamu kurumlarında görüşülen kişilerin %70'i ekoturizm olanaklarının, %53'ü doğal ve yaban yaşam alanları miktarının, %50'si yol ve diğer altyapı hizmetlerinin gelişmesini istediğini belirtmiştir. Sivil toplum kuruluşlarında görüşülen kişilerin %63'ü ekoturizm olanaklarının, %60'ı organik tarımın, %50'si doğal ve yaban yaşam alanlarının miktarının gelişmesini istediğini ifade etmiştir. Muhtarların önceliği yol ve altyapı hizmetlerinin artmasıdır. Muhtarlar milli parkın kendilerine sağladığı en büyük fayda olarak bu imkanların artmasını görmektedir. Elands ve Wiersum (2003) tarafından yapılan benzer çalışmada görüşülen kişilerin %49'u iş olanaklarının, %41'i organik tarımın, %33'ü getirilen hizmetlerin geliştirilmesini istediklerini belirtmiştir. En az oranda istenilen inşaat alanları (%12) olmuştur.

Ulus ilçesinde sivil toplum kuruluşları içinde görüşülen iki dernek başkanı yol olmazsa yapılan hiçbir çalışmanın verimli olmayacağını belirterek, Ulus-Drahna bölgesi ve Cide arasındaki patika yolun mutlaka araç geçişine uygun olacak şekilde açılması gerektiğini belirtmişlerdir. Amasra'da görüşülen bir otel sahibi, milli parkı gezmek isteyen grupların geldiğini fakat bu konuda rehberlik hizmetlerinin henüz sağlanamadığı için müşterilerine yardımcı olamadıklarını belirtmiştir. Görüşülen kişilerin %49'u turist sayısında artış olmasını

isterken, Akın (2006) tarafından yapılan çalışmada da, Kaçkar Dağları Milli Parkı'nda gelişmesi istenen sektörler için görüşmecilerin %56'sı turizmin gelişmesi yanıtını vermiştir.

Görüşülen kişilerden yoğun tarımsal üretimin gelişmesini isteyen 10 kişiden 8'ini muhtarlar oluşturmaktadır. Muhtarların bu yanıtı vermesinde bölge için tarım sektörünün bölgede iş olanağı oluşturması ve ekonomik gelir sağlaması olarak düşünülebilir. Benzer şekilde görüşülen muhtarların %26'sı iş olanaklarının gelişmesini istediğini belirtmiştir. Görüşülen kişiler içinde yalnızca bir muhtar hayvancılık faaliyetlerinin gelişmesini istemiştir. Muhtarlar genel olarak ekonomik kazanç sağlayacakları faaliyetlerin gelişmesini istemiştir.

Çizelge 4.29 KDMP'de geliştirilmesi istenilen konular.

Gelişmesi istenilenler	Özel sektör		Muhtarlar		Kamu kurumları		Sivil toplum kuruluşları		Genel Toplam	
	S	Y	S	Y	S	Y	S	Y	S	Y
Ekoturizm olanakları	22	73	8	27	21	70	19	63	70	58
Turist sayısında artış	25	83	14	47	10	33	10	33	59	49
Yol ve diğer altyapı hizmetleri	11	37	19	63	15	50	7	23	52	43
Doğal ve yaban yaşam alanı miktarı	12	40	5	17	16	53	15	50	48	40
Organik tarım	6	20	12	40	11	37	18	60	47	39
Orman miktarı	7	23	8	26	6	20	6	20	27	23
İş olanakları	2	7	8	26	3	10	3	10	16	13
Peyzaj çeşitliliği	2	7	1	3	3	10	4	13	10	8
Yoğun tarımsal üretim	0	0	8	26	0	0	2	7	10	8
Tanıtım	1	3	1	3	3	10	3	10	8	7
Komşuluk ilişkilerinin gelişmesi	2	7	0	0	1	3	0	0	3	3
Fabrikalar	0	0	3	10	0	0	1	3	4	3
Konaklama hizmetleri	0	0	0	0	1	3	1	3	2	2
İnşaat alanları	0	0	2	7	0	0	0	0	2	2
Hayvancılık faaliyetleri	0	0	1	3	0	0	0	0	1	1
Bilinçlenme	0	0	0	0	0	0	1	3	1	1

S: sayı, Y: yüzde (%)

Milli parka gelen ziyaretçi sayısını arttırabilmek için farklı yerleşimlerde yapılması istenen tesisler hakkında katılımcıların %90'ı konaklama tesisi, %64'ü yöresel ürünlerin satılacağı işletmeler yanıtını vermiştir (Çizelge 4.30). Özel sektörde görüşülen kişiler turizm amaçlı ziyaretçilerin günü birlik geldiklerini ve konaklama tesisi eksikliğinin çözümü ile bölgenin ekonomik yönden canlanabileceğini ifade etmiştir.

İtalya'da bulunan ve PAN Parks sertifikası almış Majella Milli Parkı'nda bulunan ayı müzesi, bölgeye gelen turistlerin ilgisini çekmektedir (Atmış 2009). Buradan yola çıkarak düşünülen yöreye özgü hayvanların tanıtılacağı müze olması fikri katılımcıların %17'si tarafından olumlu değerlendirilmiştir. Bu konuda muhtarların ve sivil toplum kuruluşlarının görüşü aynı

orandadır (%20). Konaklama tesislerinin olması en fazla kamu kurumlarından görüşülen kişiler tarafından istenirken (%97), sivil toplum kuruluşlarında görüşülen bir kişi gelen ziyaretçilerin kaldıkları zaman doğaya zarar vereceğini düşündüğü için özellikle konaklama tesisi istemediğini belirtmiştir. Yöresel ürünlerin satılacağı işletmelerin olmasını en yüksek oranla muhtarlar istemiştir (%73). Nayir (2009) tarafından yapılan çalışmada, korunan alanlarda yapılan konaklama türlerinde %26 köy evi konaklaması, %24 orman içi bungalov ve %14 pansiyon tercih edildiğini belirtilmiştir. KDMP için yapılan bu çalışmada da, konaklama yerleri yapılmasını isteyen kişilerin büyük çoğunluğu lüks otellerin yerine pansiyon tipi doğa ile uyumlu yapılar istediklerini ifade etmişlerdir.

Çizelge 4.30 Milli parkta yapılması istenilen tesisler.

Tesisler	Özel sektör		Muhtarlar		Kamu kurumları		Sivil toplum kuruluşları		Genel Toplam	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Konaklama tesisi	27	90	28	93	29	97	24	80	108	90
Yöresel ürün işletmesi	17	57	22	73	19	63	19	63	77	64
Yeme-içme tesisi	17	57	22	73	16	53	15	50	70	58
Botanik bahçesi	10	33	10	33	11	37	13	43	44	37
Doğa eğitim okulu	7	23	14	47	8	27	14	47	43	36
Spor tesis	8	27	12	40	7	23	9	30	36	30
Yöreyle özgü hayvanların tanıtılacağı müze	4	13	6	20	4	13	6	20	20	17
Arboretum	1	3	5	17	5	17	6	20	17	14

4.2.10 Milli Park Yönetimiyle İlgili Grupları Arasındaki İlişkiler

Milli parkın yönetimi ile kamu örgütleri, şirketler, özel sektör ve sivil toplum kuruluşları arasındaki ilişki için katılımcıların %76'sı etkin değil yanıtı verirken, sadece %6'sı bu ilişkilerin etkin olduğunu belirtmiştir (Çizelge 4.31). Yönetim ve kuruluşlar arasındaki ilişkinin en yüksek oranda etkin olduğunu belirten ilgi grubu %10'la STK'lar olmuştur.

Özel sektör temsilcilerinin %86'sı milli park yönetimi ile ilgi grupları arasındaki ilişkinin etkin olmadığı görüşünü ifade etmiştir. Görüşülen bir tur şirketi, milli park yönetiminin kendisini toplantılara davet ettiğini ancak fikirlerinin sorulmadan sadece kendi çalışmalarını anlattıklarını, bunun etkin bir iletişim şekli olmadığını belirtmiştir.

Kamu kurumlarında görüşülen üst düzey bir kişi, yönetim ve ilgi grupları arasındaki ilişkinin normal olduğunu ama giderek daha etkin hale gelmesi gerektiğini ifade etmiştir. Nayir (2009) ve Akıllı (2004)'da ülkemizdeki korunan alan yönetiminde milli park yönetimi ve yerel halk arasında diyalog ve işbirliğinin eksik olduğu yönünde görüş bildirmişlerdir.

Çizelge 4.31 Milli park yönetimi ile ilgi grupları arasındaki ilişkiler.

İlişki	Özel sektör		Muhtarlar		Kamu kurumları		Sivil toplum kuruluşları		Genel Toplam	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Çok etkin	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Etkin	1	3	2	7	1	3	3	10	7	6
Normal	3	10	10	33	6	20	3	10	22	18
Etkin değil	19	63	12	40	19	63	19	63	69	58
Hiç etkin değil	7	23	6	20	4	13	5	17	22	18
Toplam	30	100	30	100	30	100	30	100	120	100

Görüşülen kişilerin %77'si milli parkın ilanından sonra devletin milli parka yaptığı yatırımları ve getirdiği hizmetleri yetersiz bulurken, ilgi grupları içinde yeterli yanıtını en yüksek oranla (%26) verenler kamu kurumu temsilcileri olmuştur (Çizelge 4.32).

Devletin milli parka yaptığı yatırımları yeterli bulanların sadece %10 olması düşündürücüdür. Çok yeterli yanıtı, ilgi grupları içinden yalnızca kamu kurumları tarafından verilmiştir. Bu anlamda görüşülen kişilerin kamuda görev almaları nedeniyle konuya daha olumlu yaklaştıkları düşünülmektedir.

Çizelge 4.32 Devletin milli parka yaptığı yatırımlar ve getirdiği hizmetler.

Yatırımlar/ Hizmetler	Özel sektör		Muhtarlar		Kamu kurumları		Sivil toplum kuruluşları		Genel Toplam	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Çok yeterli	0	0	0	0	4	13	0	0	4	3
Yeterli	2	7	1	3	4	13	1	3	8	7
Normal	4	13	3	10	5	17	3	10	15	13
Yeterli değil	18	60	14	47	12	40	20	67	64	53
Hiç yeterli değil	6	20	12	40	5	17	6	20	29	24
Toplam	30	100	30	100	30	100	30	100	120	100

4.2.11 PAN Parks Hakkındaki Düşünceler

Görüşülen kişilerin %58'i PAN Parks kavramını daha önce duymadığını belirtmiştir (Çizelge 4.33). Bu konuyla ilgili olarak PAN Parks kavramını en yüksek oranda tanıyan ilgi grubu kamu kurumlarıdır. Lazarova (2010)'da Bulgaristan'da ki Rila Milli Parkı'nın PAN Parks ağına dahil olduktan sonra yaptığı çalışmada, kamu kurumlarında görüştüğü kişilerin genelinin PAN Parks kavramını tanıdıkları sonucuna ulaşılmıştır.

Görüşülen muhtarların %87'si PAN Parks kavramını duymadığını belirtmiştir. Önemli paydaş olarak değerlendirilebilecek olan özel sektör temsilcilerinin de %80'i bu kavramı daha önce duymadığını ifade etmiştir.

Çizelge 4.33 PAN Parks kavramının tanınırlığı.

PAN Parks	Özel sektör		Muhtarlar		Kamu Kurumları		Sivil Toplum Kuruluşları		Genel Toplam	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Duydum	6	20	4	13	26	87	14	47	50	42
Duymadım	24	80	26	87	4	13	16	53	70	58
Toplam	30	100	30	100	30	100	30	100	120	100

Anketler sırasında PAN Parks konusunda bilgisi olmayanlara PAN Parks hakkında bilgiler verildikten sonra KDMP'nin PAN Parks sertifikasyon sistemine katılımı sorulmuştur. Görüşülen kişilerin %95'i KDMP'nin bu sisteme katılması konusunda olumlu görüş belirtirken, yalnızca 2 kişi yararlı olmayacağını belirtmiştir (Çizelge 4.34). Bir şey değişmeyeceğini söyleyenler %3'te kalmıştır. Lazarova (2010) PAN Parks sertifikası almış milli parklarda yerel iş ortaklarının PAN Parks ağına katılmanın çok yararlı olduğunu düşündüklerini ifade ederek, bu doğrultuda çevresel yönde ve milli park yönetimi ile PAN Parks yönetimi arasında sıkı işbirliği sağlanması bakımından faydaların oluştuğunu belirtmiştir. Frey (2000)'de PAN Parks sertifikasyon sisteminde, parkların çevresinde yaşayan topluluklar ile turizm sektörü arasında simbiyotik bir ilişkinin olduğu ve bu anlamda elverişli koşullar oluşturulduğu zaman karşılıklı yararların oluşacağını belirtmektedir.

Çizelge 4.34 PAN Parks'a katılmanın sağlayacağı yararlar.

PAN Parks'a katılmak	Özel sektör		Muhtarlar		Kamu kurumları		Sivil toplum kuruluşları		Genel Toplam	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Çok yararlı olur	12	40	10	33	13	43	14	47	49	41
Yararlı olur	17	57	19	63	15	50	14	47	65	54
Bir şey değişmez	1	3	1	3	1	3	1	3	4	3
Yararlı olmaz	0	0	0	0	1	3	1	3	2	2
Toplam	30	100	30	100	30	100	30	100	120	100

PAN Parks üyelik sürecinde gerekli olan "yönetim planı" hazırlanmasında görüşülen kişilerin %82'si düşüncelerinin alınmasını istediğini belirtirken, sadece muhtarlardan bir kişi fikrinin alınmasına gerek olmadığını ifade etmiştir (Çizelge 4.35). Bartın'da görüşülen bir tur şirketinin sahibi, fikirlerini paylaşmak istediğini fakat bu fikirlerin ilgili birimler tarafından dikkate alınmayacağını düşündüğünü belirtmiştir.

Çizelge 4.35 PAN Parks üyelik sürecinde fikir paylaşımı.

Fikir sorulması	Özel sektör		Muhtarlar		Kamu kurumları		Sivil toplum kuruluşları		Genel Toplam	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Çok isterim	6	20	11	37	8	27	10	33	35	29
İsterim	14	47	15	50	18	60	17	57	64	53
Fark etmez	5	17	3	10	3	10	3	10	14	12
İstemem	5	17	0	0	1	3	0	0	6	5
Kesinlikle istemem	0	0	1	3	0	0	0	0	1	1
Toplam	30	100	30	100	30	100	30	100	120	100

Özel sektörde, PAN Parks'ın çalışma ortağı olma fikrine katılımcıların % 67'si olumlu bakarken, %23'ü PAN Parks ile çalışma ortağı olmak istemediğini belirtmiştir (Çizelge 4.36). Bartın merkezde yapılan anketlere göre konaklama işletmelerinin %83'ü PAN Parks'ın çalışma ortağı olmak isterken %17'si fark etmez yanıtını vermiştir. Görüşülen tur şirketlerinin tamamı PAN Parks'ın çalışma ortağı olmak istediklerini belirtmiştir. Amasra'da görüşülen konaklama işletmelerinin PAN Parks'ın çalışma ortağı olma konusundaki görüşleri; %60 isterim, %20 fark etmez ve %20 istemem şeklinde olmuştur. Amasra'da bulunan Çekiciler Çarşısındaki yöresel el sanatları ile ilgili ürünlerin satıldığı işletmelerde görüşülen işletme sahiplerinin tamamı PAN Parks'ın çalışma ortağı olmak istemediğini ifade etmiştir. Amasra ve Ulus'ta yeme-içme işletmelerinde yapılan görüşmeler sonucunda, işletme sahiplerinin %67'si PAN Parks'ın çalışma ortağı olma konusunda olumlu yanıt verirken %33'ü PAN Parks'ın çalışma ortağı olmak istemediğini belirtmiştir.

Çizelge 4.36 PAN Parks ile çalışma ortaklığı kurulması konusunda özel sektörün görüşleri.

PAN Parks'ın çalışma ortağı olmak	Sayı	%
Çok isterim	8	27
İsterim	12	40
Fark etmez	3	10
İstemem	7	23
Hiç istemem	0	0
Toplam	30	100

PAN Parks'ın çalışma ortağı olma konusunda olumlu yanıt veren kişilere yöneltilen, PAN Parks'ın çalışma ortaklarına ve çalışanlara vereceği eğitimlere katılmak isteyip istemediklerine ilişkin soruya 23 kişinin hepsi "katılmak isterim" yanıtını vermiştir. PAN Parks üyeliği sürecinde çalışanları ile ilgili halkla ilişkiler ve yabancı dil eğitimi alma konusunda özel sektörde görüşülen kişilerin %96'sı olumlu yanıt verirken %4'ü böyle bir eğitime gerek olmadığı görüşünü belirtmiştir (Çizelge 4.37).

Çizelge 4.37 Halka ilişkiler ve yabancı dil eğitimi konusundaki görüşler.

Halkla ilişkiler ve yabancı dil eğitimi	Sayı	%
Böyle bir eğitime gerek yok	1	4
Olsa da olur olmasa da	1	4
Eğitim olsa iyi olur	11	48
Bu konuda çalışanlarımın eğitim almasını maddi olarak desteklerim	10	44

Görüşülen konaklama işletmelerinin %57'si çalışanlarının halka ilişkiler ve yabancı dil eğitimi alması konusunda maddi olarak destek sağlayacağını ifade ederken, %7'si “böyle bir eğitim olsa da olur olmasa da olur” veya “böyle bir eğitime gerek yok” yanıtı vermiştir (Çizelge 4.38). Yeme-içme işletmelerinin %83'ü halka ilişkiler ve yabancı dil eğitimi konusunda olumlu yanıt verirken bu konuda maddi destek sağlayacağını ifade eden işletme olmadığı tespit edilmiştir.

Çizelge 4.38 Özel sektörün halkla ilişkiler ve yabancı dil eğitimine bakışı.

Halkla ilişkiler ve yabancı dil eğitimi	Konaklama	Tur	Yeme-içme
	%	%	%
Böyle bir eğitime gerek yok.	7	0	0
Olsa da olur olmasa da.	7	0	17
Eğitim olsa iyi olur.	29	67	83
Çalışanlarımın eğitimlerini maddi olarak desteklerim.	57	33	0

BÖLÜM 5

SONUÇ VE ÖNERİLER

“Küre Dağları Milli Parkı’nın Bartın Bölümündeki Sosyo-Kültürel Yapının PAN Parks Çerçevesinde İncelenmesi” adını taşıyan bu çalışmada, KDMP’ye ilişkin yapılan ayrıntılı literatür araştırması ve saha çalışmaları neticesinde elde edilen bulgular ortaya konmuştur. Türkiye’de ilk PAN Parks sertifikası almış milli park olan KDMP’nin PAN Parks ilkelerine uygunluk potansiyelinin incelenmesi ve ilgi gruplarının; milli park, PAN Parks, ekoturizm gibi konulardaki görüşlerinin değerlendirilmesi sonucu elde edilen bilgilerden hareket ederek “İlke 1. Doğal Değerler” çeşitli öneriler geliştirilmiştir.

KDMP’nin PAN Parks ilkelerine uygunluğuna ilişkin sonuçlar ve bu sonuçlara yönelik öneriler aşağıda yer almaktadır;

KDMP; bünyesinde barındırdığı zengin ekosistem varlığı, tarihi geçmişi, kültürel zenginliği ve turizm değerleri bakımından ulusal ve uluslararası bir öneme sahiptir. KDMP bu kapsamda PAN Parks sertifikası için gerekli olan açılarından gerekli olan alt kriterleri karşılamaktadır. Doğal değerler kapsamında milli parkın sahip olduğu mevcut potansiyeli muhafaza etmek amacıyla milli park yönetimi tarafından alan sürekli izlenmeli ve denetlenmelidir.

PAN Parks sertifikasına sahip bir milli park olabilmek için parkların tasarım ve yönetimlerinin belirli amaçlar doğrultusunda planlanmış olması gerekmektedir. KDMP “İlke 2. Yaşam Alanı Yönetimi” çerçevesinde; korunan alanın tasarımı, alanın korunmasını sağlayan kuralların uygulanması, uzun vadeli bir doğa koruma stratejisi olması, alan yönetimi içerisinde uygun bölümlendirme sisteminin yapılmış olması ve eğitim programlarının uygulanması konularında gerekli kriterleri karşılamaktadır. Ancak ilke 2 kapsamında tehdit altındaki endemik türlere ve yaşam alanlarına özel önem verilmesi konusunda ayrıntılı

çalışmaların yapıldığı tespit edilememiştir. Alandaki bitki türleri için ayrıntılı envanter çalışması yapılmalı ve bu türlerin korunması için özel önlemler alınmalıdır.

Milli park çevresinde “İlke 3. Ziyaretçi Yönetim Planı” çerçevesinde gerekli olan yüksek kalitede hizmet verebilecek tesislerin bulunmaması, milli park için önemli bir eksikliklerdir. Kültürel yapı ve doğal çevre ile uyumlu olacak şekilde tesisler inşa edilmelidir. Bu doğrultuda yapılan günübirlik ziyaretlerin yanı sıra, konaklama hizmetlerinin de artırılmasıyla bölgede kırsal kalkınmaya destek sağlanmalıdır.

“İlke 4. Sürdürülebilir Turizm Gelişim Stratejisi” kapsamında milli park yönetimi tarafından hazırlanmış olan ve Bulgular ve Tartışma bölümünde de (4.1.4) yer verilen hedeflerin henüz tam anlamıyla uygulanmadığı tespit edilmiştir. Bu kapsamda belirlenen hedefler en kısa zamanda hayata geçirilmeli, hazırlanmış olan Sürdürülebilir Turizm Gelişim Stratejisi’nin aktif bir biçimde uygulanması sağlanmalıdır.

Milli park yönetimi tarafından “İlke 5. Yerel İş Ortaklıklarının Kurulması” çerçevesinde, oluşturulan KDMP PAN Parks Grubu’nun alanda etkin bir çalışma gerçekleştirmediği tespit edilmiştir. Bu kapsamda milli parkı ve onun doğa koruma amaçlarını destekleyen, milli park ve PAN Parks sertifikasyon sisteminin yönetimi ile aktif işbirliği yapabilecek yerel iş ortaklıkları kurulmalıdır. Bu yönde yapılacak çalışmalar milli park yönetimi tarafından izlenmeli ve denetlenmelidir.

Çalışma alanında yapılan anketlerin değerlendirilmesi neticesinde elde edilen sonuçlar ve bu sonuçlara ilişkin öneriler aşağıdadır;

- Bartın İl’ine bağlı Amasra İlçe’sinin yoğun turist alması nedeniyle bölgede çok sayıda konaklama, yeme-içme ve hediyelik eşya işletmesi bulunmaktadır. Ekoturizm faaliyetlerinin geliştirmesi ve bu faaliyetlerin tek bir merkezde yoğunlaşmasının önüne geçmek amacıyla alternatif bölgelerde (Ulus, Kurucuşile, Arıt vb.) ekoturizm faaliyetlerinin canlandırılması amaçlanmalıdır.
- Genel olarak kadınlar iş hayatında erkeklere kıyasla daha geri plandadır. Bu doğrultuda köylerde hiç kadın muhtar bulunmamaktadır. Kadınlar en fazla özel sektör grubunda yer almaktadır. Fakat bu oran sadece %20’dir. Kadınların milli park çevresinde yapılacak olan ekoturizm faaliyetlerinde daha aktif rol almaları sağlanmalıdır.

- Köylerde geleneksel olarak düzenlenen “Keşkek Festivali, Ulus Doğa Festivali, Aşure Bayramı vb.” etkinliklerin tanıtımlarının yapılarak bölgedeki kültürel değerlerin devamlığı sağlanmalıdır. Köylerde mevcut kültürel ve tarihi değerlerle ilgili olarak eski evler yoğun olarak bulunmaktadır. Bölgede eski evler haricinde çağlayanlar, tarihi camii ve mağaralar bulunmaktadır. Yapılan saha çalışmalarında özellikle Ulus Bölgesi’nde çok sayıda “Çivisiz Ev” olduğu gözlemlenmiştir. Bu evler, yaşayan kültür olarak korunmalı ve ekoturizm faaliyetleri kapsamında çeşitli amaçlarla kullanılacak üzere değerlendirilmelidir.
- Tarihi yapıların özellikle tarihi evlerin turizme kazandırılması ve kültürel değerlerin yok olmasının engellenmesi için bakımlarının yapılması gerekmektedir. Görüşülen kişilere göre milli parka gelen ziyaretçi sayısını arttırabilmek için yörede farklı yerleşimlerde; konaklama tesisleri, yöresel ürünlerin satılacağı işletmeler ve yeme-içme tesisleri yapılmalıdır. Bu konuda kırsal kalkınmaya destek sağlayacak öneriler ön planda tutulmalıdır. Yörede bulunan eski ahşap evlerin restore edilip planlanan tesisler için kullanılması ilgi çekici olacaktır.
- KDMP’nin yöre halkına ve ülke genelinde tanıtılması konusunda yapılan çalışmalar, görüşülen kişilerin büyük çoğunluğuna göre yetersizdir. Özel sektörde görüşülen kişilerin yarısı milli parka hiç gitmemiştir. Özel sektör haricinde sivil toplum kuruluşları ve muhtarlarında bir kısmının milli parka hiç gitmemiş olması milli park yönetiminin tanıtım konusundaki çalışmalarının yetersiz olduğunun bir göstergesidir. Milli parkın tanıtılması konusunda alanda rehberlik ve alan kılavuzluğu eğitimleri verilmelidir. Bu konuda özellikle yerel halkın katılımı sağlanmalıdır. Daha geniş ölçekte tanıtım çalışmaları için görsel ve yazılı medya aktif olarak kullanılmalıdır. KDMP’nin internet sitesi daha güncel hale getirilmelidir. Milli park yönetiminin ilgi grupları ile özellikle de üniversiteler ile işbirliği yapması durumunda daha verimli sonuçlar alınacağı düşünülmektedir. Bu doğrultuda periyodik aralıklarla tüm paydaşların fikir alışverişinde bulunacağı toplantıların yapılması ve konuya daha hakim olabilmek adına bu toplantıların milli park alanında yapılması faydalı olacaktır.
- Sürdürülebilir Turizm Gelişim Stratejisi kapsamında ekoturizm etkinlikleri için alanda uzman kişiler tarafından planlama ve uygulama çalışmaları yapılmalıdır. Ayrıca milli park yönetim planı hazırlanırken tüm ilgi gruplarının aktif olarak katılımı sağlanmalıdır.
- Milli parkın kuruluşu hakkında görüşülen kişilerin çoğunluğu olumlu görüş bildirmiştir. Milli parkın kurulmasından memnun olduğunu en düşük oranda belirten ilgi grubu muhtarlardır. Muhtarların büyük çoğunluğu milli parkla ilgili yapılacak çalışmalara katılmak istemektedir. Bu kapsamda milli parkın uzun dönemde sağlayacağı faydalar konusunda ilgi gruplarının da içinde yer aldığı bilgilendirme çalışmaları yapılmalıdır.

- Bölgede tarım faaliyetleri yoğun şekilde yapılmamakta, yerel halkın çoğu yalnızca kendine yetecek kadar ürün yetiştirmektedir. PAN Parks sertifikasyon sistemi ve ekoturizm kapsamında yöresel ürünlerin satılacağı işletmelerin kurulması ile köylerde yapılan tarımsal üretimin artacaktır.
- Köylerde tarım ve hayvancılık kooperatifleri bulunmaktadır. Bölgede bulunan tarımsal kalkınma kooperatiflerinin çoğunun sadece ormancılık işleri yaptığı tespit edilmiştir. Bu kapsamda tarımsal kalkınma ve hayvancılık kooperatiflerinin etkinliği artırılmalıdır. Tarımsal ürünlerin kalite standartlarında üretimi sağlanarak organik pazarların aktif çalışması hedeflenmelidir. Bu doğrultuda kooperatiflerin çalışma konuları içinde ekoturizm etkinliklerinin yer alması sağlanmalıdır.
- Köylerde pansiyonculuk ve ahşap oymacılığı konularında girişimler bulunmaktadır. Bazı köylerde (Düzköy, Ulukaya, Abdurrahman) eskiden halıcılık faaliyetlerinin gerçekleştirildiği, fakat bu faaliyetlerin artık devam etmediği tespit edilmiştir. Kültürel değerlerin devamlığının sağlanması açısından halıcılık faaliyetlerinin tekrar devam etmesi ve kaşık oymacılığı faaliyetlerinin daha yaygın olarak yapılması için bu konularda teşvik verilmeli ve projeler üretilmelidir.
- KDMP’de uygulanabilirliği en fazla tercih edilen ekoturizm türleri; doğa yürüyüşü, yayla turizmi ve dağ turizmi olmuştur. Başlangıçta uygulanabilirliği en fazla tercih edilen ekoturizm türlerinden başlamak üzere küçük çaplı organizasyonlar ile denemeler yapılmalıdır.
- Görüşülen kişilerin çoğunluğu milli parka; gezmek, temiz hava almak ve piknik yapmak için gitmektedir. Milli parkın ekoturizm faaliyetleri için yeterli tesis ve altyapı hizmetlerine sahip olmamasından dolayı milli park yeterince ziyaretçi çekmemektedir. Bu kapsamda KDMP yönetiminden en çok; ekoturizm olanakları, turist sayısında artış ile yol ve diğer altyapı hizmetlerinin gelişmesi istenmektedir. Özellikle muhtarlar ve sivil toplum kuruluşları tarafından talep edilen yol ve diğer altyapı hizmetlerinin uzun vadeli düşünülerek ve taşıma kapasitesi göz önünde bulundurularak planlanması gerekmektedir.
- Görüşülen kişilerin çoğunluğu milli parkın ilanından günümüze kadar geçen sürede devletin milli parka yaptığı yatırımları ve getirdiği hizmetleri yeterli bulmamaktadır. Çalışmaların yetersiz olarak değerlendirilmesinin, milli parkla ilgili kurumsal yapının sürekli değişmesinden kaynaklandığı düşünülmektedir. Bu anlamda yeni kurulmuş olan KDMP Müdürlüğü’nün maddi kaynaklarının artırılmasının ve personel yapısının geliştirilmesinin sahada yapılacak çalışmaların etkinliğini arttıracığı çok açıktır. Bu nedenle milli park müdürlüğünün yönetim yapısı güçlendirilmelidir.

- Görüşülen kişilerin yarısından fazlası PAN Parks kavramını daha önce duymamıştır. Görüşmeler esnasında bu konuda verilen kısa bilginin ardından ilgi gruplarının PAN Parks ile ilgili yapılan çalışmalar için olumlu yaklaşımlarda buldukları tespit edilmiştir. PAN Parks tarafından sertifika verilmiş yerel bir çalışma ortağı olmak için bu işletmelere devletin maddi açıdan destek olması gerekmektedir. PAN Parks sertifikasyon sisteminin faydalarının daha iyi anlaşılmasının sağlanması için yerel iş ortaklarının PAN Parks sertifikası almış milli parkları ziyaret etmesinin sağlanması ve oralarda yapılan çalışmalarda elde edilen deneyimlerin KDMP yönetimine aktarılması faydalı olacaktır.

Bu çalışma, KDMP'nin Bartın kısmında yapılmıştır. Benzer nitelikte çalışmaların diğer korunan alanlarda da yapılması, korunan alanlarda yönetimin etkinliğinin artırılmasında, izleme ve değerlendirme çalışmalarında etkili olacaktır. Bu nedenle benzer nitelikte yapılacak çalışmalara ihtiyaç vardır.

KAYNAKLAR

- Acuner Ş A** (2006) Alternatif Turizm Türlerinin Doğu Karadeniz Bölgesi Turizm Potansiyelinin Gelişmesine Etkisi, Milli Produktivite Merkezi Yayınları No:689, Ankara, 139 s.
- Akesen A** (1998) Valla Kanyonu Korunan Alan Projesi, Ön Değerlendirme Raporu, TUR/96/003.
- Akesen A** (2002) Milli Park ve Eşdeğer Korunan Alanların Sürdürülebilir Yönetimi, Politika ve İlkeleri, *Türkiye Dağları 1. Ulusal Sempozyumu Bildiriler Kitabı*. Orman Bakanlığı Yayın No:183 s.31-37.
- Akesen A** (2005) Yeni Yaklaşımlar Karşısında Korunan Alanlarımızın Yönetim ve Organizasyonu, Korunan Doğal Alanlar Sempozyumu 8-10 Eylül 2005, SDÜ, Isparta s.107-112.
- Akesen A** (2006) Tarihsel Süreçte Doğa Koruma Kültürü, *Bilim ve Ütopya*, 144(12):39-43.
- Akesen A** (2009) Türkiye Ekoturizm Potansiyelinde GAP Bölgesi'nin Yeri ve Önemi, *Orman ve Av Dergisi*, Kasım-Aralık Sayı:6, s.14-20.
- Akgün B** (2009) Kazdağı Ulusal Parkı (Balıkesir) ve Yakın Çevresinde Ekoturizm Modeli Üzerine Araştırmalar. Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Orman Mühendisliği Anabilim Dalı, İstanbul, 244 s.
- Akıllı H** (2004) Ekoturizmin Sosyo Kültürel, Ekonomik, Yönetimsel ve Çevresel Etkileri Bakımından İrdelenmesi; Antalya Köprülü Kanyon Milli Parkı Örneği, Akdeniz Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Antalya. 166 s.
- Akın H M** (2006) Türkiye'de Ekoturizmin Sürdürülebilir Gelişimi; Kaçkar Dağları Milli Parkı Örneği, Yüksek Lisans Tezi, Mustafa Kemal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Hatay. 147 s.
- Akkiprik A** (2006) Amanos Dağlarında Milli Park Oluşumuna Doğru, *Hatay'da On Sıcak Gün*, Mustafa Kemal Üniversitesi Yayınları, ed. Y. Ergün, Yayın No:19 s.7-10.
- Anonim** (2006) Biyolojik Çeşitlilik ve Doğal Kaynak Yönetimi Projesi, Yeşil Türkiye Ormancılar Derneği Sayı:596.

KAYNAKLAR (devam ediyor)

Anonim (2012a) Milli Parklar Kanunu, <http://www.mevzuat.adalet.gov.tr/html/632.html> (12.03.2012).

Anonim (2012b) KDMP UDGP taslak hali (20.03.2012).

Anonim (2012c) Sivil Toplum Kuruluşları, <http://www.bartın.gov.tr/modules.php?name=Content&pa=showpage&pid=10> (08.10.2011).

Arlı M ve Nazik H (2001) *Bilimsel Araştırmaya Giriş*, Gazi Kitapevi, Ankara 142s.

Arıcak B, Aydın M, Sivacıoğlu A ve Kalaycı A (2009) Korunan Alanların Yönetim Planının Hazırlanmasında CBS Uygulamaları; Küre Dağları Milli Parkı Örneği. 3. DEÜ CBS Sempozyumu, CBS ve Bilgi Teknolojileri 10-11 Aralık 2009.

Ataol M (2011) Türkiye'nin Orman Sıcak Noktaları, yildirayliseWEB, <http://yildiraylise.wordpress.com/2011/04/01/turkiyenin-orman-sicak-noktaları/> (29.02.2012).

Atıl A, Gülgün B ve Yörük İ (2005) Sürdürülebilir Kentler ve Peyzaj Mimarlığı, *Ege Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi*, 42(2):215-226.

Atmış E (1994) Türkiye'de Yayla Turizmi'nde Altyapı Sorunları. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Orman Mühendisliği Anabilim Dalı, İstanbul, 106 s.

Atmış E (2002) Orman Kooperatifçiliği ve Kırsal Kalkınma İçin Bir Alternatif: Ekoturizm, *Türkiye Dağları 1. Ulusal Sempozyumu Bildiriler Kitabı*. Orman Bakanlığı Yayın No: 183 s.312-317.

Atmış E (2009) PAN Parks Sürecindeki Küre Dağları Milli Parkı için Bir Örnek: Majella Milli Parkı. *Orman ve Av Dergisi* 4: 8-14.

Atmış E (2010) Sürdürülebilir Orman Yönetimi, Ormancılık Politikası, ed. A. Akesen, A. Ekizoğlu. *Türkiye Ormancılar Derneği Yayınları*:6, Ankara, s. 213-223.

Ay Z, Güngöroğlu C, Aydın A.C ve Gül A (2010) Antalya İlinde Ekoturistlerin Talep ve Beklentilerinin Belirlenmesi. T.C. Çevre ve Orman Bakanlığı Batı Akdeniz Ormancılık Araştırma Müdürlüğü, Teknik Bülten No: 39, Yayın No: 422, ISSN:1302-3424 Antalya. 80s.

KAYNAKLAR (devam ediyor)

- Ayan S, Öztürk S ve Yiğit N** (2009) Karadeniz Bölgesi Milli Parklarının Korunan Alan Ağı Sertifikalandırma Sistemine Uygunlukları, *Kastamonu Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi*, 9(1): 66-79.
- Balcı A** (2004) Sosyal Bilimlerde Araştırma, Yöntem, Teknik ve İlkeler, *Pegema Yayıncılık*, Ankara 356s.
- Bayer M Z** (1993) Türkiye’de Milli Parkların Tarihi ve Günümüzdeki Uygulamalar, *Anatolia Turizm Araştırmaları Dergisi*, 4(6): 22-25.
- Berg C, Bree F and Cottrell S P** (2004) Pan Parks Principles: Cross-cultural comparison-Poland/Slovakia, Wageningen University, Proceedings of The Second International Conference on Monitoring and Management of Visitor Flows in Recreational and Protected areas, June 16–20 2004, Rovaniemi, Finland.
- Beyhan Ş G ve Ünügür S M** (2005) Çağdaş Gereksinimler Bağlamında Sürdürülebilir Turizm ve Kimlik Modeli, *İstanbul Teknik Üniversitesi Dergisi*, 4(2): 79-87.
- Cutumisu N** (2003) A Synergy Between Nature Conservation and Development Report, Wageningen University, Netherlands.
- Çakılcıoğlu M** (1996) Sürdürülebilir Turizme Yönelik Bir Yöntem Önerisi, Doğu Karadeniz/ Trabzon İli Özelinde Bir İrdeleme, Doktora Tezi, MSÜ, İstanbul, 156 s.
- Çokçalışkan B, Lise Y ve Stanciu E** (2010) Türkiye’de Korunan Alanlar Yönetimi Etkinliği, *Kırsal Çevre Yıllığı* s.110-130.
- Daşdemir İ ve Güngör E** (2005) Ülkemizdeki Milli Parkların Turizm Sertifikasyon Programları Açısından Değerlendirilmesi. *1. Çevre ve Ormancılık Şurası-Tebliğler Kitabı*, 4.Cilt s.1462-1469, Antalya.
- Daşdemir İ ve Güngör E** (2007) Kastamonu-Bartın Küre Dağları Milli Parkı Optimum Yönetim Stratejisinin Belirlenmesinde Yerel Halkın Katılımı, *Orman Kaynaklarının İşlevleri Kapsamında Darboğazlar, Çözüm Önerileri ve Öncelikler Poster Bildiriler Kitabı*, İstanbul. s 299-308.
- Daşdemir İ ve Güngör E** (2008) Küre Dağları Milli Parkı Optimum Yönetim Stratejisinin Belirlenmesi. *Bartın Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi*, 10(13):23-36, Bartın.
- Dilek F ve Şahin Ş** (2002) Çevre Duyarlı Turizm Uygulamaları: Yeşil Otelcilik ve Ekoturizm, *Kırsal Çevre Yıllığı*, Ankara, s.97-116.

KAYNAKLAR (devam ediyor)

- Elands B, Wiersum K F** (2001) Forestry and rural development in Europe; an exploration of socio-political discourses. *Forest Policy and Economics*, 3:5-16.
- Elands B** (2002) The rural meaning of forests: perspectives of landowners, in habitants and policy makers, ed. B. H. M. Elands. *Forest and Natura Conservation Policy Group, Wageningen University, Netherlands*, 134 s.
- Elands B and Wiersum K F** (2003) Forestry and rural development in the Netherlands. Forest and Nature Conservation Policy Group, Wageningen University, Netherlands, 62 s.
- Erdoğan N** (2003) Çevre ve (Eko)turizm. *Erk Yayınları*, Ankara, 317 s.
- Erdoğan İ** (2008) Ekoturizmin Eleştirel Bir Değerlendirilmesi, Türkiye Ormanlıklar Derneği Ekoturizm Grubu, <http://www.ekoturizmgrubu.org/makale/irfan.htm>, (12.10.2011).
- Frey E** (2000) The Pan Parks Sustainable Tourism Development: The role of PAN Parks communities, Breda University, Netherlands, 76 s.
- Geray C** (1999) Kırsal Kalkınma Yöneltileri, İlçe Yerel Yönetimi ve “İlçe Köy Birlikleri” Önerisi, *Çağdaş Yerel Yönetimler*, 8(2): 11-42.
- Georgieva S I** (2007) Stakeholders’ Perceptions and Future Trends of Tourism in Rila National Park, Bulgaria. Wageningen University, Netherlands, 107 s.
- Gökçe F** (2003) Alternatif Turizm Çeşidi Olarak Doğu Karadeniz Bölgesinde Yayla Turizmi, Türkiye’nin Alternatif Turizm Potansiyeli ve Güncel Sorunları Konferansı, 3-4 Mayıs, Çankırı.
- Gönel F** (2002) Globalleşen Dünyada (Nasıl Bir) Sürdürülebilir Kalkınma, *Birikim Yayınları*: 158 s.72-80.
- Gülçubuk B** (2005) Önce Doğa Önce İnsanWEB, <http://www.bugday.org/printArticle.php?aID=758> (15.02.2012).
- Gümüş C** (2004) *Ormanlık Politikası*, KTÜ Orman Fakültesi, Yayın No: 34, Trabzon.
- Güngör E** (2005) Kastamonu-Bartın Küre Dağları Milli Parkı’nın Optimum Yönetim Stratejisinin Belirlenmesi, Yüksek Mühendislik Tezi, ZKÜ, Fen Bilimleri Enstitüsü, Orman Mühendisliği Anabilim Dalı, Bartın s.136.

KAYNAKLAR (devam ediyor)

- Hamioğlu B** (2006) Örneklem Büyüklüğü ve Olası Yanılgılar, Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Eğitim Yönetimi, Teftişı, Ekonomisi ve Planlaması Tezsiz Yüksek Lisans Programı, Ankara s.12.
- Kaplan S** (2003) Doğa Koruma Çalışmaları ve Yasalarımız, *Kamu Yönetimi Dünyası Dergisi*, 16: 29-33.
- Karjalainen H** (2000) Insight into Europe's Forest Protection, WWF report, Helsinki, Finland.
- Kaypak Ş** (2012) Ekolojik Turizm ve Sürdürülebilir Kırsal Kalkınma, *Karamanođlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 14(22): 11-29.
- KDMP** (2010a) Küre Dağları Milli Parkı, http://www.kdmp.gov.tr/haber_detay_tr.asp?haid=28 (08.04.2012).
- KDMP** (2010b) Küre Dağları Milli Parkı, http://www.kdmp.gov.tr/haber_detay_tr.asp?haid=79 (08.04.2012).
- KDMP** (2010c) Diğer Projeler, KDMP resmi internet sitesi, http://www.kdmp.gov.tr/alt_detay_2.asp?id=2&alt_id=14 (08.04.2012).
- KDMP** (2010d) Orman Koruma Alanları Yönetiminin Güçlendirilmesi Projesi, e-bülten Ekim-Kasım-Aralık Sayı:3.
- KDMP** (2012a) Küre Dağları Milli Parkı, http://www.kdmp.gov.tr/alt_detay.asp?id=1 (12.03.2012).
- KDMP** (2012b) Küre Dağları Milli Parkı, http://www.kdmp.gov.tr/haber_detay_tr.asp?haid=132 (23.04.2012).
- KDMP** (2012c) Küre Dağları Milli Parkı, http://www.kdmp.gov.tr/haber_detay_tr.asp?haid=129 (23.05.2012).
- Kırmızıtaş H** (2010) Hidroloji ve Hidrojeoloji Raporu (Küre Dağları Milli Parkı), WWF-Türkiye.
- Kuvan Y** (1991) Avrupa Topluluğu Tarafından Yapılan Korunan Alan Sınıflandırması ve Ülkemizdeki Korunan Alanların Bir Değerlendirilmesi, *İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi*, 41(3-4):121-128.

KAYNAKLAR (devam ediyor)

- Kuvan Y** (2005) Korunan Alan Yönetiminde Etkinliğin Önemi ve Değerlendirilmesi, Korunan Doğal Alanlar Sempozyumu, SDÜ, Isparta, s.81-89.
- Kuvan Y** (2012) *Doğa Koruma ve Korunan Alanlar*. Ders Notları (yayımlanmamış), İstanbul Üniversitesi, Ormancılık Politikası ve Yönetimi Anabilim Dalı, İstanbul, 148 s.
- Lazarova T V** (2010) Analysis of the Benefits of Pan Parks: Rila National Park Bulgaria, Final Thesis Report, Student at NHTV Breda University of Applied Sciences The Netherlands, 73 s.
- Lise Y** (2011) Türkiye'nin Orman Sıcak Noktaları, yildirayliseWEB, <http://yildiraylise.wordpress.com/2011/04/01/turkiyenin-orman-sicak-noktaları/> (29.02.2012).
- Lise Y, Akyıldız D ve Yılmaz M** (2011) Orman Koruma Alanları Yönetiminin Güçlendirilmesi Projesi, 2011 Uluslararası Orman Yılı Etkinlikleri Sonuç Raporu, Ankara.
- Menteş İ ve Kalem S** (2003) Pan Parks Raporu, Ekim 2003, Ankara.
- Nayir O** (2009) Isparta Yöresi Korunan Doğal Alanlarında Ekoturizm Talep ve Eğilimlerinin Belirlenmesi, Yüksek Lisans Tezi, SDÜ Fen Bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, Isparta, 118 s.
- Pan Parks** (2012) www.panparks.org (23.04.2012).
- Sarkım M** (2008) Değişen Seyahat Eğilimleri Kapsamında Sürdürülebilir Turizm Anlayışının Turizm Politikaları Üzerine Etkileri, 2. Ulusal İktisat Kongresi, DEÜ İİBF İktisat Bölümü, İzmir.
- Saudyte S** (2000) Analysis of Protected Areas Policy and Management Features, and Creation of an Ecological Network in Europe. Case Study of Pan Parks Potential of Three National Parks in Lithuania. Central European University, Budapest, 105 p.
- Sözen N** (1992) "Yeşil Saygısının Evrensel Kuralları" *İnsan Çevre Toplum*. ed. Ruşen Keleş, İmge Kitapevi, Ankara, 88 s.
- TÇV** (1987) Dünya Çevre ve Kalkınma Komisyonu Ortak Geleceğimiz Raporu, *Türkiye Çevre Vakfı Yayını*. Ankara, 452 s.
- Tekin A** (1991) Antalya'da Uygulanan Kitle Turizmi Politikası Değiştirilmelidir. "*Anatolia Dergisi*" Temmuz-Ağustos Sayısı, Ankara.

KAYNAKLAR (devam ediyor)

- Tolunay A, Korkmaz M ve Alkan H** (2005) Batı Anadolu Bölgesi'nin Silvopastoral Sistemleri ve Kıl Keçisi Otlatmacılığındaki Yeri ve Önemi, Süt Keçiciliği Ulusal Kongresi, 25-27 Mayıs 2005, İzmir.
- Torunoğlu E** (2004) Sürdürülebilir Kalkınma Paradigması Üzerine Ön Notlar, Tübitak Vizyon 2023 Panel İçin Notlar.
- Özbek H** (2004) Turizmin Çeşitlendirilmesinde Doğal Kaynaklarımız ve Ornitolojik Turizm Yeri, T.C. Turizm Bakanlığı II. Turizm Şurası Bildirisi, Ankara 1: 109 s.
- Özdönmez M ve Şad H C** (1983) *Türkiye'de Koruma Ormanları Yönetim ve Amenajman Esasları*, İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi Yayınları:3151, İstanbul, 43 s.
- Uithol C** (2000) A Sustainable Future for PAN Parks Region, NHTV Breda University Sciences The Netherlands, 72 s.
- UNDP** (2010) Küre Dağları Milli Parkı Ziyaretçilere Açıldı, *Yeni Ufuklar Dergisi*, UNDP Aylık Haber Bülteni, Sayı:56.
- UNDP** (2012) Türkiye'nin İlk PAN Parkı: Küre Dağları Milli Parkı, *Yeni Ufuklar Dergisi*, UNDP Aylık Haber Bülteni, Sayı:77.
- URL-1** (2012) Küre Dağları Milli Parkı, http://bartin.cevreorman.gov.tr/Bartın/AnaSayfa/DKMP/Kuredaglari_milli_parki.aspx?sflang=tr (05.03.2012).
- URL-2** (2011) Küre Dağları Milli Parkı, <http://www.azdavayyuruyus.com/kure-daglari-milli-parki.htm> (29.02.2012).
- URL-3** (2005) Ekoturizm Tabanlı Ev Pansiyonculuğu Geliştirme Projesi, <http://www.drahnader.org/index.php/2011-06-17-14-52-20/2011-06-24-08-51-59/17-eko-turizm-tabanlı-ev-pansiyonculugunun-gelistirilmesi-projesi> (15.03.2012).
- URL-4** (2012) Milli Park İçerisinde Uyulması Gereken Kurallar, <http://www.kurepanpark.com/kdmp.html> (18.06.2012).
- URL-5** (2012) Bartın İli Kamu Kurum ve Kuruluşları, Sivil Toplum Kuruluşları, Meslek Örgütleri Listesi, <http://www.bartın.gov.tr/dosyalar/protokol/protokol.pdf> (05.05.2012).

KAYNAKLAR (devam ediyor)

Vancura V (2005) PAN Parks Foundation,

http://www.birdlife.org/action/change/europe/forest_task_force/2005_workshop/pan_parks_corporate_handout.pdf (12.10.2010).

Yamaç A (2010) Kürenin Mağaraları, *Atlas Dergisi*, Haziran s.65.

Yıldırım H T ve Veliöğlü N (2006) Sürdürülebilir Orman Yönetiminde Ölçüt ve Göstergelerin İncelenmesi, *İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi*, 56 (1): 129-140.

Yücel M (2010) *Doğa Koruma*, Çukurova Üniversitesi Ziraat Fakültesi Genel Yayınları:265, Ofset Atölyesi, Adana, 430 s.

WWF (2010a) Sürdürülebilir Turizm Gelişim Stratejisi (KDMP), Rapor: Andrei Blumer, WWF-Türkiye.

WWF (2010b) Sürdürülebilir Turizm Çalıştayı,

<http://www.wwf.org.tr/page.php?ID=323&mID=316> (04.05.2012).

WWF (2012) Küre Dağları, <http://www.wwf.org.tr/page.php?ID=103> (04.06.2012).

BİBLİYOGRAFYA

- Borg W and Gall M. D.** (1989) Educational Reserach and Introduction.
- Gay L. P.** (1987) Educational Research Competencies for Analysis and Application. Columbus: Merrill Publishing Comp.
- Gulinck H, Vyverman N, Van Bouchout K and Gobin A** (2001) “Landscape as framework for integrating local subsistence and ecoturism: a case study in Zimbabwe Lanscape and Urban Planning”, Vol:53, Issues 1-4, 30 Journey 2001, Elsevier Science pp 173-182.
- IUCN** (1994) Guidelines for Protected Area Management Categories, CNPPA With the Assistance of WCMC, IUCN, Gland, Switzerland and Cambridge, UK. x + 261 s.
- Oakley P and Garforth C** (1985) Guide to Extension Training, FAO Training Series, No: 11, FAO, Rome, Italy.
- Ryan C** (2001) Equity, Management, Power Sharing and Sustainability Issues of the “New Tourism”, Tourism Management.
- TIES** (2003) A simple user’s guide to certification for sustainable tourism and ecotourism. The International Ecotourism Society, www.ecotourism.org.
- Wilson M** (2003) Corporate Sustainability: What is it and Where does it come from?, *Ivery Buseness Journal*, March/April, pp.1-5.
- WTO** (1996) “Agenda 21 for the Travel and Tourism Industry”, Erişim Tarihi: 04.03.2004, <http://www.world-tourism.org/sustainable/doc/a21-def.pdf>

EK I. SİVİL TOPLUM KURULUŞLARI VE KAMU KURUMLARI ANKET FORMU

SİVİL TOPLUM KURULUŞLARI ve KAMU KURUMLARI ANKET FORMU

(Bu anket Bartın Üniversitesi Orman Fakültesi'nde sürdürülen bilimsel bir çalışmada kullanılmak üzere yapılmaktadır. Bütün bilgiler saklı tutulacaktır. Çalışmaya destek olduğunuz için teşekkür ederiz.)

1. Cinsiyet

- a. Kadın b. Erkek

2. Göreviniz

3. Ekoturizm kavramını hiç duydunuz mu?

- a. Duydum
b. Duymadım

Ekoturizm; doğal ve kültürel kaynakların korunması ve devamlılığının sağlanması başta olmak üzere, yerel halka ve bununla beraber kırsal kalkınmaya katkı sağlayan çevreye duyarlı bir turizm şeklidir.

4. Sizce Bartın ili Ekoturizm potansiyeli açısından nasıl bir ildir?

- a. Çok zengin
b. Zengin
c. Normal
d. Fakir
e. Çok fakir

5. Sizce insanların yaşam kalitesi turizmden nasıl etkilenir?

- a. Çok olumlu etkilenir
b. Olumlu etkilenir
c. Bir şey değişmez
d. Olumsuz etkilenir
e. Çok olumsuz etkilenir

6. Bartın ilinde Ekoturizm tabanlı turlar düzenlenmesi yöre ekonomisi ve halk için yararlı olur mu?

- a. Çok yararlı olur
b. Yararlı olur
c. Bir şey değişmez
d. Yararsız olur
e. Çok yararsız olur

7. Küre Dağları Milli Parkı ve çevresinde hangi Ekoturizm türlerinin uygulanması daha uygun olur?

- a. Yayla turizmi
b. Dağ turizmi
c. Mağara turizmi
d. Tarım ve çiftlik turizmi
e. Doğa yürüyüşü
f. Karayolu seyahati
g. Kuş gözlemciliği
h. Yaban hayatı gözlemciliği
i. Botanik turizmi
j. Atlı doğa yürüyüşü
k. Bisiklet turizmi
l. Sualtı dalış

- m. Av turizmi
n. Balon turizmi
o. Buharlı lokomotif turizmi
p. Macera turizmi
q. Akarsu turizmi
r. Yamaç paraşütü
s. Bungee jumping
t. Olağanüstü doğa olaylarını izleme
u. Foto safari

8. Küre dağları milli parkının kurulması sizi memnun etti mi?

- a. Çok memnunum
b. Memnunum
c. Kararsızım
d. Memnun değilim
e. Hiç memnun değilim

9. Küre Dağları Milli Parkı'nın içine hiç girdiniz mi?

- a. Hayır, hiç gitmedim
b. Yılda bir kez giderim
c. Üç ayda bir giderim
d. Ayda bir giderim
e. Haftada bir giderim

10. Hangi amaçlarla gidersiniz?

- a. Temiz hava için
b. Gezme için
c. Mantar, ıhlamur, kestane vb. bitkisel ürünler toplamak için
d. Çalı, çırpı toplamak için
e. Avlanmak için
f. Yaban hayatını izlemek için
g. Piknik yapmak için
h. Görevli olduğum için
i. Diğer.....(belirtiniz)

11. Milli parkın en çok ilginizi çeken özelliği nedir?

- a. Yok
b. Jeolojik oluşumlar
c. Doğal özellikler
d. Folklorik özellikler
e. Geleneksel yapılar
f. Ormanların zenginliği
g. Şelaleler ve akarsular
h. Kanyonlar

- i. Mağaralar
- j. Diğer.....(belirtiniz)

12. Küre Dağları Milli Parkı hangi kuruluş tarafından yönetilmektedir?

- a. Orman İşletme Müdürlüğü
- b. Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü
- c. Tarım İl Müdürlüğü
- d. Belediye
- e. İl Özel İdaresi
- f. Kaymakamlık
- g. Bilmiyorum

13. Küre Dağları Milli Parkı'nın Bartın'da yaşayanların ilgisini çektiğini düşünüyor musunuz?

- a. Oldukça çekiyor
- b. Çekiyor
- c. Normal
- d. Çekmiyor
- e. Hiç çekmiyor

14. Küre Dağları Milli Parkı'nın turistlerin yeterince ilgisini çektiğini düşünüyor musunuz?

- a. Oldukça çekiyor
- b. Çekiyor
- c. Normal
- d. Çekmiyor
- e. Hiç çekmiyor

15. Küre Dağları Milli Parkı'nın çevresinde aşağıdakilerden hangisinin en çok gelişmesini istersiniz? (Üç tercih yapınız).

- a. Yoğun tarımsal üretim
- b. Organik tarım
- c. Turist sayısında artış
- d. Ekoturizm olanakları
- e. Fabrikalar
- f. İnşaat alanları
- g. İş olanakları
- h. Orman miktarı
- i. Doğal ve yaban yaşam alanlarının miktarı
- j. Yol ve diğer altyapı hizmetleri
- k. Peyzaj çeşitliliği
- l. Komşuluk ilişkilerinin gelişmesi
- m. Diğer.....(belirtiniz)

16. Milli park gelecek için aşağıdaki potansiyellerden hangilerini taşımaktadır?

	Düşük	Orta	Yüksek
Yöre halkı için rekreasyon			
İş olanağı			
Çekici ve güzel peyzaj			
Hava, su ve toprağın korunması			
Yöre halkı için gelir			

17. Küre Dağları Milli Parkı'na gelen ziyaretçi sayısını arttırabilmek için yöredeki farklı yerleşimlerde aşağıdakilerden hangi tür tesislerin yapılmasını istersiniz?

- a. Yöreye özgü hayvanların tanıtılacağı müze
- b. Yöresel ürünlerin satılacağı işletmeler
- c. Doğa eğitimi veren bir okul
- d. Botanik bahçesi
- e. Arboretum
- f. Konaklama tesisleri
- g. Yeme- içme tesisleri
- h. Spor tesisleri

18. Milli park yönetimi ile kamu örgütleri, şirketler, özel sektör ve STK'lar arasındaki ilişki etkin midir?

- a. Çok etkin
- b. Etkin
- c. Normal
- d. Etkin değil
- e. Hiç etkin değil

19. Küre Dağları Milli Parkı'nın 2000 yılında ilan edilmesinden sonra devletin milli parka yaptığı yatırımları ve getirdiği hizmetleri yeterli buluyor musunuz?

- a. Çok yeterli
- b. Yeterli
- c. Normal
- d. Yeterli değil
- e. Hiç yeterli değil

20. Küre Dağları Milli Parkı'nın 2000 yılında ilan edilmesinden sonra Milli Parkın yöre halkına tanıtılması konusunda yapılan çalışmalar yeterli midir?

- a. Çok yeterli
- b. Yeterli
- c. Normal
- d. Yetersiz
- e. Hiç yeterli değil

21. Küre dağları milli parkının 2000 yılında ilan edilmesinden sonra milli parkın ülke genelinde tanıtılması konusunda yapılan çalışmalar yeterli midir?

- a. Çok yeterli
- b. Yeterli
- c. Normal
- d. Yetersiz
- e. Hiç yeterli değil

22. Küre Dağları Milli Parkı'ndaki turizm etkinliklerinin arttırılmasının göçü önleyeceğine, gençlerin yörede iş bulmasını sağlayacağına inanıyor musunuz?

- a. Çok inanıyorum
- b. İnanıyorum
- c. Hiç inanmıyorum

23. PanParks kavramını hiç duydunuz mu?

- a. Duydum
- b. Duymadım

PanParks, korunan alanların yönetiminde kalitenin arttırılması ve kırsal kalkınmanın teşvik edilmesini sağlayan korunan alanlar ağıdır. Şuana kadar Avrupa'da 12 adet Milli Park Pan Parks sertifikası almıştır. Bu sertifikayı alan milli parklar dünya çapında korunmakta ve daha çok turist çekmektedir. Küre Dağları Milli Parkı, Türkiye'de Pan Parks sürecine katılmaya en ciddi aday olan milli parktır.

24. PanParks'a katılmak Küre Dağları Milli Parkı için yararlı olur mu?

- a. Çok yararlı olur
- b. Yararlı olur
- c. Bir şey değişmez
- d. Yararlı olmaz

25. PanParks'a üyelik için gerekli olan "Yönetim Planı" hazırlanmasında sizin de düşüncelerinizin alınmasını ister misiniz?

- a. Çok isterim
- b. İsterim
- c. Fark etmez
- d. İstemem
- e. Kesinlikle istemem

EK II. MUHTARLAR ANKET FORMU

MUHTARLAR ANKET FORMU

(Bu anket Bartın Üniversitesi Orman Fakültesi'nde sürdürülen bilimsel bir çalışmada kullanılmak üzere yapılmaktadır. Bütün bilgiler saklı tutulacaktır. Çalışmaya destek olduğunuz için teşekkür ederiz.)

26. Cinsiyet

- b. Kadın b. Erkek

Yaş:

Eğitim Durumu:

27. Göreviniz

2.a. Köyünüzde geleneksel olarak düzenlenen şenlik, festival gibi etkinlikler var mıdır?

- a. Evet
b. Hayır

2.b. Köyünüzde turizme konu olacak doğal ve kültürel değerler var mıdır ?

- a. Tarihi camii
b. Manastır, kilise
c. Çağlayan
d. Tarihi kalıntı
e. Ören yeri
f. Diğer.....
g. Yoktur

2.c. Köyünüzde tarım ya da ormancılık kooperatifi var mıdır?

- a. Evet, vardı kapandı
b. Evet, var.....
c. Hayır, yok

2.d. Köyde tarım ya da ormancılık faaliyetleri dışında turizm, eliş vb. alanlarda girişimler var mıdır?

- a. Hayır, yok
b. Turizm
c. Pansiyonculuk
d. Rehberlik
e. Halıcılık
f. Ahşap oymacılığı
g. Diğer.....

28. Ekoturizm kavramını hiç duydunuz mu?

- c. Duydum
d. Duymadım

Ekoturizm; doğal ve kültürel kaynakların korunması ve devamlılığının sağlanması başta olmak üzere, yerel halka ve bununla beraber kırsal kalkınmaya katkı sağlayan çevreye duyarlı bir turizm şeklidir.

29. Sizce Bartın ili Ekoturizm potansiyeli açısından nasıl bir ildir?

- f. Çok zengin
g. Zengin

h. Normal

i. Fakir

j. Çok fakir

30. Sizce insanların yaşam kalitesi turizmden nasıl etkilenir?

- f. Çok olumlu etkilenir
g. Olumlu etkilenir
h. Bir şey değişmez
i. Olumsuz etkilenir
j. Çok olumsuz etkilenir

31. Bartın ilinde Ekoturizm tabanlı turlar düzenlenmesi yöre ekonomisi ve halk için yararlı olur mu?

- f. Çok yararlı olur
g. Yararlı olur
h. Bir şey değişmez
i. Yararsız olur
j. Çok yararsız olur

32. Küre Dağları Milli Parkı ve çevresinde hangi Ekoturizm türlerinin uygulanması daha uygun olur?

- v. Yayla turizmi
w. Dağ turizmi
x. Mağara turizmi
y. Tarım ve çiftlik turizmi
z. Doğa yürüyüşü
aa. Karayolu seyahati
bb. Kuş gözlemciliği
cc. Yaban hayatı gözlemciliği
dd. Botanik turizmi
ee. Atlı doğa yürüyüşü
ff. Bisiklet turizmi
gg. Sualtı dalış
hh. Av turizmi
ii. Balon turizmi
jj. Buharlı lokomotif turizmi
kk. Macera turizmi
ll. Akarsu turizmi
mm. Yamaç paraşütü
nn. Bungee jumping
oo. Olağanüstü doğa olaylarını izleme
pp. Foto safari

33. Küre dağları milli parkının kurulması sizi memnun etti mi?

- f. Çok memnunum
g. Memnunum
h. Kararsızım
i. Memnun değilim

j. Hiç memnun değilim

34. Küre Dağları Milli Parkı'nın içine hiç girdiniz mi?

- f. Hayır, hiç gitmedim
- g. Yılda bir kez giderim
- h. Üç ayda bir giderim
- i. Ayda bir giderim
- j. Haftada bir giderim

35. Hangi amaçlarla gidirsiniz?

- j. Temiz hava için
- k. Gezmek için
- l. Mantar, ıhlamur, kestane vb. bitkisel ürünler toplamak için
- m. Çalı, çırpı toplamak için
- n. Avlanmak için
- o. Yaban hayatını izlemek için
- p. Piknik yapmak için
- q. Görevli olduğum için
- r. Diğer.....(belirtiniz)

36. Milli parkın en çok ilginizi çeken özelliği nedir?

- k. Yok
- l. Jeolojik oluşumlar
- m. Doğal özellikler
- n. Folklorik özellikler
- o. Geleneksel yapılar
- p. Ormanların zenginliği
- q. Şelaleler ve akarsular
- r. Kanyonlar
- s. Mağaralar
- t. Diğer.....(belirtiniz)

37. Küre Dağları Milli Parkı hangi kuruluş tarafından yönetilmektedir?

- h. Orman İşletme Müdürlüğü
- i. Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü
- j. Tarım İl Müdürlüğü
- k. Belediye
- l. İl Özel İdaresi
- m. Kaymakamlık
- n. Bilmiyorum

38. Küre Dağları Milli Parkı'nın Bartın'da yaşayanların ilgisini çektiğini düşünüyor musunuz?

- f. Oldukça çekiyor
- g. Çekiyor
- h. Normal
- i. Çekmiyor
- j. Hiç çekmiyor

39. Küre Dağları Milli Parkı'nın turistlerin yeterince ilgisini çektiğini düşünüyor musunuz?

- f. Oldukça çekiyor
- g. Çekiyor
- h. Normal
- i. Çekmiyor
- j. Hiç çekmiyor

40. Küre Dağları Milli Parkı'nın çevresinde aşağıdakilerden hangisinin en çok gelişmesini istersiniz? (Üç tercih yapınız).

- n. Yoğun tarımsal üretim
- o. Organik tarım
- p. Turist sayısında artış
- q. Ekoturizm olanakları
- r. Fabrikalar
- s. İnşaat alanları
- t. İş olanakları
- u. Orman miktarı
- v. Doğal ve yaban yaşam alanlarının miktarı
- w. Yol ve diğer altyapı hizmetleri
- x. Peyzaj çeşitliliği
- y. Komşuluk ilişkilerinin gelişmesi
- z. Diğer.....(belirtiniz)

41. Milli park gelecek için aşağıdaki potansiyellerden hangilerini taşımaktadır?

	Düşük	Orta	Yüksek
Yöre halkı için rekreasyon			
İş olanağı			
Çekici ve güzel peyzaj			
Hava, su ve toprağın korunması			
Yöre halkı için gelir			

42. Küre Dağları Milli Parkı'na gelen ziyaretçi sayısını arttırabilmek için yöredeki farklı yerleşimlerde aşağıdakilerden hangi tür tesislerin yapılmasını istersiniz?

- i. Yöreye özgü hayvanların tanıtılacağı müze
- j. Yöresel ürünlerin satılacağı işletmeler
- k. Doğa eğitimi veren bir okul
- l. Botanik bahçesi
- m. Arboretum
- n. Konaklama tesisleri
- o. Yeme- içme tesisleri
- p. Spor tesisleri

43. Milli park yönetimi ile kamu örgütleri, şirketler, özel sektör ve STK'lar arasındaki ilişki etkin midir?

- f. Çok etkin
- g. Etkin
- h. Normal
- i. Etkin değil
- j. Hiç etkin değil

18.a. Köyünüz ve çevresinde yapılacak olan Milli Park ile ilgili çalışmalardan önce bilgilendirilmek ve yapılacak çalışmalara katılmak ister misiniz?

- a. Katılmak istemiyorum
- b. Sadece bilgilendirilmek isterim
- c. Bazılarına katılmak isterim
- d. Bütün çalışmalara katılmak isterim
- e. Yanıtsız

44. Küre Dağları Milli Parkı'nın 2000 yılında ilan edilmesinden sonra devletin milli parka yaptığı yatırımları ve getirdiği hizmetleri yeterli buluyor musunuz?

- f. Çok yeterli
- g. Yeterli
- h. Normal
- i. Yeterli değil
- j. Hiç yeterli değil

45. Küre Dağları Milli Parkı'nın 2000 yılında ilan edilmesinden sonra Milli Parkın yöre halkına tanıtılması konusunda yapılan çalışmalar yeterli midir?

- f. Çok yeterli
- g. Yeterli
- h. Normal
- i. Yetersiz
- j. Hiç yeterli değil

46. Küre dağları milli parkının 2000 yılında ilan edilmesinden sonra milli parkın ülke genelinde tanıtılması konusunda yapılan çalışmalar yeterli midir?

- f. Çok yeterli
- g. Yeterli
- h. Normal
- i. Yetersiz
- j. Hiç yeterli değil

47. Küre Dağları Milli Parkı'ndaki turizm etkinliklerinin artırılmasının göçü önleyeceğine, gençlerin yörede iş bulmasını sağlayacağına inanıyor musunuz?

- d. Çok inanıyorum
- e. İnanıyorum
- f. Hiç inanmıyorum

48. PanParks kavramını hiç duydunuz mu?

- c. Duydum
- d. Duymadım

PanParks, korunan alanların yönetiminde kalitenin artırılması ve kırsal kalkınmanın teşvik edilmesini sağlayan korunan alanlar ağıdır. Şuana kadar Avrupa'da 12 adet Milli Park Pan Parks sertifikası almıştır. Bu sertifikayı alan milli parklar dünya çapında korunmakta ve daha çok turist çekmektedir. Küre Dağları Milli Parkı, Türkiye'de Pan Parks sürecine katılmaya en ciddi aday olan milli parktır.

49. PanParks'a katılmak Küre Dağları Milli Parkı için yararlı olur mu?

- e. Çok yararlı olur
- f. Yararlı olur
- g. Bir şey değişmez
- h. Yararlı olmaz

50. PanParks'a üyelik için gerekli olan "Yönetim Planı" hazırlanmasında sizin de düşüncelerinizin alınmasını ister misiniz?

- f. Çok isterim
- g. İsterim
- h. Fark etmez
- i. İstemem
- j. Kesinlikle istemem

EK III. ÖZEL SEKTÖR ANKET FORMU

ÖZEL SEKTÖR ANKET FORMU

(Bu anket Bartın Üniversitesi Orman Fakültesi'nde sürdürülen bilimsel bir çalışmada kullanılmak üzere yapılmaktadır. Bütün bilgiler saklı tutulacaktır. Çalışmaya destek olduğunuz için teşekkür ederiz.)

51. Cinsiyet

- c. Kadın b. Erkek

52. Göreviniz

53. Ekoturizm kavramını hiç duydunuz mu?

- e. Duydum
f. Duymadım

Ekoturizm; doğal ve kültürel kaynakların korunması ve devamlılığının sağlanması başta olmak üzere, yerel halka ve bununla beraber kırsal kalkınmaya katkı sağlayan çevreye duyarlı bir turizm şeklidir.

54. Sizce Bartın ili Ekoturizm potansiyeli açısından nasıl bir ildir?

- k. Çok zengin
l. Zengin
m. Normal
n. Fakir
o. Çok fakir

55. Sizce insanların yaşam kalitesi turizmden nasıl etkilenir?

- k. Çok olumlu etkilenir
l. Olumlu etkilenir
m. Bir şey değişmez
n. Olumsuz etkilenir
o. Çok olumsuz etkilenir

56. Bartın ilinde Ekoturizm tabanlı turlar düzenlenmesi yöre ekonomisi ve halk için yararlı olur mu?

- k. Çok yararlı olur
l. Yararlı olur
m. Bir şey değişmez
n. Yararsız olur
o. Çok yararsız olur

57. Küre Dağları Milli Parkı ve çevresinde hangi Ekoturizm türlerinin uygulanması daha uygun olur?

- qq. Yayla turizmi
rr. Dağ turizmi
ss. Mağara turizmi
tt. Tarım ve çiftlik turizmi
uu. Doğa yürüyüşü
vv. Karayolu seyahati
ww. Kuş gözlemciliği
xx. Yaban hayatı gözlemciliği
yy. Botanik turizmi
zz. Atlı doğa yürüyüşü
aaa. Bisiklet turizmi
bbb. Sualtı dalış

ccc. Av turizmi

ddd. Balon turizmi

eee. Buharlı lokomotif turizmi

fff. Macera turizmi

ggg. Akarsu turizmi

hhh. Yamaç paraşütü

iii. Bungee jumping

jjj. Olağanüstü doğa olaylarını izleme

kkk. Foto safari

58. Küre dağları milli parkının kurulması sizi memnun etti mi?

- k. Çok memnunum
l. Memnunum
m. Kararsızım
n. Memnun değilim
o. Hiç memnun değilim

59. Küre Dağları Milli Parkı'nın içine hiç girdiniz mi?

- k. Hayır, hiç gitmedim
l. Yılda bir kez giderim
m. Üç ayda bir giderim
n. Ayda bir giderim
o. Haftada bir giderim

60. Hangi amaçlarla gidersiniz?

- s. Temiz hava için
t. Gezme için
u. Mantar, ıhlamur, kestane vb. bitkisel ürünler toplamak için
v. Çalı, çırpı toplamak için
w. Avlanmak için
x. Yaban hayatını izlemek için
y. Piknik yapmak için
z. Görevli olduğum için
aa. Diğer.....(belirtiniz)

61. Milli parkın en çok ilginizi çeken özelliği nedir?

- u. Yok
v. Jeolojik oluşumlar
w. Doğal özellikler
x. Folklorik özellikler
y. Geleneksel yapılar
z. Ormanların zenginliği
aa. Şelaleler ve akarsular
bb. Kanyonlar

- cc. Mağaralar
dd. Diğer.....(belirtiniz)

62. Küre Dağları Milli Parkı hangi kuruluş tarafından yönetilmektedir?

- o. Orman İşletme Müdürlüğü
p. Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü
q. Tarım İl Müdürlüğü
r. Belediye
s. İl Özel İdaresi
t. Kaymakamlık
u. Bilmiyorum

63. Küre Dağları Milli Parkı'nın Bartın'da yaşayanların ilgisini çektiğini düşünüyor musunuz?

- k. Oldukça çekiyor
l. Çekiyor
m. Normal
n. Çekmiyor
o. Hiç çekmiyor

64. Küre Dağları Milli Parkı'nın turistlerin yeterince ilgisini çektiğini düşünüyor musunuz?

- k. Oldukça çekiyor
l. Çekiyor
m. Normal
n. Çekmiyor
o. Hiç çekmiyor

65. Küre Dağları Milli Parkı'nın çevresinde aşağıdakilerden hangisinin en çok gelişmesini istersiniz? (Üç tercih yapınız).

- aa. Yoğun tarımsal üretim
bb. Organik tarım
cc. Turist sayısında artış
dd. Ekoturizm olanakları
ee. Fabrikalar
ff. İnşaat alanları
gg. İş olanakları
hh. Orman miktarı
ii. Doğal ve yaban yaşam alanlarının miktarı
jj. Yol ve diğer altyapı hizmetleri
kk. Peyzaj çeşitliliği
ll. Komşuluk ilişkilerinin gelişmesi
mm. Diğer.....(belirtiniz)

66. Milli park gelecek için aşağıdaki potansiyellerden hangilerini taşımaktadır?

	Düşük	Orta	Yüksek
Yöre halkı için			

rekreasyon			
İş olanağı			
Çekici ve güzel peyzaj			
Hava, su ve toprağın korunması			
Yöre halkı için gelir			

67. Küre Dağları Milli Parkı'na gelen ziyaretçi sayısını arttırabilmek için yöredeki farklı yerleşimlerde aşağıdakilerden hangi tür tesislerin yapılmasını istersiniz?

- q. Yöreye özgü hayvanların tanıtılacağı müze
r. Yöresel ürünlerin satılacağı işletmeler
s. Doğa eğitimi veren bir okul
t. Botanik bahçesi
u. Arboretum
v. Konaklama tesisleri
w. Yeme- içme tesisleri
x. Spor tesisleri

68. Milli park yönetimi ile kamu örgütleri, şirketler, özel sektör ve STK'lar arasındaki ilişki etkin midir?

- k. Çok etkin
l. Etkin
m. Normal
n. Etkin değil
o. Hiç etkin değil

69. Küre Dağları Milli Parkı'nın 2000 yılında ilan edilmesinden sonra devletin milli parka yaptığı yatırımları ve getirdiği hizmetleri yeterli buluyor musunuz?

- k. Çok yeterli
l. Yeterli
m. Normal
n. Yeterli değil
o. Hiç yeterli değil

70. Küre Dağları Milli Parkı'nın 2000 yılında ilan edilmesinden sonra Milli Parkın yöre halkına tanıtılması konusunda yapılan çalışmalar yeterli midir?

- k. Çok yeterli
l. Yeterli
m. Normal
n. Yetersiz
o. Hiç yeterli değil

71. Küre dağları milli parkının 2000 yılında ilan edilmesinden sonra milli parkın ülke genelinde tanıtılması konusunda yapılan çalışmalar yeterli midir?

- k. Çok yeterli
- l. Yeterli
- m. Normal
- n. Yetersiz
- o. Hiç yeterli değil

72. Küre Dağları Milli Parkı'ndaki turizm etkinliklerinin arttırılmasının göçü önleyeceğine, gençlerin yörede iş bulmasını sağlayacağına inanıyor musunuz?

- g. Çok inanıyorum
- h. İnanıyorum
- i. Hiç inanmıyorum

73. PanParks kavramını hiç duydunuz mu?

- e. Duydum
- f. Duymadım

PanParks, korunan alanların yönetiminde kalitenin arttırılması ve kırsal kalkınmanın teşvik edilmesini sağlayan korunan alanlar ağıdır. Şuana kadar Avrupa'da 12 adet Milli Park Pan Parks sertifikası almıştır. Bu sertifikayı alan milli parklar dünya çapında korunmakta ve daha çok turist çekmektedir. Küre Dağları Milli Parkı, Türkiye'de Pan Parks sürecine katılmaya en ciddi aday olan milli parktır.

74. PanParks'a katılmak Küre Dağları Milli Parkı için yararlı olur mu?

- i. Çok yararlı olur
- j. Yararlı olur
- k. Bir şey değişmez
- l. Yararlı olmaz

75. PanParks'a üyelik için gerekli olan "Yönetim Planı" hazırlanmasında sizin de düşüncelerinizin alınmasını ister misiniz?

- k. Çok isterim
- l. İsterim
- m. Fark etmez
- n. İstemem
- o. Kesinlikle istemem

25.a. Pan Parks'ın çalışma ortağı olmak ister misiniz?

- a. Çok isterim
- b. İsterim
- c. Fark etmez
- d. İstemem
- e. Kesinlikle istemem

25.b. (Önceki soruya hayır dışında cevap verenler için) Pan Parks'ın çalışma ortakları ve çalışanlara vereceği eğitimlere katılmak ister misiniz?

- a. Evet isterim
- b. Hayır, istemem

25.c. Bu süreçte çalışanlarınızın halka ilişkiler ve yabancı dilde eğitim alması konusunda ne düşünüyorsunuz?

- a. Böyle bir şeye gerek yok
- b. Böyle bir eğitim olsa da olur, olmasa da
- c. Çalışanlarım eğitim alsa iyi olur
- d. Çalışanlarımın bu konuda eğitim almasını maddi olarak da desteklerim

EK IV. GÖRÜŞÜLEN KİŞİLER LİSTESİ

KAMU KURUMUNUN ADI		GÖRÜŞÜLEN KİŞİNİN GÖREVİ	GÖRÜŞÜLEN KİŞİ
1.	Bartın Valiliği	Vali Yardımcısı	Erdoğan Özdemir
2.	TBMM	CHP Bartın Milletvekili	Rıza Yalçınkaya
3.	TBMM	AKP Bartın Milletvekili	Yılmaz Tunç
4.	Bartın Belediyesi	Belediye Başkanı	Cemal Akın
5.	İl Özel İdaresi	İl Genel Meclis Başkanı	Ali Kartal
6.	İl Özel İdaresi	Genel Sekreter	İbrahim Kayış
7.	Bartın Üniversitesi	Bartın Üniversitesi Dekanı	Selman Karayılmazlar
8.	Bartın Üniversitesi	Bartın Meslek Yüksekokulu Müdürü	Metin Tunay
9.	Orman ve Su İşleri Bakanlığı	İl Orman ve Su İşleri Bakanlığı Müdür Vekili	Ömer Bilici
10.	Orman Genel Müdürlüğü	Bartın Orman İşletme Müdür Vekili	Mustafa Dağdeviren
11.	Orman Genel Müdürlüğü	Bartın Orman İşletme Müdürlüğü Kadastro Mülkiyet Şefi	Hande Nur Varol
12.	Kültür ve Turizm Bakanlığı	Bartın İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Şube Müdürü	Kamil Şen
13.	Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı	Bartın İl Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürü	Yusuf Alagöz
14.	Gençlik ve Spor Bakanlığı	Bartın İl Gençlik ve Spor Müdürü	Ali Özdemir
15.	Milli Eğitim Bakanlığı	Bartın İl Milli Eğitim Müdür Vekili	Mustafa Doğan
16.	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı	Bartın İl Çevre ve Şehircilik Müdür Vekili	Ömer Özdöner
17.	Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı	Bartın İl Bilim Sanayi ve Teknoloji Müdürü	Mehmet Bayrak
18.	İl Özel İdaresi	Tarımsal Hizmetler Müdürü	Levent Çam
19.	Kaymakamlık	Amasra Kaymakamı	Mehmet Yıldız
20.	Amasra Belediyesi	Amasra Belediye Başkanı	Emin Timur
21.	Orman Genel Müdürlüğü	Amasra Orman İşletme Şefi	Bahri Yücel
22.	Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı	Amasra İlçe Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürü	Mehmet Atakan
23.	Kaymakamlık	Ulus Kaymakamı	Ali Fuat Atik
24.	Ulus Belediyesi	Ulus Belediye Başkanı	Hüseyin Ulus
25.	Orman Genel Müdürlüğü	Ulus Orman İşletme Müdürü	Mahmut Şentürk
26.	Orman Genel Müdürlüğü	Drahna Şefi	Reşat Çağrı Özoğul
27.	Kurucaşile Belediyesi	Kurucaşile Belediye Başkanı	Mehmet Zihni Sayın
28.	Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı	Kurucaşile İlçe Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürü	Ahmet Danacı
29.	Arıt Belediyesi	Arıt Belediye Başkanı	Şehadi Kuşçu
30.	Orman Genel Müdürlüğü	Arıt Orman İşletme Şefi	Oğuz Bollukçu

ÖZEL SEKTÖR		GÖRÜŞÜLEN KİŞİNİN GÖREVİ	GÖRÜŞÜLEN KİŞİ
1.	Özmen Otel	Sahibi	Gülizar Özmen
2.	Varol Otel	Müdür	Mustafa Sağ
3.	Grand Astra Otel	Müdür	Müge Demir
4.	Sümmeler Konuk Evi	Müdür	Murat Erbil
5.	Fatma Hanım Konağı	Sahibi	Metin Yücel
6.	Küp Motel	Sahibi	Feray Aldatmaz
7.	Somaklı Tur	Sahibi	Mehmet Somaklı
8.	İnkum Tur	Sahibi	Arslan Şahiner
9.	Amasra Seyahat	Kooperatif Üyesi	Ali Topal
10.	Türkili Otel	Sahibi	Serap Çörek
11.	Timur Otel	Sahibi	Uğur Timur
12.	Büyük Liman Otel	Müdür	Serdar Saçan
13.	Kirazlar Otel	Sahibi	Raşit Kiraz
14.	Belvü Palas Otel	Müdür	Kağan Başarı
15.	Özgün Otel	Sahibi	Ertan Cengiz
16.	Seymen Otel	Sahibi	Salih Seymen
17.	Kuşna Butik Pansiyon	Sahibi	Mehmet Doğu
18.	Motif Hediyecilik	Sahibi	Emine Ermiş
19.	Balkaya Pansiyon	Sahibi	Dursun Bölükçü
20.	BY Ferforje (Çekiciler çarşısı)	Sahibi	Belma Tuncel
21.	Çekiciler	Sahibi	İbrahim Kahraman
22.	Martı Restoran	İşletmeci	Zorbay Çetin
23.	Büyük Liman Canlı Balık Restoran	Sahibi	Adem Var
24.	Mavi-Yeşil Restoran	Sahibi	Ali Tuncer Pekin
25.	Çeşm-i Cihan	Müdür	Necdet Orhan
26.	Canlı Balık Restoran	Sahibi	Mete Ayyıldız
27.	Amasra Sofrası	Sahibi	İbrahim Aslan
28.	Lotis Restoran	Sahibi	Orhan Göncü
29.	Hamam Kafe	Sahibi	Recep Uyan
30.	Güneş Pide ve Yemek Salonu	Sahibi	Yılmaz Güneş

KÖY		BULUNDUĞU YER	MUHTAR
1.	Gençali	Bartın-Merkez	Cemil Bakıcı
2.	Fırınlı	Bartın-Merkez	Mustafa Çelikyay
3.	Kayadibi Çavuş	Bartın-Merkez	Yüksel Kapsız
4.	Kayadibi	Bartın-Merkez	Mehmet Azaklı
5.	İmamlar	Arıt	Yaşar Gün
6.	Aydınlar	Arıt	Mustafa Bayram
7.	Turanlar	Arıt	Sami Erdoğan
8.	Söğütlü	Arıt	İsa Bulut
9.	Balat	Arıt	Ali Görgün
10.	Şükürler	Amasra	Kenan Sarı
11.	Yukarısal	Amasra	Ali Özen
12.	Acarlar	Amasra	Cengiz Torhan
13.	Ağaköy	Ulus	Bahattin Uzun
14.	Düzköy	Ulus	Hüseyin Yılmaz
15.	Yukarıdere	Ulus	Zekeriya Ay
16.	Ulukaya	Ulus	Sadık Özkan
17.	Çerde	Ulus	Tevfik Kaya
18.	Kadıköy	Ulus	Sadullah Sağ
19.	Aşağıçerçi	Ulus	Cevdet Par
20.	Arpacık	Ulus	Ali Çelik
21.	Abdurrahman	Ulus	Murat Uzun
22.	Kirazcık	Ulus	Mustafa Kavak
23.	İbrahimderesi	Ulus	Satı Gümüş
24.	Kozanlı	Ulus	Emin Artar
25.	İğneciler	Ulus	Mehmet Ergün
26.	Ziyaretköy	Kurucaşile	Uğur Özçelik
27.	Yeniköy	Kurucaşile	Bedri Aytaç
28.	Aydoğmuş	Kurucaşile	Mehmet Kara
29.	İlyasgeçidi	Kurucaşile	Hasan Demirtürk
30.	Kapısuyu	Kurucaşile	Hasan Kaya

SİVİL TOPLUM KURULUŞUNUN ADI		GÖRÜŞÜLEN KİŞİNİN GÖREVİ	GÖRÜŞÜLEN KİŞİ
1.	Bartın Kültür Varlıklarını Koruma ve Yaşatma Derneği	Başkan	Selma Çelikyay
2.	Orman Mühendisleri Odası	Temsilci	Nihat Alevli
3.	Bartın Güzel Sanatlar ve Turizm Derneği	Başkan	Kubilay Menteş
4.	Bartın Gazeteciler Derneği	Başkan	Güngör Yavuzarslan
5.	Jeoloji Mühendisleri Odası	Temsilci	Refik Bilaloğlu
6.	Bartın Kültür ve Sanat Derneği	Başkan	Zafer Gecegörür
7.	Ziraat Mühendisleri Odası	Temsilci	İbrahim Yıldırım
8.	Harita ve Kadastro Odası	Temsilci	Nezih Turan
9.	Türkiye Ormancılar Derneği	Temsilci	Barbaros Yaman
10.	Bartın İli Muhtarlar Derneği	Başkan	Reşat Günay
11.	Mimarlar Odası	Başkan	Kemal Çubukçuoğlu
12.	Bartın EĞİTİMSEN	Başkan	Firuzan Özen
13.	Tabipler Odası	Yönetim Kurulu Üyesi	Sahragül Yılmaz
14.	Peyzaj Mimarları Odası	Yönetim Kurulu Üyesi	Mustafa Artar
15.	Bartın BARO	Başkan	Kamil Altan
16.	Bartın Geleneksel Elsanatları Destekleme ve Geliştirme Derneği	Başkan	Işıl Bakla
17.	Bartın Telkırma Derneği	Yönetim Kurulu Üyesi	Özkan Küçüktabak
18.	Mali Müşavirler Odası	Başkan	Aykut Oktay Ulu
19.	Bartın Eğitim Kültür Derneği	Yönetim Kurulu Üyesi	Mehmet Korkut
20.	Bartın Çevresinde Yaşayan Uluslular Derneği	Başkan	Coşkun Yılmaz
21.	Bartın Muhtarlar Derneği	Başkan Yardımcısı	Satı Arslan
22.	Amasra Su Ürünleri Kooperatifi	Başkan Yardımcısı	Avni Balcı
23.	Amasra Yelken Kulübü	Başkan	Ahmet Güngörmez
24.	Amasra Esnaf ve Sanatkarlar Odası	Başkan	Coşkun Yüksel
25.	Amasra Kültür ve Turizm Derneği	Başkan	Hasan Cengiz
26.	Ulus Esnaf ve Sanatkarlar Odası	Başkan	Necati Akman
27.	Drahna Çevre Kalkınma Eğitim Kültür ve Dayanışma Derneği	Başkan	Ahmet Yılmaz
28.	Sınırlı Sorunlu Çerde Köyü Tarımsal Kalkınma Kooperatifi	Yönetim Kurulu Üyesi	Mehmet Ali Gegen
29.	Ulus İlçesi Aşağıçerçi Köyü Ortak Mallarını Yaptırma ve Yaşatma Derneği	Başkan	Galip Arslan
30.	Türk Hava Kurumu Ulus Şubesi	Başkan	Recep Topaloğlu

ÖZGEÇMİŞ

Gül AKBULUT, 14.10.1987 tarihinde Nevşehir’de doğdu; ilk, orta ve lise eğitimini Ankara’da tamamladı. 2010 yılında Bartın Üniversitesi Orman Fakültesi Orman Mühendisliği bölümünü bitirdi. Aynı yıl Bartın Üniversitesi Orman Mühendisliği Anabilim Dalı Ormancılık Politikası Bilim Dalı’nda yüksek lisans eğitimine başladı; halen aynı anabilim dalında yüksek lisans eğitimine devam etmektedir.

ADRES BİLGİLERİ

Adres: Aktepe Mahallesi, 987. Sokak
No. 7 D: 1 Keçiören
06300 ANKARA

Telefon: (312) 387 0343

E-posta: akbulut.gul@hotmail.com